SOFOKLIS

TRAGEDIJOS

KARALIUS OIDIPAS

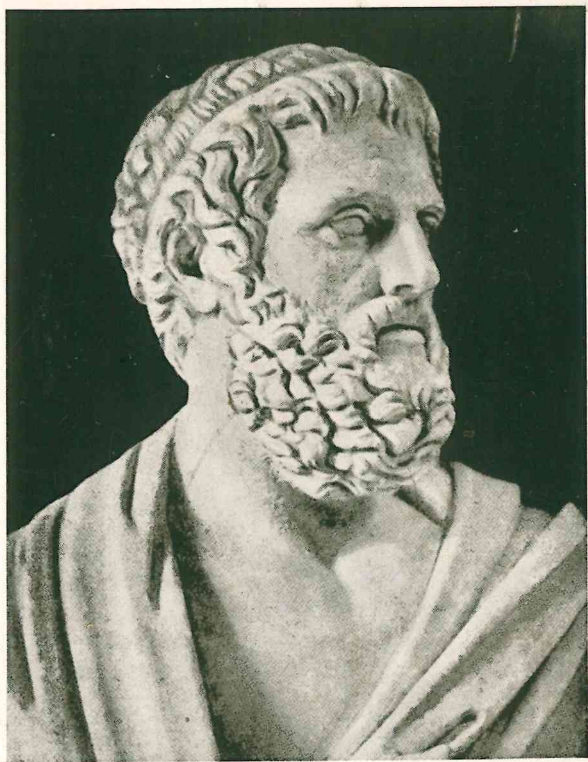
OIDIPAS KOLONE

ANTIGONĖ

Vertė Dr. A. RUKŠA ir A. VENCLOVA

ŠVIETIMO MINISTERIJOS KNYGŲ LEIDIMO KOMISIJOS
LEIDINYS Nr. 505

KAUNAS 1939

SOFOKLIS
ROMA, LATERANO MUZIEJUS

I

BENDRAS GRAIKŲ TRAGEDIJOS POBŪDIS

Nors praėjo jau pustrečio tūkstančio metų nuo to laiko, kai didieji graikų genijai kūrė savo nemirtingus draminius veikalus, tačiau dar ir šiandien sukurtosios tragedijos skaitytojams palieka gilų, neišdildomą įspūdį. Vis dėlto, norėdami teisingiau įvertinti ir giliau atjausti didžiųjų graikų tragikų kūrybą, turime mokėti atskirti, kas jų veikaluose yra laikina ir kas turi nekintamą, nuolatinę vertę. Be to, iš graikų tragedijos neturėtume reikalauti viso to, ko reikalaujame iš šių dienų dramos, nes ir senosios graikų tragedijos kūrėjai savo veikalus kūrė ne mums, bet senovės graikams, kurių pažiūros į tragediją buvo visai kitokios negu mūsų. Teisingiau graikų tragedijoms įvertinti ir geriau joms suprasti reikia pirmiausia gerai išsiaiškinti, kas buvo senovės graikams tragedija.

Graikams tragedijos vaidinimas buvo ne paprastas pasilinksminimas, bet religinio kulto dalis, visos tautos šventė ir talentingiausių kūrėjų varžybos didesnei Dioniso švenčių garbei. Pagal Aristotelį, tragedija yra didesnis ar mažesnis vieningas veiksmas, meniniu žodžiu išreikštas ir ne pasakojimo forma atliekamas, bet veikiamųjų asmenų vykdomas. Toks veiksmas, sukeldamas pasigailėjimą ir baimę, nuplauna širdį.

Kokiu būdu sukeliamas žiūrovui pasigailėjimo ir baimės jausmas? — Tragedijoje veikia įžymi, į save žiūrovų širdis patraukianti asmenybė, kurios veikimas dėl jos būdo ar dėl susidėjusių aplinkybių turi baigtis mirtimi. Tatai ir sukelia žiūrovui vadinamąjį tragišką veikimą, pasireiškiantį pasigailėjimu ir baime. Pasigailėjimas atsiranda dėl to, kad herojus, veikdamas taip, kaip jis turi veikti, susilaukia kančių. Baimės jausmas sukeliamas tuo, kad ir mes, herojaus vietoje būdami, turėtume elgtis taip pat; vadinasi, ir ant mūsų galvų tas pat likimas karo. Matytos kančios išsklaido mumyse įsitikinimą, kad žmogaus laimė patvari. Pagal Lesingą, baimė esanti savęs pasigailėjimas.

Poetas ir vaidintojas sąmoningai siekia, kad žiūrovas apvalytų savo jausmus nuo aistrų. Toks širdies nuplovimas yra bendras dramos veikimo etinis ir estetinis tikslas. Tas tikslas pasiekiamas tuo, kad dramų skaitytojas arba klausytojas dideliu vidiniu sujaudinimu ir skau-

smingu sukrėtimu pakeičia savo kasdieninę nuotaiką ir persikelia į kitą, aukštesnę sritį, kad patenkintų dorovinio gyvenimo reikalavimus.

TRAGIŠKOJI KALTĖ

Kaip prinokęs vaisius neišvengiamai krenta nuo medžio, taip tragiškas likimas nesulaikomai stumia heroją į pražūtį. Tačiau herojus pats kaltas dėl savo tragiško likimo. Tragiškoji kaltė nėra būtinai nusidėjimas, už kurį nusidėjėlis turėtų būti moraliai atsakingas ir kurį turėtų nuplauti atgaila. Ne tik aistra ar apakimas, bet ir tauriausius siekimus turinti valia būtinai pražudo heroją: elgdamasis pagal savo įgimtą būdą, herojus turi neišvengiamai žūti. Kaltas ar nekaltas moraliniu atžvilgiu, vis tiek dėl savo likimo herojus kaltas pats. Tokia yra tragiškoji kaltė.

TRYS VIENUMAI

Charakterį vaizduojant, Aristotelis reikalavo taurumo, nekintamumo, atitikimo ir nuoseklumo. Be to, Aristotelis reikalavo dar, kad veiksmas būtų vieningas ir užbaigtas. Pagal plačiai paplitusią nuomonę, Aristotelis savo poetikoje reikalavęs trijų vienumų: veiksmo, vietos ir laiko. Prancūzų vadinamieji klasikai, arba pseudoklasikai, visų trijų vienumų griežtai laikėsi.

Aristoteliui tebuvo svarbus tik veiksmo vienumas. Daugelyje išlikusių graikų dramų išlaikyti ir kiti vienumai, tačiau tai nebuvo esminga antikinei dramai.

VEIKSMO EIGA

Nors tragiško veiksmo planas sudarytas iš paskirų faktų ir įvykių susipynimo, tačiau pats veiksmas, nepaisydamas painumo, turi eiti į tam tikrą tikslą ir išvadą. Nuolat augąs patosas neleidžia, ilgiau apsistojus, ramiai dėmėtis kuriuo nors paskiru įvykio momentu. Veiksmas vis greičiau artėja prie sprendžiamojo momento, nuo kurio prasideda posūkis iš nelaimės į laimę, ir atbulai. Tas sprendžiamasis momentas vadinasi katastrofa ir dalija veiksmą į dvi dalis: į pradžią ir pabaigą. Pagal tai, ar katastrofa yra painaus, ar nesudėtingo veiksmo rezultatas, ir tragedijos galinčios būti painios, sudėtingos arba paprastos.

Graikų tragedija scenoje nerodė tokių įvykių, kuriems svarbus buvo išorinis, fizinis veiksmas, o ne psichologinis, ne minties ar jausmo eiga, taigi tokių kaip dvikovos, nužudymai, laidotuvės. Tragedijoje buvo pasakojama, kad tokie įvykiai atsitikdavę už scenos, o klausytojai tuo būdavę apsaugomi nuo žiaurių vaizdų. Tačiau ir toks pasakojimas, kartais net priminimas klausytojams, kad jų nenorima per daug kankinti

baisiais vaizdais, klausytojus nupurtydavęs šiurpuliu. Toks baisių scenų pašalinimas iš žiūrovų akių buvo visai suprantamas dalykas. Moderniojoje dramoje čia minėtų įvykių parodymas scenoje sudaro patį svarbiausią dramos momentą. Senovės dramai tai buvo antraeilis dalykas, nes žiūrovui veiksmas buvo ne išorinių įvykių eiga, bet psichologinis momentas, žmogaus jausmų ir galvojimų vingiai. Todėl beveik kiekvienoje dramoje yra pranešėjų ir heroldų vaidmens, kurių kalbos pasižymi kartais dideliu puošnumu.

TRAGEDIJOS MEDŽIAGA

Klasikinio laikotarpio tragedijai medžiaga būdavo imama iš mitologijos. Tačiau mitologija tragedijų rašytojams ir žiūrovams buvo ne pasaka, bet istorija, tikrų faktų pasakojimas. Tiesa, tuos faktus poetai savaip perdirbdavo, pritaikydavo juos savam reikalui. Kai kurie poetai (Frinichas, Aischilas *Persuose)* bandė dramos medžiagą imti iš savo laikų gyvenimo, tačiau tai neprigijo, matyti, dėl to, kad graikų tragedijos paskirtis buvo tikybinė ir todėl turėjo remtis mitologija.

TETRALOGIJA

Nuo Aischilo laikų Atėnuose prigijo paprotys, kad per tragedijų rašytojų varžybas Dioniso

švenčių metu kiekvienas varžovas įteikdavo po 4 dramas. Trys iš jų būdavo tragedijos, dažniausiai sujungtos tarp savęs tam tikru turinio bendrumu. Jos būdavo vaidinamos paprastai viena po kitos. Po trijų tragedijų paprastai būdavo vaidinama dar viena pjesė, satyrinė drama. Mums neužsiliko nė vienos pilnos tetralogijos. Turime tiktai vieną trilogiją, būtent, Aischilo *Orestėją*, sudarytą iš trijų tragedijų: *Agamemnono, Choeforų ir Eumenidžių*. Jas papildanti satyrinė drama *Protėjus* žuvo.

SATYRINĖ DRAMA

Satyrinė drama skyrėsi nuo tragedijos ypatingai tuo, kad satyrinės dramos chorą, pagal tradiciją, sudarydavo satyrai, kurie pašėlę šokdavo apie rimtus herojus ir tuo duodavo visam veikalui linksmą atspalvį. Medžiagą satyrinė drama ėmė tą pačią kaip ir tragedija, būtent, iš mitologijos. Tačiau satyrinė drama mėgdavo imti tuos herojus, kurie galėjo būti pajuokiamai atvaizduoti. Tarp tokių ypač mėgiamas buvo Hėraklis (pavyzdžiui, satyrinę dramą atstojančioje linksmo pobūdžio Euripido dramoje *Alkestidė*). Satyrinė drama buvo linksmo mitologinio turinio vaidinimas. Jo įdomumą sudarė fantastiškumas. Satyrinės dramos tikslas buvo pataisyti sunkią, slėgiamą po trijų tragedijų vaidinimo žiūrovų nuotaiką. Nuotaiką pakelti rei-

kalavo ir įprastas Dioniso švenčių linksmas pobūdis. Tuo galėtume išaiškinti ir tokį faktą, kad Euripidui atėjo į galvą mintis satyrinę dramą pakeisti *Alkestide,* pjese, turinčia linksmą, juokingą pabaigą, tik be satyrų choro. Galimas dalykas, kad buvo ir daugiau tokių tetralogijų, kur satyrinę dramą pakeisdavo tokios pusiau linksmo turinio dramos.

Iki mūsų laikų teišliko tik viena ištisa satyrinė drama. Tai Euripido *Kiklopas.* Ši pjesė dramatizuoja Homėro atpasakotą įvykį, kur Odisėjus Kiklopui Polifėmui išduria akį. Be *Kiklopo,* išliko mums dar pusė (400 eilučių) viename Aigipto papire rastos Sofoklio satyrinės dramos *Ichneutai (Pėdsekiai).* Tai aukštos meninės vertės veikalas, kur giliai atjaustos ir meniškai atvaizduotos gamtos prieglobstyje šėlsta kaip pasiutę satyrai. Turinį sudaro linksmas pasakojimas apie išdykavimus dievo gudruolio Hermio, kuris, dar tebebūdamas vystykluose, jau pavogė Apolono ganomų jaučių kaimenę ir nutildė Apolono pyktį tik dovanodamas jam savo išrastą lyrą. Satyrai, žvėrys pėdsekiai, šliaužiodami po žemę, ieško pavogtų jaučių pėdsakų ir dūksta, pašėlusiai šokinėdami.

Šio veikalo visuma — linksmas vaidinimas, apimtas vasaros nakčių nuotaikos, pilnas tyro miškų oro. Toks vaidinimas kuo geriausiai tiko išvaduoti žiūrovams iš to slėgiamo jausmo, kuris per trijų tragedijų vaidinimą užgulė jų krūtinę.

Pagrindinės dalys, iš kurių sudaryta tragedija, yra trys: *prologas, epeisodijai ir eksodas.* Be šių pagrindinių, yra dar ir antraeilių tragedijos dalių.

Prologas

Prologas — įžanginė tragedijos dalis, kur vaidintojas, dažniausiai visi trys vaidintojai, kalba, išdėstydami savo santykius su veiksmu. Kalbos turinį sudaro veikalui suprasti reikalingų aplinkybių paaiškinimas, kaip, sakysim, nurodomas laikas, vieta, ankstesnieji įvykiai. Prologo uždavinys atliekamas pasakojant, tačiau kelių asmenų pasakojimas įgauna dramos pobūdį. Prologo tikslas yra dar konstatuoti *sužadinamąjį momentą,* kuris po to turės veiksmą išjudinti.

Parodas ir epeisodijai

Po prologo eina párodas, choro įžygiavimas į orkestrą, paprastai iš dešinės žiūrovų pusės. Eidamas choras gieda paprastai žygio taktu, anapaistais.

Po parodo prasidėdavo pirmas epeisodijus, moderniškai tariant, aktas, veiksmas. Epeisodijai yra dialoginės dramos dalys tarp dviejų pilnų choro giesmių, kur vaidintojai kalba Atikos jonėnų dialektu, paprastai jambiniu trimetru.

Šiose dialoginėse dalyse pasireiškia veikalo *veiksmas*. Žodis „epeisodijus" reiškia tai, kas iš šalies dar ateina, prisideda, vadinasi, kas nėra dalykui esminga. Vėlesnių laikų dramai epeisodijai — labai reikšmingos dramos dalys, tačiau pirmykštėje dramos užuomazgoje tai tebuvo tik antraeilės vertės įtarpai (iš čia mūsų „epizodas"). Pirmiau epeisodijum tesivadino tik pirmoji dialogo partija, nes vaidintojai tik „prisidėdavo" prie choro, kuris jau būdavo įėjęs į orkestrą ir kuris pirmykštėje dramoje vaidindavo svarbiausią vaidmenį. Vėliau epeisodijų vardu būdavo vadinamos ir visos dialoginės dalys.

Stasimai ir komai

Veiksmo eigą pertraukdavo stasimai, atskirdami epeisodijus vieną nuo kito ir dalydami dialogą į veiksmus (aktus). Stasimais, stovimomis giesmėmis, vadinosi choro giesmės, kurias jis giedodavo, jau užėmęs orkestroje vietą (parode choras giedojo, žengdamas į orkestrą). Stasimų turinys paprastai yra svarstymas to, kas buvo patirta, vaidinant scenoje. Parodas ir stasimai sudaryti iš dalių, vadinamų strofomis ir antistrofomis. Strofa yra užbaigtas muzikalinis posmas (perijodas), antistrofa yra kitas perijodas, visai atitinkąs pirmąjį ir melodija, ir didumu. Kartais po vieno ar keleto strofų dvejeto eidavo dar epodas, metro atžvilgiu nebeatitinkąs strofų.

Strofomis dažnai būdavo rašomi ir vadinamieji komai (pirmykštė žodžio reikšmė — raudos mušant sau į krūtinę). Komai buvo duetai tarp vyriausiojo vaidintojo ir choro. Jais būdavo išreiškiamas gilus susijaudinimas ar liūdesys.

Stichomitija ir antilabės

Patetiškumui padidinti graikų tragikai vartojo dialoge net tam tikrą priemonę, vadinamąją stichomitiją. Vaidintojai kalbėdavo (-mythia — kalbėjimas) tik po vieną eilutę (stichos), o kartais, kalbai ypatingai pagyvėjus, tik po pusę eilutės (antilabės). Ši priemonė patetiškų vietų dramatiškumą ypatingai padidindavo, veiksmas pasidarydavo nepaprastai gyvas. Lygus kalbos padalijimas po vieną ar po pusę eilutės ne tik kad nevargindavo klausytojų, bet toks vaidintojų lenktyniavimas vienodo ilgumo trumpomis, bet sąmojingomis ir ryškiomis sentencijomis sukeldavo nepaprastą klausytojų dėmesio įtempimą. Tokios eristinės scenos patenkindavo pietų kraštų gyventojų prigimtį ir ypatingai patikdavo atėniečiams dėl jų nepaprasto pamėgimo rodyti savo sąmojį ginčuose.

Pasiuntinių pranešimai

Pasiuntinių pranešimų būdavo beveik kiekvienoje dramoje. Jų turinį sudarydavo peripetija, svarbiausių asmenų likimo staigus pasikeiti-

mas. Pasiuntiniai ne tik pranešdavo apie pasibaisėtinus įvykius, kurių etiniais ir estetiniais sumetimais nereikėjo žiūrovui matyti, bet ir suteikdavo žinių apie svarbius įvykius, turinčius veiksmui lemiamą reikšmę.

Eksodas

Tragedija baigdavosi eksodu (išėjimu). Eksodas yra giesmė, kurią giedodamas choras tragedijos pabaigoje išeidavo iš orkestros. Ši choro giesmė, kaip ir parodas, būdavo taip pat giedama žygiavimo taktui priderintu anapaisto metru.

Platesne prasme eksodas yra baigiamasis tragedijos veiksmas. Jame yra katastrofa, veiksmo posūkis į pabaigą. Eksodas sudarytas iš ypatingai meniškos, tvirtai organizuotos scenų grupės, kurią sudaro pasiuntinio pranešimas, trumpas baigiamasis veiksmas ir patoso scena. Eksode krentąs po posūkio veiksmas išsinarpliodamas eina į pabaigą.

II

SOFOKLIO GYVENIMAS

Sofoklio gimimas ir gimtinė

Tragedijos žydėjimas glaudžiai susijęs su Atėnų dvasinio ir kultūrinio pakilimo laikotarpiu po graikų laimėjimo karo su persais. Aischi-

las, Euripidas ir Sofoklis — didžiausi graikų tragedijos kūrėjai, kurių pirmasis tragedijos žydėjimui padarė pradžią, o Sofoklis pasiekė senovės tragedijos tobulumo idealą. Visų trijų didžiųjų Atikos tragedijos kūrėjų amžius siejamas su labai reikšmingu graikų istorijai įvykiu, su graikų laimėjimu jūrų kautynių su persais ties Salaminu 480 m. Salamino kautynių diena buvusi reikšminga ir Atikos tragedijai, nes tą dieną 45 metų amžiaus Aischilas kovėsi su persais, 16 metų Sofoklis vedė jaunuolių šokių ratelius nugalėjimo šventėje, o Euripidas tą dieną gimęs.

Sofoklis gimė 496 prieš Kristaus gimimą Atikos dėme (apylinkėje, valsčiuje) Kolone, esančiame už 10 stadijų į šiaurę (apie pusvalandis kelio) nuo Atėnų. Sofoklis, jau senas būdamas, išgarsino savo gimtinę tragedija *Oidipu Kolone,* ypač pagarsėjusia choro giesme apie *palaimintą žirgų žemę.* Toks Kolono išgarsinimas, be gimtosios žemės meilės, turėjo dar ir kitą bendresnį pagrindą. Kolonas buvo įvairių senovinių kultų centras. Su Kolono dievybių ir mitinių didvyrių vardais buvo susiję įvairūs padavimai. Čia gyvenę dievai globėjai Kolonas Arklininkas (vietinis dievo Poseidono pavidalas) ir Atėnė Arklininkė. Šiems dievams buvo pastatytos ir šventovės. Be šių, svarbiausios Kolono dievybės buvo dar Eumenidės, kurios turėjo ten ir šventąjį gojų. Kur šventasis kelias į Eleusiną kerta apylinkę, buvo vadinamasis

Varinis slenkstis. Ten, kaip žmonės tikėjo, prasivėrusi praraja, kuria Korė buvusi nuvesta į Hadą. Ta pačia praraja Tėsėjus ir Piritojus nusileidę, norėdami pagrobti požemio karalienę. Visai suprantama, dėl ko ten pat buvusi ir Oidipo laidojimo vieta, iš kur Oidipas nužengęs į požemio pasaulį.

Svarbesnieji Sofoklio gyvenimo įvykiai

Sofoklis buvo kilęs iš turtingos šeimos. Jo tėvas Sofilas buvo ginklų fabriko savininkas. Tėvas nesigailėjo lėšų sūnaus auklėjimui, ir Sofoklis turėjo pakankamai mokytojų, kurie jį vispusiškai lavino. Pagal graikų paprotį, buvo darniai lavinamos dvasios ir kūno jėgos. To meto dramos poetui reikalingiausio muzikos ir šokių meno Sofoklį mokė garsus mokytojas Lampras. Sofoklis šioje srityje parodė nemenką gabumą, nes jau 16 metų būdamas, kaip matėme, vadovavo dėkojamai už Salamino nugalėjimą šokių procesijai.

Sofoklis, matyti, turėjo tikrovės nuovoką, nes dalyvavo ir viešame gyvenime. 441 m. jis buvo išrinktas strategu kare su Samo oligarchais. Šalia Periklio stratego pareigose Sofokliui neteko pasižymėti, tačiau ta proga jam teko pasižymėti, atliekant pasiuntinio pareigas. Sofoklis ėjo dar helėnotamijo pareigas. Helėnotamijo žinioje buvo Atėnų sąjungos turtai, sudėti Akropolio pilyje.

Tačiau svarbiausia Sofoklio veikimo sritis buvo poetinė kūryba. Poetinis gabumas subrendo gan anksti. Teturėdamas 28 m. amžiaus, Sofoklis jau stojo pirmą kartą į tragikų varžybas, kuriose laimėjo pirmą dovaną. Laimėjimas buvo ypatingai sunkus ir garbingas dėl to, kad varžybose dalyvavo ir garsus varžovas Aischilas, kuris buvo laikomas Sofoklio mokytoju. Šiai pirmai Sofoklio tetralogijai priklausė ir tragedija *Triptolemas*. Iki tol buvo paprotys, kad poetas pats būdavo ir savo sukurtų veikalų vaidintojas. Kadangi Sofoklis turėjo silpną balsą, tai jisai tos tradicijos nebesilaikė. Tik *Tamiride* vyriausiojo herojaus Tamirido ir *Skalbėjose* Nausikajos vaidmeny Sofoklis pats buvo artistas ir žavėjo atėniečius pirmajame veikale stygų instrumento skambinimu, o antrajame — vikriu sviedinio žaidimu.

Sofoklis buvo dukart vedęs. Pirmą kartą jis vedė, turėdamas apie 30 su viršum metų amžiaus. Pirmoji jo žmona buvo atėnietė Nikostratė, iš kurios jis susilaukė keleto vaikų. Vyresnysis, vardu Iofontas, buvo tragedijų rašytojas. Antrą kartą, jau visai nebejaunas, Sofoklis vedė sikijonietę Teoridę, kuri pagimdė jam sūnų Aristoną, taip pat bandžiusį kurti dramas. Pasakojama, kad šį sūnų Sofoklis ypatingai mylėjęs. Pavydus Iofontas, norėdamas pasisavinti tėvo turtą, padavė skundą fratorių tarybai (giminės teismui), kad tėvas dėl senumo esąs silpna-

protis ir nebesugebąs valdyti turto. Tėvas teisme perskaitęs savo garsųjį pirmą stasimą iš *Oidipo Kolone*, kurį tik ką buvo baigęs rašyti. Teisėjai buvę sužavėti Sofoklio kūryba, ir sūnus bylą pralaimėjęs.

Mirė Sofoklis 406 metais, 90 metų amžiaus sulaukęs. Mirties priežastis įvairiai aiškinama. Pagal vienus, mirė jis, įtemptai skaitydamas savo *Antigonę*, pagal kitus — iš džiaugsmo dėl netikėto laimėjimo tragedijų varžybose. Trečias prozinis šaltinis sako, kad Sofoklis miręs dėl to, kad užvalgęs neprisirpusių vynuogių. Dėkingi tautiečiai pagerbė Sofoklį iškilmingomis laidotuvėmis ir po mirties pastatė jo garbei šventovę, kurioje jis buvo garbinamas herojaus Deksiono vardu.

SOFOKLIO KŪRYBA

Sofoklio tragedijos

Senovėje būdavo priskaitoma apie 120 (tiksliau 123) Sofoklio dramų, taigi 90 tragedijų ir 30 satyrinių dramų, iš viso 30 tetralogijų. Per Dioniso švenčių varžybas Sofoklis laimėjo 24 kartus (Aischilas tik 13, o Euripidas vos 5). Daug kartų pirmą vietą, nė karto trečios. Savo dramoms medžiagą Sofoklis daugiausia ėmė iš epinio Trojos ir Tėbų ciklo padavimų, o ne iš visiems žinomos *Ilijadės ir Odisėjos*. Mus tepasiekė tik 7 tragedijos, viena satyrinė drama ir daugelis fragmentų.

Trijų likusių tragedijų mitologiniai siužetai imti iš Trojos ciklo. Tos tragedijos yra: *Ajantas, Filoktėtas* ir *Elektra*. Tėbų ciklo yra šios tragedijos: *Karalius Oidipas, Oidipas Kolone* ir *Antigonė*. Tragedija *Trachinietės* yra Argo ciklo.

Dabar susipažinsime truputį su šioje knygoje išverstų tragedijų fabulomis.

Antigonė

Tarp išlikusių veikalų seniausias yra 442 metais vaidinta tragedija *Antigonė*, kurioje pasireiškia jau visai subrendęs autoriaus menas. Tremtinio Oidipo sūnums — Polineikui ir Eteokliui — žuvus, Tėbų sostas tenka Kreontui. Kadangi Polineikas, kovodamas su broliu, vedė svetimą Argo kariuomenę prieš savo gimtąjį miestą, tai Kreontas griežtai uždraudžia jį palaidoti. Tačiau Polineiko sesuo Antigonė atlieka papročių reikalaujamą simbolinį laidojimą, darydama nustatytus nuliejimus ir apibarstydama lavoną žemių dulkėmis. Čia pasireiškia herojiškas charakteris Antigonės, kuri kilniai galvojo, bet buvo stataus būdo. Ji ryžosi mirti ir, dar tebebūdama gyva, laikė save mintyse jau mirusia. Jos charakteriui išryškinti autorius šioje tragedijoje sukūrė ir sesers Ismėnės malonų, švelnų, bet silpnabūdį tipą.

Kreontas, geriausių siekimų turįs, bet užsispyręs ir per daug save vertinąs valdovas nenusivokia, kad gyvenime esama ir irracionalių da-

lykų. Jisai greitai vykdo savo įsakymą ir Antigonę pasmerkia mirti. Kreonto sūnus ir Antigonės sužieduotinis maldauja tėvą dovanoti jo sužieduotinei. Kreontas ir čia nenusileidžia. Nusiminęs Haimonas pabėga. Pasirodo senas pranašas Teirėsijas ir praneša Kreontui, kad dievai sukilo prieš jį dėl tokio nežmoniško pasielgimo. Jie nebepriima paprastai daromų aukojimų ir nebesuteikia prašomų pranašavimų. Toks Teirėsijo pranešimas palenkia Kreontą nusileisti. Jis įeina į rūsį paleisti į laisvę ten uždarytos Antigonės, bet randa ją jau nusižudžiusią. Keikdamas tėvą, Haimonas tėvo akyse nusiduria kalaviju. Nusižudo taip pat ir Kreonto žmona Euridikė. Tragedijos pabaigoje Kreontas, iš oro nugalėtojas, bet iš vidaus palaužtas artimųjų žmonių mirties, pasijuto nugalėtas ir nelaimingas.

Karalius Oidipas

Ši tragedija rašyta po 429 metų, kada Atėnuose siautė baisus maras. Šios tragedijos nepralenkė jokia kita nei kompozicijos suspietimu, nei tragiško veikimo jėga. Kaip ir Aischilo tragedijas, šią tragediją galima laikyti paveikslu vadinamųjų „likimo tragedijų", nes čia viskas orakulo iš anksto nustatyta. Poetui svarbiausias uždavinys buvo Oidipo likimu parodyti, kaip žmogus yra menkas palyginti su dievų valia ir jų amžinaisiais įstatymais.

Pats tragedijos veiksmas vyko jau prieš prasidedant veikalo veiksmui. Tragedijoje Oidipas palaipsniui sužino vis naujas aplinkybes, galutinai įtikinusias jį savo tėvą nužudžius.

Pagal mitą, Tėbų karalius Lajus pagrobė jauną Pelopo sūnų Chrisipą; už tai Lajų prakeikia Hėra. Ji jam pranašauja mirtį nuo jo paties sūnaus. Lajui apie tai praneša pats Delfų Apolonas.

Lajus su žmona Iokaste ilgai buvo bevaikiai. Kai jiems gimė sūnus Oidipas, Lajus atsiminė Apolono pranašavimą ir, perdūręs kūdikiui kojas, savo mylimam vergui piemeniui liepė pamesti vaiką ant Kitairono kalno, kad jis ten mirtų. Piemuo pasigailėjo nelaimingo kūdikio ir padovanojo jį savo bičiuliui, Korinto piemeniui. Tasai Oidipą nunešė bevaikiui Korinto karaliui Polibui. Karalius Polibas berniuką priėmė ir jį įsūnijo.

Kartą per puotą Oidipas smarkiai susiginčijo su vienu korintiečiu, kuris įsikarščiavęs pavadino jį pamestinuku. Oidipas pradėjo abejoti savo karališka kilme ir ėmė klausinėti Polibą ir jo žmoną Meropę. Nors šie ir įtikino Oidipą, kad jis esąs jų sūnus, tačiau gandai apie tai, kad Oidipas esąs „pamestinukas“, plito ir toliau. Norėdamas tuos gandus išsklaidyti ir sužinoti tikrą tiesą, Oidipas slapta atsiklausė Delfų orakulo. Orakulas tiesaus atsakymo nedavė, bet vis dėlto pranešė, kad Oidipas turįs užmušti sa-

vo tėvą ir vesti savo motiną. Nenorėdamas nužudyti savo tariamųjų tėvų, Oidipas nusprendė visam laikui atsisveikinti su Korintu ir iškeliavo į Tėbus. Kryžkelėje jis sutiko vežimą su seniu, lydimu penkių vergų. Vežėjas šiurkščiai pareikalavo, kad Oidipas pasitrauktų iš kelio, bet tasai šėrė vežėjui. Tada senis užstojo savo tarną. Kilo muštynės, ir Oidipas užmušė visus, tepabėgo tik vienas tarnas. Pabėgęs tarnas buvo tas pats piemuo, kuris kadaise kūdikį Oidipą nunešė į Kitaironą. Tarp užmuštųjų buvo ir Lajus, tikrasis Oidipo tėvas.

Veltui tėbiečiai ieško savo žuvusio karaliaus. Šalia Tėbų kelio netrukus pasirodo Sfinksas. Tai — sparnuota baisenybė, pusiau moteris, pusiau liūtas. Sfinksas tam tikrais laikotarpiais suryja kurį nors Tėbų pilietį, o keleiviams užmena tamsias mįsles ir pasižada nusižudyti, jei kas mįslę atspės. Miestą apima gilus liūdesys, nes nesiranda, kas atspėtų Sfinkso mįslę. Tada karalius Kreontas savo sesers Iokastės ranką ir sostą žada tam, kas tą mįslę atspės ir kraštą iš baisios nelaimės išvaduos.

Oidipas atspėja Sfinkso mįslę ir patį Sfinksą užmuša. Jis tampa Tėbų karalium, veda savo motiną ir susilaukia keturių vaikų: Eteoklio, Polineiko, Antigonės ir Ismėnės. Apolonas nusprendžia karaliaus užmušėją nubausti. Tėbuose prasideda baisus maras.

Piliečiai kreipiasi į Oidipą, kad jis surastų priemonių išvaduoti miestui nuo maro, kaip kad jau kartą išvadavo nuo Sfinkso. Šita kreipimosi į Oidipą scena ir prasideda tragedijos veiksmas. Oidipas siunčia savo svainį Kreontą į Delfus, kad Apolonas nurodytų, kaip reikia miestą išgelbėti. Orakulas atsako, kad tikrasis nelaimės kaltininkas esąs mieste. Karalius Oidipas užsispyręs ieško kaltininko, ir pamažu, žingsnis po žingsnio, aiškėja visas, kad ir nesąmoningai atlikto, nusikaltimo baisumas. Sužinojęs, kad padarė tokį nusikaltimą, Oidipas pats save apakina ir atsisako nuo sosto.

Oidipas Kolone

Šią tragediją Sofoklis sukūrė 407 metais, žilos senatvės sulaukęs. *Oidipas Kolone* yra lyg *Karaliaus Oidipo* tęsinys. Jungiamasis momentas, be kita ko, yra ir tai, kad mite apie Oidipą karalių apakęs Oidipas buvęs ištremtas iš tėvynės. Šioje tragedijoje atvaizduotas iškilmingas Oidipo iškeliavimas į pomirtinį pasaulį. Kad visa drama siekia to tikslo, žiūrėtojas mato jau pačioje veikalo pradžioje, nes pirmoje scenoje Oidipas pareiškia, kad prieita vieta, kur, pagal Apolono pranašavimą, turįs būti visų vargų galas: „Ten baigsi savo amžių nelaimingąjį, ir tiems, kurie priims, palaima būsi tu, o tiems, kurie išvijo, būsi pabaisa". Tarp pirmo ir paskutinio paveikslo įterptos scenos ne tiek padeda

veiksmui, kiek jį stabdo, tačiau nuo to didėja įtempimas laukiant, kuo drama baigsis.

Štai tų tarpinių scenų turinys. Karalius Oidipas kalbasi su choru, kuris leidžia Oidipui toje žemėje apsistoti. Ismėnė pasakoja apie Tėbų padėtį ir apie Polineiko ir Eteoklio ginčą. Kadangi orakulo buvo išpranašauta, kad laiminga ir nenugalima bus ta šalis, kurios žemėje bus palaidotas Oidipas, tai dėl Oidipo laidojimo prasideda varžybos. Scenoje pasirodo Atėnų karalius Tėsėjus, norėdamas patikrinti sau Oidipo globą ir apsaugą. Po to ir Kreontas pirma gudrumu, o vėliau ir jėga stengiasi palenkti Oidipą į savo pusę. Negalėdamas geruoju savo tikslo pasiekti, Kreontas jėga tempia ištikimą Oidipo palydovę Antigonę ir jos seserį Ismėnę, tačiau Tėsėjus veikiai jas vėl išvaduoja. Pagaliau ateina vyresnysis Oidipo sūnus Polineikas, Argo kariuomenės vadas. Jis prašo tėvą, kad tasai padėtų jam kariauti prieš Eteoklį, kuris pagrobė Tėbų sostą. Oidipas su panieka siunčia jį mirti. Kai choras gieda giesmę, griaustinis skelbia, kad Oidipo likimas pildosi.

Jau į „Karaliaus Oidipo" pabaigą užsiminta, kad gyvas išlikęs Oidipas dar kažkokiam nepaprastam dalykui būsiąs reikalingas. Štai paties Oidipo žodžiai: „Tačiau žinau, kad nieks nenumarins manęs, liga nei kita kas". Ties Kolonu, erinijų gojelyje, paslaptingu būdu pasišalino Oidipas iš šio pasaulio. Skelbdamas Oidipą he-

rojum, Sofoklis išvadavo dievybę nuo priekaišto ne tik dėl išvidinio, bet taip pat ir dėl išviršinio neteisingumo. Skirdamas Atikos Koloną Oidipo amžino poilsio vieta, Sofoklis pagerbė savo gimtinę, o savo garsia Kolono pagyrimo giesme išaukštino ne tik Koloną, bet ir sostinę Atėnus.

Bendra Sofoklio kūrybos charakteristika

Sofoklis senovėje buvo laikomas Homėru tarp tragikų. Ir šiandien Sofoklis tebelaikomas pirmuoju graikų tragediniu poetu. Ką jo didysis pirmtakas Aischilas pradėjo, tą Sofoklis sąmoningai ir meniškai baigė. Visi Sofoklio padaryti pakeitimai turėjo tikslą epinį ir lyrinį tragedijos elementą nustumti į savo vietą, o tikrą draminį iškelti aikštėn visu smarkumu.

Dar tebebūdamas jaunas ir tebesivaržydamas su Aischilu, Sofoklis prie dviejų artistų pridėjo dar trečią. Tiesa, dėl trečiojo artisto dialogas ypatingai nepagyvėjo, nes vis dėlto retai dialoge dalyvaudavo daugiau kaip du vaidintojai, tačiau trečiojo artisto buvimas scenoje leido pasireikšti didesniam veiksmo ir veikiamųjų asmenų charakterių įvairumui. Trečiasis vaidintojas scenoje atlikdavo vaidmenį antraeilio, kuris savo būdo priešingumu išryškindavo pagrindinio vaidintojo charakterį. Daugiau kaip trys vaidintojai graikų tragedijoje niekuomet nebuvo, vadinasi, scenoje tegalėjo būti vienu laiku daugiausia trys veikiamieji asmens.

Antroji jo reforma susijusi su choro perorganizavimu ir jo vaidmens pakeitimu. Norėdamas sustiprinti muzikalinę choro galią, Sofoklis padidino choristų skaičių iš 48 iki 60 (po 15 kiekvienoje dramoje). Choras buvo atskirtas nuo dramos veikėjų. Jis pasidarė, tarytum, pašalinis žiūrovas, abejingas veiksmo priešingumams. Tarp visų veiksmo prieštaravimų choras, būdamas bendruomenės ir tautos dorovinės sąmonės paveikslas, išlaiko visišką pusiausvyrą.

Kadangi antikinės tragedijos buvo trumpos (jas sudarydavo vidutiniškai apie 1500 eilučių), tai vienoje tragedijoje nelengva buvo atvaizduoti kartu tragiškąją kaltę ir bausmę už ją. Tai padeda mums suprasti, dėl ko nuo Aischilo laikų prigijo Atėnuose paprotys per Dioniso šventes vaidinti tetralogijas, sudarytas iš trijų turinio vienumu sujungtų tragedijų ir vienos satyrinės dramos. Ir Sofoklio tragedijos būdavo vaidinamos po keturias, sudarydamos tetralogiją, tačiau triloginis pirmųjų tragedijų principas, bent tiek leidžia spręsti užsilikusios jo tragedijos, nebebuvo išlaikomas. Jau Aischilas stengėsi padaryti atskiras tragedijas užbaigtas savyje. Tačiau jam vis dėlto tebebuvo bendras visai trilogijai mitologinis principas. Manoma, kad Sofoklio laikais pirmiau būdavo vaidinamos kurio poeto iš eilės trys, nesujungtos mitologinio prado ir užbaigtos savyje tragedijos ir satyrinė drama. Vėliau, nors taip pat po ketu-

rias dramas kiekvienas poetas duodavo varžyboms, tačiau būdavo vaidinama ne vieno kurio poeto visos dramos kartu, bet pakaitomis po vieną.

Meninė Sofoklio pažanga, palyginti su Aischilu, pasireiškia ypatingai tuo, kad Sofoklio drama išauga organiškai. Sofoklio dramoje aiškiai išreikšti veikiamųjų asmenų išvidiniai motyvai, todėl jam ypatingai sekėsi charakterizuoti paskiri asmens. Daugumoje Sofoklio dramų ne aklas likimas nulemia herojų pražūtį, bet jų pačių apsisprendimas. Herojaus sieloje vyksta motyvų kova, ir jis dėl savo charakterio nusprendžia vienaip ar kitaip elgtis.

Taip pat ir veiksmo eiga paruošta ir apgalvota kruopščiau negu bet kurios Aischilo dramos. Sofoklis ilgu parengimu ir įvairiomis peripetijomis moka padaryti įmanomesnę baisią veiksmo pabaigą. Ypač didingas Sofoklis yra peripetijoje, veiksmo persilaužime, einančiame į „katastrofą". Peripetija, kaip ir daugelis Sofoklio reformų, turėjo tikslą sudraminti tragediją. Bene svarbiausia tačiau Sofoklio jėga yra jo mokėjimas veiksmą taip puikiai sukombinuoti, kad žiūrovas ar skaitytojas su didžiausiu įtempimu turėtų jį sekti. Tam reikalui labai tiko vadinamoji tragiškoji ironija. Paimkime kad ir *Karalių Oidipą*. Kiek čia tragiškos ironijos! Išsprendęs painią Sfinkso mįslę, Oidipas visai nenusivokia apie savo likimo mįslę, savo lūpo-

mis pats prakeikdamas save ir pasmerkdamas ištremti. Šiurpulinga tiesa paslėpta nuo jo matančių akių, o aklasis Teirėsijas ją jau seniai žino.

Skiriasi Sofoklis nuo Aischilo ir personažų įvairumu. Svarbiausi veikiamieji asmens ir Sofoklio tragedijoje nėra paprasti žmonės, ir jiems būdingas herojų būdas, tačiau žemesniųjų luomų asmenims poetas duoda dažnai ir visai realistinių bruožų. Mergaitės herojės tipą Sofoklis tiesiog sukūrė. Sofoklio užsilikusių tragedijų personažus sudaro herojai ir herojės, kariai, belaisviai, pranešėjai (žygūnai), piemens, auklėtojai, maitintojos, tarnai, didikai, pranašai, kaimiečiai, sargybiniai, gydytojai ir kt. Taigi, personažai tikrai įvairūs.

Kaip margi ir įvairūs Sofoklio tragedijų personažai, taip turtingas ir įvairus ir stilius, kurį jo sukurti asmens vartoja. Herojai kalba aukštu stiliumi, paprasti žmonės kalba paprastu stiliumi. Chorai, be dorėnų dialekto ypatybių, pasižymi dar ir archaizmais. Dialogai čia kyla iki aukščiausio patoso, čia vėl krenta iki visai šalto logiško griežtumo. Didžiausias Sofoklio kalbos grožis juntamas pranešėjų kalbose, patoso scenose ir daugumoje choro giesmių, pasižyminčių kilniu minčių polėkiu, išsireiškimo patrauklumu ir harmoningu ritmingumu. Dažnai pasitaiko Sofoklio tragedijose agonistinių ir dogminių gnomų. Dogminiai gnomai išreiškia

paties poeto nuomonę, agonistiniai — charakterizuoja veikiamuosius asmenis (šių pasitaiko rečiau). Stichomitijas Sofoklis dažnai sudaro simetriškai. Pasakojimai, kalbos, monologai sudaryti pagal „auksinės dalybos" dėsnį, t. y. pasiskirsto į dvi dalis, kurių mažesnioji santykiauja su didesniąja kaip didesnioji su visuma. Tropų ir figūrų rasime kiekviename puslapyje, bet niekad jos neperkrauna visumos ir, išskiriant retus atsitikimus, pasižymi subtilumu, grakštumu ir paprastumu. Lyrinės partijos vengia aischiliško puošnumo, neaiškumo (nors ne visuomet pasiseka išvengti!).

Iš viso Sofoklio poezijoje justi darnus nuosaikumas, idealus taurumas ir kilnus grožis. Sofoklis turėjo gilų grožio pajautimą ir mokėjo iš visur tą grožį savo poezijoje surankioti. Už tą mokėjimą rankioti grožį jis buvo pramintas Atikos bite.

A. Rukša

KARALIUS OIDIPAS

VEIKIAMIEJI ASMENS

OIDIPAS, Tėbų karalius.
IOKASTĖ, jo žmona.
ANTIGONĖ } jų dukters.
ISMĖNĖ }
KREONTAS, Iokastės brolis.
TEIRĖSIJAS, aklas pranašas.
DZEUSO ŽYNYS.
KORINTO ŽYGŪNAS.
PIEMUO.
OIDIPO NAMIŠKIS.
Choras. Tėbų didikai.

Dievų žyniai, Oidipo asmens sargyba ir vergai, Iokastės tarnaitės, Kreonto asmens sargyba, procesijos berniukai ir mergaitės.

Veiksmas vyksta Bojotijos Tėbuose, prieš Oidipo rūmus.

PROLOGAS

PIRMA SCENA

Pantomima

(Žyniai, vaikai ir jaunikaičiai su alyvmedžio šakomis, apvyniotomis vilnoniais raikščiais, sėda ant aukurų laiptų prieš dievų — Dzeuso, Apolono, Atėnės ir Hermio statulas. Iš rūmų išeina Oidipas)

ANTRA SCENA

OIDIPAS

Vaikai, o Kadmo seno atžala nauja!
Ko jūs čia sėdite šiose sėdynėse,
Maldaujamomis pasipuošę šakomis?
O mūsų miestas skendi smilkaluos aukų,
Jį perpildė pajanai ir vaitojimai.
Laikydamas teisinga visa tai išgirst
Ne iš kurių nors pranešėjų svetimų,
Patsai, vaikai, aš šičion atėjau, plačiai
Visų išgarsintas kilmingu Oidipu.

(Dzeuso žyniui)

Bet, o senel, sakyk, kadangi tinka tau
Už šiuos kalbėt, kam esate susėdę čia —
Iš baimės — ar pagalbos mano šaukdamies?
Viskuo padėti noriu, nes kietos širdies
Aš būčiau, sambūrio jūs negailėdamas.

DZEUSO ŽYNYS

Tikrai, Oidipe, šalį manąją valdąs,
Matai, koki seni mes tavo aukurą
Apsėdome. Štai, šie negal dar skrist toli;
O šie senatvės jau yra apsunkinti.
Aš pats, matai, tarnauju Dzeusui kaip žynys,
Anie — rinktiniai jaunikaičiai, o kiti
Prekyvietėse sėdi žmonės papuošti
Prie dviejų šventnamių: Paladės dieviškos
Ir prie Isměno pranašingų pelenų.
Nes miestas, kaip ir pats matai, siūbuoja jau
Per daug ir nebeišgali pakelt galvos
Iš kruvinai įsisiūbavusių gelmių.
Vaisingos mūsų žemės šaknys žūsta jau
Ir žūsta jaučių bandos ganomos, taip pat
Bevaisiški ir moterų mūs gimdymai.
O žaibasvaidis dievas — neapkenčiamas
Mūs miestą maras persekioja puldamas,
Nuo jo tuštėti ima Kadmo jau namai,
Šauksmais turtėja Hadas ir vaitojimais.
Nors tu dievų ir neprilygsti, aš, tačiau,
Ir šie vaikai, susėdę čia prie aukuro,
Vien tik tave tarp vyrų pirmu laikome

Nelaimėse, kurias mums atsiunčia dievai,
Taip pat tose, kur atsiunčia gyvenimas.
Juk Kadmo miestą tu, atvykęs čia kadais,
Išvadavai nuo duoklės, mūsų teikiamos
Mįslingai dainininkei kietaširdiškai.
Iš mūsų nepatyręs atsitiktinai
Ir sąmoningai nepamokytas, tu pats
Su dieviška pagalba mūs gyvenimą,
Kaip sakoma ir laikoma, mums pataisei.
Ir štai dabar, o, pranašesnis už visus,
Maldaujame tave, mums apgynimą rask,
Iš dievo sužinojęs arba iš žmonių.
Matau aš, kad tikrai prityrusių žmonių
Ir patarimai reikšmę turi didelę.
O tu, geriausias iš mirtingųjų žmonių,
Mūs miestą pataisyk, su rūpesčiu valdyk.
Už tavo buvusį uolumą žemė ši
Tave vadina mūsų išvaduotoju.
O apie tavo valdžią neminėkime,
Kad tiesiai atsistoję, kritome paskui.
Tu, iš tikrųjų, miestą vėl atitaisyk!
Juk palankiuoju paukščio ženklu ir tada
Mums laimę suteikei, — toks pat būk ir dabar.
Nes jei valdysi žemę šią, kaip ir valdai,
Geriau su vyrais, negu tuščią ją valdyt.
Nes niekis juk tvirtovė, laivas vienišas,
Jei nuolat vyrai negyvena viduje.

OIDIPAS

Vaikai vargingi! Puikiai aš žinau tatai,
Ko kenčiate ir ko jūs ilgitės visi!

Tačiau tarp jūs nėra, kurs kęstų taip kaip aš.
Tik už save kiekvienas savo širdyje
Jūs kenčiat, mieli; o manoji siela dar
Dėl miesto kęsti turi, dėl savęs, dėl jūs.
Manęs iš miego jums nereikia žadinti.
Aš daug verkiau, aš daug kelių išvaikščiojau
Mintim, pripildyta didžiausio rūpesčio.
Gerai ieškodamas, aš vaistą suradau
Vienintelį ir jį vartoti paėmiau.
Kreontą, Menoikėjaus sūnų, pasiunčiau —
Jis svainis man — į Foibo pitinius namus,
Kad jis patirtų ten, kokiu veiksmu, žodžiu
Aš miestą žūstantį galėčiau gelbėti.
Dabar dienas skaitau ir nerimauju vis.
Kas jam yra? Seniai jo laukiu grįžtančio
Ir negaliu suprast, kodėl vėluojasi.
Nedorėlis aš būčiau, jei, kai jis sugrįš,
Nepadaryčiau to, ką dievas mums apreikš.

(Procesijos dalyviai, pastebėję einantį Kreontą, apie tai praneša Dzeuso žyniui)

TREČIA SCENA

DZEUSO ŽYNYS

Laiku tarei tu žodį; štai ir jie kaip tik
Kreontą rodo man, čionai ateinantį.

OIDIPAS

(apsigręždamas)

Kokiu džiaugsmu liepsnojant žvilgsnį jo matau!

O Apolone viešpatie! Tu leisk, kad jis
Likimą išganingą neštų mums drauge!

DZEUSO ŽYNYS

Matyt, džiaugsmingas jis: ko eitų taip čionai,
Apvainikavęs galvą lauro šakomis?

OIDIPAS

Tuojau patirsim. Jis arti, girdėsime.
(Įeina Kreontas)
Valdove, svaini, Menoikėjaus tu sūnau!
Kokią gi žinią mums iš dievo atneši?

KREONTAS

Laimingą žinią; nes net ir sunki našta
Pavirsta laime, jei tiesi yr išeitis.

OIDIPAS

Kas tai per žodis? Nes nei baimės, nei drąsos
Dėl šito žodžio aš iš anksto nejaučiu.

KREONTAS

Jei nori — pasiryžęs prieš visus kalbėt,
O ne — vidun nuėjęs tau tiktai vienam.

OIDIPAS

Sakyk visiems, nes jų nelaimė sielą man
Labiau kankina dar nei savas liūdesys.

KREONTAS

Galėčiau pasakyt, ką dievas tarė man.
(Išsiima lentelę su rašmenimis ir skaito)

Valdovas Foibas aiškiais žodžiais liepia mums
Tą miesto antkrytį, kurs žemėje šioje
Yra išaugęs, išvaryti ir atpirkt.

OIDIPAS

Kokiu atpirkimu? Ir kaip išsivaduot?

KREONTAS

(skaito toliau)

Ištrėmimu arba nužudymu išpirkt
Nužudymą. Tas kraujas miestą audrina.

OIDIPAS

Tačiau apie kieno likimą kalba jis?

KREONTAS

Kadais šią žemę Lajus valdė, viešpatie,
Prieš tai, kai tu šio miesto paėmei vadžias.

OIDIPAS

Girdėjau, bet nesu jo matęs niekados.

KREONTAS

Jis mirė; ir dabar vis tiek, kas jie bebūt,
Kaltuosius aiškiai reikalauja nužudyt.

OIDIPAS

Bet kur gi jie yra? Kur rast dabar senus,
Sunkius pažint nusikaltimo pėdsakus?

KREONTAS

Šioj žemėj, tarė jis.
(Skaito iš atminties)

Kas ieško, randa tas;
Tik tai pasprunka, kas žmogaus neieškoma.

OIDIPAS

Kur Lajų užmušė? Ar jojo namuose,
Ar gimtuose laukuos, ar žemėj svetimoj?

KREONTAS

Išvyko klaust orakulo, — taip sakės mums, —
Ir iškeliavęs nebegrįžo jau namo.

OIDIPAS

O kaip žygūnai ir bendrakeleiviai jo?
Nematė, kuo būt galima pasinaudot?

KREONTAS

Visi jie žuvo, viens tiktai ištrūko ir
Užmiršo viską baimėje, tik pratarė...

OIDIPAS

Ką jis pasakė? Daug mums tai galės suteikt.
Jei yr vilties pradžia, gali daug sužinot.

KREONTAS

Kalbėjo jis tada, kad maldininką tą
Nužudė ne viena plėšikiška ranka.

OIDIPAS

Nedrįsęs būt plėšikas elgtis įžūliai,
Jei jo nebūtų čia papirkę sidabru.

KREONTAS

Atrodė taip, tačiau, nelaimėj keršyti
Žmogaus neatsirado Lajui žuvusiam.

OIDIPAS

Valdovui žuvus taip, kokia gi tad bėda
Sutrukdė visa tai ištirti pamažu?

KREONTAS

Mįslinga dainininkė, Sfinksas, vertė mus
Žiūrėt to, kas arti, neaišku kas — atmest.

OIDIPAS

Ir vėl išaiškinsiu aš viską nuo pradžios.
Vertai tad Foibas ir, Kreontai, tu taip pat
Dėl žuvusio vėl rūpestį iškėlėte.
Aš sąjungininkas teisėtas būsiu jums,
Kurs už šią žemę ir už dievą keršija.
Aš rūpinuos juk ne draugais tolimesniais,
Tik nuo savęs patsai tą gėdą išsklaidau.
Nužudęs Lajų priešas, aš manau, ir man
Atkeršyti norėtų tokia pat ranka.
Aš, jam padėdamas, pats sau juk padedu.
(Procesijos dalyviams)
Vaikeliai, kuo greičiau nuo laiptų stokite,
Visi pakeldami maldaujamas šakas.
(Kreontui)
O kitas kas čia Kadmo žmones terenka.
Aš viską padaryti ketinu; ir mes
Laimingi būsim su dievu ar žūsime.
(Nueina į rūmus. Artinasi choras)

DZEUSO ŽYNYS

Vaikai, pakilkime. Mes čia atėjome
Juk tam, ką žada jis dėl mūsų padaryt.
O Apolonas, siuntęs mums pranašystės,
Teišvaduoja mus iš šios baisios ligos.

(Procesijos dalyviai pakelia nuleistas šakas ir nueina)

PARODAS

CHORAS

I strofa

O, žodžiai Dzeuso saldžiausieji! Iš Delfų, auksu turtingų,
Su kokia žinia į Tėbus
Vykstate? Virpa išgąsdinta, baimės pripildyta siela!
Paguosk mus, Dėlieti Pajanai!
Svyruoju, klausydams tavęs: ar naujai vėl
Šiandien tarnauti liepi ar senoviškai,
Tam tikrais tarpais? Sakyk, nemirtingoji,
Amžinas Gande, Vilties Kūdikėl!

I antistrofa

Pirmą tave aš šaukiu, duktė Dzeuso, dievaite Atėne,
Ir žemę laikančią Sesę,
Artemidę, kur apskritam soste prekyvietėj sėdi garbinga,

Taip pat ir tolisvaidį Foibą.
Trise, gynėjai, jūs man pasirodykit!
Jeigu anksčiau miestą siautė nelaimės, —
Jūs tas nelaimes nuo miesto išblaškėte,
Vėl ir šiandieną ateikit, meldžiu!

II strofa

Deja! Kančių be galo daug
Kenčiu: ligota jau minia,
Ir mano mintis neišranda
Mirčiai atremt kalavijo. Ir žemės jau
Vaisiai neauga, ir moters, kai gimdo,
Skausmų išlaikyt nebegal, nebegali ištverti.
Pažiūrėk į mus: vieni po kitų, puikiaplunksniai lyg paukščiai,
Skrendam greičiau už žaibus žaižaruojančius
Krantan vakario dievo.

II antistrofa

Mieste aukoms jau skaičiaus nėr,
Lavonai neapverkiami,
Vien mirtis iš jų sklinda aplinkui.
Žmonos tarp jų ir pražilusios motinos
Prie aukurų telkiasi, graudžiai dejuoja,
Iš kančių žudančiųjų meldžia išgelbėti,
Ir pajanas skamba. Greta skamba šauksmas raudojimo.
Vardan to, Dzeuso dukrele auksine,
Maloningą siųsk pagalbą.

III strofa

Arėją, kurs mus degina
    Ir be varinio skydo
Svilina mane — pabėgt — prašau! —
    Išklausyki ir išvyk už ribų
Mūs tėvynės, jį ištremki
    Amfitritės menėn
Ar nevaišingojon prieplaukon
Trakijos banguotos!
    Jei tik ką naktis paleidžia,
    Tai užpuola tuoj diena.
Arėją tu, žaibų valdove,
Dzeuse tėve, aš meldžiu,
    Savu perkūnu staigiai sunaikink!

III antistrofa

Valdove Likijos — meldžiu! —
    Iš auksu apsuktų templių
Išsiųsk strėles į visus kraštus,
    O tu savus, o Artemide, švyturius
Ugninguosius, su kuriais sau
    Likijoj skrajoji!
Šaukiuos ir tavęs, auksaraikšti tu,
Žemės bendravardžio,
    To mainadžių sankeleivio
    Vynaakio Bakcho, žėrint
Kad ateitų suspindėjęs
Derva šviesiai žibančiąja
    Prieš šį dievą, dvasią negarbingąją!

PIRMAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

OIDIPAS

(korifėjui)

Prašai? Ir ko prašai, — jei kalbą manąją
Pagerbti panorėsi, dievą gerbdamas, —
Pagalbą gausi, palengvėjimą vargų.
Kalbėsiu, būdamas šiai kalbai svetimas,
Kaip svetimas buvau piktadarybei. Aš,
Jei kliáudis būtų, greitai rasčiau pėdsakus.
Bet ne; vėlybas aš pilietis tarp kitų
Ir štai dabar sūnums kadmiečiams įsakau:
Jei kas iš jūsų žino, nuo kurio žmogaus
Mums žuvo Lajus, Labdako sūnus, tam aš
Liepiu dabar suteikti man visas žinias.
Ir jei jis bijo rasti kliaudį pats savyj,
Teįsitikina, kad nieko blogo jam
Nebus, tik kraštą šį jisai turės palikt.
Tegu ir apie kito kaltę netylės,
Jei žmogžudys tas būtų iš kitos šalies, —
Apdovanosiu ir malonę skirsiu jam;
O jei atsakymo jūs man neduosite,
Norėdami bičiulį saugot ar save,
Klausykite, kaip elgsiuos aš su neklusniu:
Tam vyrui, — man vis tiek, kad ir kas būtų jis, —
Toj žemėje, kur karaliauju ir valdau,
Aš įsakau: jo nepriimti, nekalbėt
Su juo, nebeprileisti jojo prie bendrų

Maldų arba aukų ir švęstojo vandens;
Bet vyti iš namų visiems, kadangi jis
Yra visų mūs maitotojas, kaip tai man
Dabar tik pranešė orakulas dievų.
Aš sąjungininkas darausi mirusiam
Ir dieviškai būtybei nuo dabar taip pat:
Ašai prakeikiu slaptą nusikaltėlį,
Ar viens pasislėpė jis ar su daugeliu:
Varge te vargšas leidžia sau gyvenimą.
Užkeikiu aš: jei, žinant man, jis namuose
Manuos gyventų, teiškęsiu, ką sakiau!
Ir visa tai įvykdyt pavedu aš jums
Vardan manęs, ir dievo, ir gimtos šalies,
Dėl dievo pykčio taip be vaisiaus kenčiančios.
Jei darbas šis nebūt net dievo pavestas,
Nebūtų tikę jums taip neatpirkus leist, —
Kilniausias vyras ir karalius užmuštas.
Suraskite tad jį! Dabar, kadangi man
Kaip tik turėti tenka jo turėtoji
Valdžia, ir guolis jo, ir ta pati žmona, —
Tai ir bendrus su juo vaikus, — jei jis nebūt
Bevaikis buvęs, — būčiau aš išauklėjęs.
Dabar likimas smūgį siuntė galvai jo,
Tad vietoj jų aš užsistosiu jį dabar
Kaip gimtą tėvą, visa ką išaiškinsiu,
Kad žmogžudį sugaučiau aš, nužudžiusį
Mums ainį Polidoro, sūnų Lábdako —
Jam tėvas Kadmas, probotis Agénoras.
Aš į dievus kreipiuos: tegu, kas neklausys,
Tam žemė derlium pasėlio nebegrąžins,

Te įpėdinių tam nepagimdys žmona;
Težūsta jis nelaimėj dabartinėje
Ar dar blogiau, jei tik yra tokia mirtis!
Gi jums visiems, kadmiečiai, kas tam pritariat,
Tiesa tebūna sąjungininkė, taip pat
Drauge visi dievai malonūs visados.

KORIFĖJAS

Kaip surišai mane savu užkeikimu,
Taip tau, valdove, aš ir atsakyt geidžiu:
Ne aš žudžiau, žudiko nežinau taip pat.
Šią mįslę gudriąją mums Foibas atsiuntė, —
Te jis pasako, kas įvykdė visa tai.

OIDIPAS

Sakai teisingai. Bet priversti joks žmogus
Prabilt dievus prieš jųjų valią neįstengs.

ANTRAS CHOREUTAS

Aš kita pasakysiu, kaip atrodo man.

OIDIPAS

Sakyt gali ir trečia, jeigu tik žinai.

ANTRAS CHOREUTAS

Su Foibu, mūs valdovu, vien Teirėsijas
Minties jėga, karaliau, gali lygintis.
Iš jo gali aiškiausiai viską sužinot.

OIDIPAS

Ir tai nedelsdamas aš padariau: siunčiau
Du pasiuntinius, kaip Kreontas patarė,
Ir nuostabu tikrai, kad jų ilgai nėra.

TREČIAS CHOREUTAS

Yra dar žodis viens, neaiškus ir duslus.

OIDIPAS

Koks žodis? Viską aš turiu gerai pasvert!

TREČIAS CHOREUTAS

Kaip kalbama, jį pakeleiviai užmušė.

OIDIPAS

Ir aš girdėjau; nėr tik to, kurs matė tai.

TREČIAS CHOREUTAS

Bet, jei piktadarys dar jaučia baimę, jis
Vis tiek tavųjų prakeikimų nepakels.

OIDIPAS

Kas drįsta veikti, tas ir žodžių nepabūgs!

ANTRA SCENA

KORIFĖJAS

Bet štai ir tas, kurs gali jį pakaltinti!
Jau atveda čion dieviškąjį pranašą,
Kurs tarp žmonių tik vienas tiesą gal matyt.
(Įeina Teirėsijas, vadovo berniuko vedamas)

OIDIPAS

Teirėsijau, matai tu, kas prieinama
Ir paslėpta — kas žemiška ir dangiška.

Nors tu ir nematai, bet puikiai supranti,
Kokiam varge mūs miestas; užtarėją jo,
Išgelbėtoją jaučiam vien tiktai tavy.
O Foibas, — jeigu tu nesi pasiuntinių
Girdėjęs dar, — mums, siuntusiems, jau pranešė,
Kad mes, kada surasim Lajaus žudikus,
Ištremtume juos arba nužudytume, —
Tada tik išsigelbėsime nuo ligos.
Dabar, paklausęs paukščių pranašingųjų
Arba kitu būdu, jei tokį tik turi,
Save patsai išgelbėk, miestą ir mane!
Nuo mirusiojo suteršimo išvaduok;
Tavim pasitikim; geriausias darbas juk,
Kuo moki ir gali, kitiems pagelbėti.

TEIRĖSIJAS

Deja! Deja! Tikrai žinot yra baisu,
Jei supranti, kad nėr naudos žinojime!
Tvirtai minėjau tai, bet visgi užmiršau —
Kitaip ar būčiau aš atėjęs čia dabar?

OIDIPAS

Kas tai? Kodėl tokia liūdna tava kalba?

TEIRĖSIJAS

Liepk man išeiti; taip lengviau pakelsime,
Jei tik sutiksi, savo naštą aš ir tu.

OIDIPAS

Neišmintingai ir nemeiliai pasakei
Tam miestui, kurs tave augino, jeigu tu
Nepasakei, ko reikia, kalbą sulaikei.

TEIRĖSIJAS

Matau, ir tau tava kalba nėra naudon:
Tai štai, kad to paties netektų man patirt...

CHORAS

(klaupdamas)

O, dėl dievų! Žinai, tad neatsisakyk.
Prie tavo kojų puolę, meldžiame tave.

TEIRĖSIJAS

Beprôčiai! Niekados nepasakysiu to,
Ką tu mane verti — nelaimei tavajai.

OIDIPAS

Ką čia kalbi? Žinai gi ir vis tiek tyli?
Išduot mus nori, miestą sunaikint geidi?

TEIRĖSIJAS

Tikrai tavęs aš nekankinsiu nė savęs.
Kam klausinėji? Neišgausi juk vis tiek.

OIDIPAS

O, blogas iš blogųjų, — tu net akmenį
Įpykinti galėtum! Ar pratarsi mums?
Ar užsispyręs ir bejausmis likt gali?

TEIRĖSIJAS

Tu keiki mano nuotaiką, tačiau tikrai
Nepastebi savos ir niekini mane.

OIDIPAS

Bet kas nepyktų gi už šitokius žodžius,
Kokiais dabar šį miestą tu išniekini?

TEIRĖSIJAS

Ateis savaime, jei ir slėpčiau tai tyloj.

OIDIPAS

Ar, kas ateis, nereikia to man pasakyt?

TEIRĖSIJAS

Daugiau nė žodžio nesakysiu. Jeigu taip,
Dabar gali sau pasiučiausiu pykčiu pykt.

OIDIPAS

Taip, būtinai sakysiu, ką tik suprantu,
Nes aš įpykęs. Tad žinok, — man rodosi,
Kad tu esi sumanęs ir įvykdęs net
Tą darbą, — žinoma, ne savo rankomis.
Bet jei nebūtum aklas, pasakyčiau aš,
Kad visa šitai — darbas tavo vieno tėr.

TEIRĖSIJAS

Tikrai? Ką paliepei, turi įvykdyti:
Nuo šios dienos nekaltink nei manęs, nei jų,
Nes tu — bedieviškas teršėjas šios šalies.

OIDIPAS

Tu kalbą šią išrėžei taip begėdiškai!
Ir kaip bausmės už tai išvengti dar tikies?

TEIRĖSIJAS

Išvengiau, nes ašai esu stiprus tiesa.

OIDIPAS

Kieno pamókytas? Ne tavo menas čia.

TEIRĖSIJAS

Vien tavo. Tu prieš norą privertei bylot.

OIDIPAS

Kaip? Pakartok, geriau suprasti leiski man.

TEIRĖSIJAS

Ar dar nesupratai? Ar nori išbandyt?

OIDIPAS

Ne tiek, kad jau žinočiau — pasakyki dar.

TEIRĖSIJAS

Sakau: nežinomas žudikas — tu patsai.

OIDIPAS

Neapsidžiaugsi, dukart žeisdamas mane.

TEIRĖSIJAS

Ar dar sakyt, kad tu labiau įpyktumei?

OIDIPAS

Kalbėk, kiek nori: visa bus juk be naudos.

TEIRĖSIJAS

Sakau: nepastebėdamas esi tu pats
Su mylimiausiais gėdiškuose santykiuos
Ir pats nenuvoki, kokioj bėdoj esi.

OIDIPAS

Ar ilgai nebaustas tu taip manai kalbėt?

TEIRĖSIJAS

Taip, jeigu galios dar šiek tiek yra tiesoj.

OIDIPAS

Galia yra tiesoj, bet ne tavy, kuris
Neturi nei klausos, nei proto, nei akių.

TEIRĖSIJAS

O, vargše! Man prikaišioji dabar tatai,
Ką tau kiekvienas veikiai ims prikaišioti.

OIDIPAS

Naktis tave išugdė amžina, ir tu
Pakenkt tam negali, kurs šviesą mato, — man.

TEIRĖSIJAS

Ne man, ne man nulėmta pražudyt tave:
Pats Apolonas rengia tavo pražūtį.

OIDIPAS

Ar tai Kreontas sugalvojo, ar tu pats?

TEIRĖSIJAS

Tau ne bėda Kreontas, — pats tu vargas sau.

OIDIPAS

O turte, valdžia, mene tu aukščiausiasis
Gyvenime, pavydą sukeliančiame!
Koksai pavydas slypi jumyse, jei tos
Valdžios dėliai, kurią man miestas suteikė
Neprašomas, tačiau tiktai kaip dovaną,

Kreontas, štai, bičiulis ištikimas man
Kadais, slapta prišliaužęs, išvaryt mane
Panoro, burtininką pasiuntė slaptai,
Apgaulų valkatą, kurs pelną mato vien,
O aklas visiškai šiam menui. Pasakyk,
Sakyk, kur, pranaše, tu neapsirikai?
Kai buvo šmėkla čia, mįsles dainuojanti,
Ko išganingo žodžio miestui nesakei?
Tuo tarpu ne kiekviens atspėti mįslę tą
Galėjo, — pranašavimo reikėjo čia,
Kurio tau nepasakė paukščiai nei dievai.
Aš atėjau, Oidipas, nieko nežinąs,
Ir ją nuraminau vien protu įgimtu,
O ne iš paukščių sužinojęs būdą tam.
Mane ištremti nori tu iš šios šalies,
Svajoji prie Kreonto sosto atsistot.
Tikiuos, kad sumanytojas ir tu patsai —
Abu jūs verkdami atliksit atgailą.
Jei senas tu nebūtum, tad kankinamas
Prisipažintum savąjį sumanymą.

KORIFĖJAS

Mums rodosi, kad jojo žodžiuose visuos
Vien pyktis buvo, kaip ir tavo atsake.
Ne to žiūrėti, bet tik pranašavimą
Reik dievišką geriausiai stengtis vykdyti.

TEIRĖSIJAS

Nors tu karalius, bet vis tiek man leistina
Tau atsakyt, nes valdžią aš taip pat turiu.

Ne tavo tarnas, bet vien Loksijo esu,
Globojamų Kreonto skaičiuj nėr manęs.
Sakau: kai tu aklumą man prikaišiojai,
Regėdamas net nematei, kokioj esi
Bėdoj, nei kur, su kuo drauge tu gyveni.
Žinai, iš kur tu kilęs? Tu jau užmiršai,
Kad priešas sau esi čia, žemėje, ir ten,
Apačioje, kad Prakeikimas dvigubas
Už tėvą, motiną iš žemės vys tave.
Dabar regi tu šviesą; tamsą vien — paskui.
Tavais šauksmais uolota jūros įlanka
Ir Kitaironas suskambės, kada tu pats
Patirsi apie vestuves, — kad įplaukei,
Laimingai plaukęs, į namus, kur uosto nėr.
Kitų vargų daugybės nežinai taip pat:
Kad būsi lygus sau, drauge saviems vaikams.
Kreonto burną niekini ir manąją.
O vis dėlto nėr tarp mirtingųjų žmonių,
Kas būtų sunaikintas už tave baisiau.

OIDIPAS

(korifėjui)

Ar jo klausyti nepakenčiamos kalbos?!

(Teirėsijui)

Prapulk! Greičiau! Ko stovi? Tarki, ar atgal
Tu eisi kuo greičiau iš namo manojo?

TEIRĖSIJAS

Nebūtum šaukęs — būčiau neatėjęs čia.

OIDIPAS

Aš nemaniau, kad tu kalbėsi kvailystės.
Vargu tave pakvietęs būčiau į namus.

TEIRĖSIJAS

Atrodom tau kvailai, bet išmintingi jiems,
Taviems gimdytojams, atrodydavome.

OIDIPAS

Paliki! Kam? Kas gimdė, pasakyk, mane?

TEIRĖSIJAS

Diena ši pagimdys, bet ji ir sunaikins.

OIDIPAS

Labai neaiškiai ir mįslingai tu kalbi.

TEIRĖSIJAS

Bet ar ne tu geriausiai tai gali suprast?

OIDIPAS

Keik! Pripažint turi, kad didis aš buvau.

TEIRĖSIJAS

Tave pasisekimas stūmė pražūtin.

OIDIPAS

Išgelbėjau šį miestą, kita — tėr niekai.

TEIRĖSIJAS

Dabar jau reikia eit.

(Berniukui)

Vaikeli, vesk mane.

OIDIPAS

Ir teveda: buvimas tavo sunkina
Mane; išėjus tau, pasidarys lengviau.

TEIRĖSIJAS

Dar pasakysiu, ko aš atėjau. Sakau,
Aš tavo veido nebijau. Manęs tikrai
Nepražudysi. Pasakysiu: vyras tas,
Kurio grasindamas tu ieškai, skelbdamas
Užmušus Lajų, — vyras tas yra čionai.
Jis svetimas, čia įsikūręs, o paskiau
Čia gimęs pasirodys, nesidžiaugs, tačiau,
Ta laime. Virs aklu jisai iš matančio
Ir iš turtingo — elgeta; graibydamas
Lazda sau priešais, jis į kitą kraštą vyks.
Iš karto pasirodys jis saviems vaikams
Drauge kaip brolis ir kaip tėvas, moteriai,
Kuri jį gimdė, — vyras ir sūnus, — drauge
Su tėvu moterį tą pat turįs ir jį
Užmušęs. Apgalvok, kai eisi į namus.
O jei mane sugausi sumelavus tau,
Sakyk, kad pranašavimų nesuprantu.

(Berniuko vedamas nueina)

PIRMAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Kas tas, kurį delfiškoji uola
    Mums staiga parodė?
Kas tas, kur tokią didelę ir baisią
    Nuodėmę padarė?
    Jam laikas jau dar greičiau
    Už arklius, kaip audrai, bėgt
    Ir koją nešt iš čia!
Per žaibų švyturiavimą vejasi jį
Liepsnas svaidančio Dzeuso baisus sūnus,
    Ir paskui įnirtę
    Lekia keršto dvasios!

I antistrofa

Suskambo jau balsingai sniegynai
    Stačiojo Parnaso:
Pėdsakus tojo slaptojo vyro
    Atidengti stengias.
    Bėgioja aklam miške,
    Urvuose niaurių kalnų, —
    Po uolas kaip jautis koks:
Vienų vienas jis blaškosi klaidžiodamas,
Kad pabėgtų nuo tako pranašysčių baisių.
    Vis tiek jos nesustoja,
    Aplinkui jį skrajoja.

II strofa

Baisiąją, taip, baisiąją mintį kelia sieloj
burtininkas.

Nėr kaip tikėt, nėr kaip paneigt; sunku nuspręst:
ką gi sakyt?
Viltimi aš neskrendu
Nei į praeitį, nei į ateitį...
Jokių vaidų gi su Labdakidais
Oidipas per gyvenimą, ir ankstesniais
Laikais, anksčiau ir nė dabar — žinom! —
Neturėjo. Neužtenka čia
Įrodymo, kad ⟨patikėdami⟩
Mes prieš visuotiniąją
Garbę Oidipo eitume — ir už Labdaką —
Ginti nežinomosios niekam mirties.

II antistrofa

Viską, tikrai, Dzeusas žinos ir Apolonas, darbus
žmonių
Regi juk jie. O patikėt, kad pranašai yra
gudresni,
Su tiesa tatai nesutinka;
Tik išmintimi prieš išmintį
Žmogus gali viršyti...
Prieš sužinodamas esmę jojo žodžių visų,
Nesutinku aš pranašauti su juo.
Prie Oidipo juk akyse visų
Atžengė merga plunksnuotoji,
Ir visi jame pamatėme
Mes išminčių. Miestas pamėgo jį. Todėl
Jam prikaišioti blogio aš negaliu.

ANTRAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

KREONTAS

(chorui)

Piliečiai, sužinojau, kad baisia kalte
Mane karalius mūs Oidipas kaltina.
To negalėdamas pakęsti, ateinu.
Jei tarias jis ką nors šiose nelaimėse
Patyręs iš manęs kenksmingo žodžiais ar
Darbais, — toliau aš nebenoriu nė gyvent,
Taip apkalbėtas. Tokios kalbos kenkia man
Be galo, jei mieste ir tarp bičiulių aš
Nedorėliu, niekšu turėsiu rodytis.

KORIFĖJAS

O, taip, šis priekaištas iš tikro ištartas,
Bet ne širdis jį įkvėpė, o pyktis vien.

KREONTAS

Ar tvirtino, jog patariau aš pranašui,
Kad jis kalbėtų melagingas čia kalbas?

KORIFĖJAS

Taip, sakė; bet nenumanau, ko siekdamas.

KREONTAS

Bet ar jo sveikas protas, žvilgsnis regi dar,
Kai drįsta man daryti tokį priekaištą?

KORIFĖJAS

Aš nežinau, nes, ką valdovai daro, man
Nereik matyt. Jis pats jau eina iš namų.

(Įeina Oidipas)

ANTRA SCENA

OIDIPAS

Tu čia? Drįsai čionai ateiti? Ar kakta
Tokia begėdė, kad po stogu pas mane
Drįsai ateit, žudike mano tikrasai,
Grobėjau aiškus mūs karališkos valdžios?
Sakyki, dėl dievų, ar tu mane bailiu
Ar gal kvailiu laikei, kad elgtis taip drįsai?
O gal manei, kad aš nesužinosiu net, —
Nors įšliaužei klastingai, — ir iškęsiu tai?
Bet ar ne kvailas tad yra sumanymas —
Be turto ir be artimų grobt valdžią, kai
Tam reikia šalininkų ir dar pinigų?

KREONTAS

Žinai, ką padaryk: jau pasakei, dabar
Manęs tu išklausyk, o jau paskui nuspręsk.

OIDIPAS

Gerai kalbėt pats moki, bet klausyti aš
Tavęs nesirengiu, nes priešas man esi.

KREONTAS

Apie tą pat dabar tu išklausyk manęs.

OIDIPAS
Tik nekalbėk man, kad nesi nedorėlis!

KREONTAS
Jei pats manai, kad aukštinti save yra
Protinga, — iš tikrųjų tu apsirinki.

OIDIPAS
Jei tu manai, kad giminaitis, kurs blogai
Padarė, nebaustas išliks, — tikrai klysti.

KREONTAS
Neginčysiu; sakai teisingai. Viena tik
Sakyki man: kokį kentei kentėjimą?

OIDIPAS
Ar pagal tavo patarimą, pasakyk,
Aš pasiunčiau garbingo pranašo pakviest?

KREONTAS
Tos pat aš nuomonės net ir dabar laikaus.

OIDIPAS
Sakyk, ar jūs karalius Lajus, jau seniai...

KREONTAS
Bet kas jam atsitiko?.. Aš nesuprantu...

OIDIPAS
...Mirtingo smūgio blokštas, krito žemėje?

KREONTAS
Jau suskaitytum daug laikotarpių ilgų.

OIDIPAS

O jūsų pranašas — žinojo meną jau?

KREONTAS

Toks pat protingas buvo, gerbiamas visų.

OIDIPAS

Ar mano vardą paminėjo jis tuomet?

KREONTAS

Nepasitaikė man tada girdėti jo.

OIDIPAS

Ar nesistengėte išaiškint šios bylos?

KREONTAS

Kaip nesistengėm? Tik nesužinojome.

OIDIPAS

Kodėl gi jis, išminčius, nepasakė to?

KREONTAS

Aš nežinau; jei nežinau — geriau tyliu.

OIDIPAS

Bet tu žinai dalyką savo, — ir tikiuos,
Kad, tai žinodamas, galėsi pasakyt.

KREONTAS

Ką? Jeigu tik žinosiu, neigti nemanau.

OIDIPAS

Jei jūs nebūtut susitarę, kažin, ar
Jis būtų sakęs, kad aš Lajų užmušiau.

KREONTAS

Ką sakė jis, žinai tu pats. Bet aš dabar
Norėčiau, savo ruožtu, ir tave paklaust.

OIDIPAS

Paklausk. Tikrai nerasi, kad aš nužudžiau.

KREONTAS

Sakyk: esi juk vyras mano seseriai?

OIDIPAS

Ko klausi, to ašai nuneigti negaliu.

KREONTAS

Ir lygiai krašto valdžią jūs dalijatės?

OIDIPAS

Kaip ji tik geidžia, viską lygiai taip darau.

KREONTAS

O aš, kaip trečias, argi neprilygstu jums?

OIDIPAS

Kaip tik bičiulis blogas pasirodei čia!

KREONTAS

Ne, jeigu tik gerai apsigalvotum pats!
Pirmiausia pažiūrėk: ar kas ieškos valdžios,

Susijusios su baime, jeigu gali jis
Ramiai valdyti, nedrebėdamas visai?
Karaliumi vadintis niekad negeidžiau,
Tariaus geriau jau esant būt bendravaldžiù, —
Kiekvienas, kurs sveikai galvoja, taip nuspręs.
Dabar be baimės aš imu, ką duodi man,
O valdant ir prieš valią daug ką reiktų dirbt.
Kodėl gi karaliavimas saldesnis būt
Už valdžią ir galybę šią be rūpesčio?
O, ne, nesu netekęs aš tiek proto dar,
Kad siekčiau kita ko, nei to vien, kas kilnu,
Drauge naudinga ir gražu. Dabar mane
Kiekvienas sveikina ir myli jie tikrai,
Tavęs jei reikia kam, mane išsišaukia,
Nes norus jų patenkinti — manoj valdžioj.
Tai kaipgi, metęs tai, aš imčiaus kita ko?
Jei protas sveikas — jis negal protaut blogai.
Tokiam galvojimui visuomet svetimas
Buvau, ir suokalbin manęs nieks neįtrauks.
Norėdamas patikrint, į Pitoną eik,
Paklausk, ar aiškiai aš pranešęs tau esu.
Toliau, ištirti liepki mano santykius
Su pranašu; ir jeigu kaltą tu mane
Čionai atrasi — su savu balsu drauge
Ir manąjį į kaltinimo urną mesk.
Nekaltinki manęs neaiškia įtartim;
Juk tiesai prieštarauja — jei bloguosius mes
Vadiname geraisiais, o gerus — blogais.
Kas ištikimą draugą stumia, tas tikrai
Netenka to, kuo mūs gyvenimas gražus.

Ateis laikai — ir įsitikinsi tu pats:
Tik vienas laikas teparodo, kas teisus.
O blogą ir per dieną sužinot gali.

KORIFĖJAS

Gražiai pasakė! Kad nekristum, sáugokis!
Kas greit galvoja, ir suklysti gali greit.

OIDIPAS

Bet, jeigu išdavikas skuba pinkles tiest,
Ir man tad reikia kuo greičiausiai apsispręst.
Jei delsiu — savo dalykus jis padarys,
O mano pastangos tikrai nueis niekais.

KREONTAS

Nesutinki? Ir nepasitiki manim?

OIDIPAS

Patirsi dar, ką reiškia pavyduoliui būt.

KREONTAS

Tai ko gi nori? Iš šalies mane išvyt?

OIDIPAS

Nė kiek. Tu mirt turi, ne būti ištremtas.

KREONTAS

⟨Girdi, o Dzeuse?

OIDIPAS

O, nešauk be reikalo!⟩

KREONTAS

Beprotis tu!

OIDIPAS

Tačiau ne savo reikaluos.

KREONTAS

Atminki ir manuosius.

OIDIPAS

Nusikaltėli!

KREONTAS

O jei apsirikai?

OIDIPAS

Vis tiek man nusilenk!

KREONTAS

Blogam valdovui — ne!

OIDIPAS

O mieste, mieste mūs!

KREONTAS

Ir aš mieste šį tą dar reiškiu, ne tu viens.

KORIFĖJAS

Užteks, valdovai: tinkamu laiku, matau,
Iš rūmų eina Iokastė štai pas jus.
Prie jos geruoju baikit ginčą kilusį.

TREČIA SCENA

IOKASTĖ

(įeidama)

O, nelaimingi, kam liežuviui leidžiate
Neapgalvotą vaidą kelti? Gėda juk,
Taip kenčiant kraštui, kelt aikštėn savus vargus.
O jūs atsiminėt abu savas skriaudas?

(Oidipui)

Geriau namo eik, vyre; tu, Kreonte, eik.
Nelaimės didelės nekelkit iš niekų.

EPIRĖMA

KREONTAS

Sesuo! Oidipas, tavo vyras, graso man
Baisiais dalykais: ar ištremt, ar nužudyt.

OIDIPAS

Patvirtinu. Prieš manąją gyvybę jį
Biauriausią klastą rengiantį aš sučiupau.

KREONTAS

Tenežinosiu laimės, žūsiu prakeiktai,
Jei tau ką padariau, kuo kaltini mane.

IOKASTĖ

O, dėl dievų, tikėk, Oidipe, juo tikrai
Ir ypač dėl šios priesaikos — pagerbk dievus
Ir dėl manęs, dėl senių, kur sustoję čia.

Strofa

KORIFĖJAS

Išklausyk, nebepyk! Apgalvoki, meldžiu!

OIDIPAS

O kuo gi nusileist turiu?

KORIFĖJAS

Pagerbk jį, kursai sumanus
Ir prisiekė jau, karaliau,
Pagerbki jį!

OIDIPAS

Žinai, ko tu geidi?

KORIFĖJAS

Žinau.

OIDIPAS

Na, tai sakyk.

KORIFĖJAS

Brolis prisiekė; nebebauski jo
Dėl neaiškios dar kaltės netikros.

OIDIPAS

Žinoki tad: tu reikalauji man mirties
Ar ištrėmimo iš šio krašto man prašai.

KORIFĖJAS

O, išgirsk, prašau, Saulės dieve iš dievų!
Tegu žūsiu aš be dievų, draugų,
Jeigu pikto tau širdyje geidžiau.
Žūstanti žemė širdį kankina.
Kas, jei prie vargų senų kaupiasi nauji,
Kaupiasi vargai, bėdos prie senų mūs vargų?

ANTIEPIRĖMA

OIDIPAS

(Iokastei)

Teeina jis, nors man, galų gale, reikės
Net žūti ar iš krašto būti ištremtam.
Mane suminkštino tava liūdna kalba,
Tačiau ne žodžiai to, kurio aš nekenčiu.

KREONTAS

Tavam atleidime dar pyktis slepiasi.
Gailėsiesi, kada šis įniršis atslugs.
Sunkus pačiam tau tavo būdas, tai tiesa.

OIDIPAS

Šalin! Argi išeisi pagaliau?

KREONTAS

O, taip,
Nepripažintas tavo, jiems aš tokis pat.

Antistrofa

KORIFĖJAS

Žmona, kodėl tu delsi vesti jį į namus?

IOKASTĖ

Iš pradžių noriu sužinot.

KORIFĖJAS

Neaiškus įtarimas šis
Mus kankina vis tiek.
Ir neteisus.

IOKASTĖ

Abu grasino?

KORIFĖJAS

Taip.

IOKASTĖ

Kas buvo kalbama?

KORIFĖJAS

Rodos, taip geriau: vargsta kraštas mūs.
Kur kalba nutilo, ten ir galas tebus.

OIDIPAS

Štai, ką tu priėjai su nuomone gera.
Nežiūri tu manęs, beširdis patapai.

KORIFĖJAS

Viešpatie! Kiek jau kartų tvirtinau!
Būčiau beprotis, aklas be vilties, jei
Aš tave netgi sugalvočiau mest.
Atmenu, kaip kentė miestas mūs!
Juk tu mus nuo vargų apsaugojai.
Būk dabar tikras vairininkas mums, jei gali.

KETVIRTA SCENA

IOKASTĖ

O, dėl dievų gi pasakyk, karaliau, man,
Dėl kokios priežasties taip baisiai supykai.

OIDIPAS

Gerai: tave labiau gerbiu aš negu juos.
Kreontas spendžia pinkles prieš gyvybę man.

IOKASTĖ

Sakyk, — jei vaido priežastį tikrai žinai.

OIDIPAS

Mane jis pavadino Lajaus žudiku!

IOKASTĖ

Ar jis tai žino pats, ar kits pamokė kas?

OIDIPAS

Klastingą žynį pasiuntė iš anksto man,
O savo burną laiko jis nesuteptą.

IOKASTĖ

Dabar išsivaduok iš to, ką tu sakai,
Klausyk manęs, žinok, kad, iš tikrųjų, nėr
Mirtingų tarpe, kas galėtų pranašaut.
Aš tuoj įrodymą suteikti tau galiu.
Karaliui Lajui, — kad iš Foibo — nesakau,
Bet jo tarnų pareikšta kartą buvo taip,
Kad jam likimo lemta bus nuo vaiko mirt,
Kuris iš jo ir iš manęs turėtų gimt.
Tuo tarpu — eina gandas — svetimi kadais
Plėšikai užmušė, kur kertas trys keliai.
Gimimo vaiko dar neskyrė dienos trys,
Kai jį tasai, surišęs kojų sąnarius,
Į plyną kalną sviedė kito rankomis.
Tad Apolonas neišpildė, kad jisai
Žudikas tėvo taptų ir kad Lajus mūs
Iš vaiko tai patirtų, ko bijojosi.
Tatai nustatė kalbos pranašingosios,
Kuo nesirūpink tu nė kiek: jei dievas ras
Ką reikalinga, pats galės lengvai apreikšt.

OIDIPAS

Tokį dalyką girdint, žmona, man didžiai
Dvasia svyruoja, siela irgi jaudinas.

IOKASTĖ

Prie kokio grįždams rūpesčio tatai sakai?

OIDIPAS

Kad Lajus, — kaip girdėjau, rodos, iš tavęs, —
Ten nužudytas, kur kryžiuojas trys keliai.

IOKASTĖ

Kalbėjo taip, ir kalbos nesiliauja dar.

OIDIPAS

O kur gi ta vieta, kur atsitiko tai?

IOKASTĖ

Fokidė — kraštas taip vadinas, o keliai
Susikerta iš Delfų ir iš Daulijos.

OIDIPAS

Ir kiek praėjo laiko nuo to įvykio?

IOKASTĖ

Šiek tiek anksčiau, nei žemę šią valdyt ėmei,
Paskelbtas miestui buvo visas įvykis.

OIDIPAS

O, Dzeuse, ką nusprendei padaryti man?

IOKASTĖ

Dėl ko tatai, Oidipe, slegia sielą tau?

OIDIPAS

Neklausinėk manęs; sakyki man tiktai,
Kokio jis ūgio, kokį amžių pasiekė?

IOKASTĖ

Jis buvo aukštas, ėmė jau žibėt galva;
Nuo tavo išvaizdos nedaug kuo skyrėsi.

OIDIPAS

Aimán! Man rodosi, kad aš patsai save
Baisiausiems prakeikimams tik ką išstačiau.

IOKASTĖ

Ką tu sakai? Baisu man į tave žiūrėt.

OIDIPAS

Bijau, kad tas žynys nebūt aiškiaregys...
Jei viena dar sakysi man, tad bus aiškiau.

IOKASTĖ

Labai bijau, bet, ką žinau, paaiškinsiu.

OIDIPAS

Sakyk, keliavo vienas ar su daugeliu
Jis buvo palydovų, kaip karaliui reik?

IOKASTĖ

Penki jų buvo, o tarp jų žygūnas viens,
Važiavo Lajus viename tik vežime.

OIDIPAS

Oi, oi! Tad visa aišku! Kas gi toks, sakyk,
O žmona, tuos žodžius prataręs buvo jums?

IOKASTĖ

Tai tarnas, kurs tik vienas išsigelbėjo.

OIDIPAS

Ir ar dabar kaip tik yra jis rūmuose?

IOKASTĖ

O, ne! Atvykęs, sužinojęs, kad valdžia
Pateko tau po Lajaus žuvusio mirties,
Pagriebęs mano ranką, išmaldavo jis,
Kad leisčiau į laukus, į ganyklas aš jį,
Kad kuo toliau galėtų būt nuo miesto šio.
Ir išsiunčiau aš jį. Malonės didesnės,
Jei tik nebūtų vergas, vertas būtų jis.

OIDIPAS

Ar negalėtų jis skubiai sugrįžt atgal?

IOKASTĖ

Taip, galima; tačiau, kodėl taip nori to?

OIDIPAS

Bijau, o žmona, kad nebūčiau aš per daug
Jau prikalbėjęs, kodėl noriu jį matyt.

IOKASTĖ

Tikrai ateis. Aš irgi, žinoma, verta
Žinot, valdove, naštą, slėgiančią tave.

OIDIPAS

Tikrai, nebus tau atsakyta, kai aš tiek
Esu tuo susirūpinęs. Nes kokiam dar
Bičiuliui didesniam galėčiau tai sakyt,
Jei jau ne tau, patekęs į tokius vargus?
Manasis tėvas — korintietis Pólibas,
O motina — Merópė, kilus Dorijoj.
Tenai didžiausiasis pilietis tol buvau,

Kol sutikau likimą aš stebėtiną,
Tačiau tikrai nevertą mano dėmesio:
Viens vyras, pasigėręs puotoj svaigalų,
Begerdams vyną, šaukė, kad netikras aš
Esąs sūnus savajam tėvui. Prislėgtas
Aš vos tą pačią dieną išlaikiau, paskui
Nuėjęs kitą dieną, tėvą, motiną
Išklausinėjau; o tėvai piktu žodžiu
Atsimokėjo tam, kas žodį pratarė.
Ir aš, girdėdamas žodžius, nors ir džiaugiaus,
Tačiau tatai mane kankino visuomet,
Nes man giliai įstrigo. Keliavau slapta
Nuo motinos ir tėvo į Pitoną aš.
Dėl to, ko atėjau, man Foibas nedavė
Atsakymo; atleisdamas jis atskleidė
Sunkias, baisias nelaimes man, sakydamas
Kad motiną turėsiu vesti ir vaikus
Parodysiu, baisius matyt žmogaus akims,
Kad aš žudikas būsiu tėvo tikrojo.
Išgirdęs tai, pabėgau iš Korinto tuoj, —
Iš žvaigždžių sprendžiau apie kelią likusį, —
Į ten, kur niekad negalėčiau pamatyt,
Kaip gėda, man skirta, tur išsipildyti.
Ėjau ir atvykau į vietą, kurioje,
Kaip tu sakai, valdovas jūsų užmuštas.
Ir tau, o žmona, tiesą pasakyt geidžiu.
Kai aš prie kryžkelės buvau, kur trys keliai,
Susitikau žygūną ir tą vyrą, kur,
Sakei, važiavo vežime, — jauni žirgai
Vežimą traukė. Tad vadovas, senis net,

Mane varyt iš kelio ėmėsi jėga.
Ir aš vežėjui, kurs į šalį drįso stumt,
Kertu iš pykčio. Senis mato visa tai
Ir, pro vežimą einančiam nusaugojęs,
Man kerta akstinais dviem vidurin galvos.
Tikrai nelygiai buvo jam atkeršyta.
Jisai, stipriai šios rankos trenktas atgalios,
Iš vidurio vežimo ritas tuoj žemyn.
Visus aš išmušu. Ir jeigu svetimam
Šiam žmogui Lajus giminingas bent šiek tiek,
Kas bus nelaimingesnis už mane dabar?
Rask vyrą, dar labiau dievų nekenčiamą,
Kurį saviems piliečiams, irgi svetimiems
Priimti į namus ir kalbint uždrausta,
Kurs reikia vyti iš namų . . . Ne kitas kas,
Tik aš prakeikimus paskyriau sau pačiam.
Aš jojo patalą biauroju rankomis,
Nužudžiusiomis jį. Nedorėlis esu.
Ar aš ne tikras niekšas? Bėgti jei turiu,
Savųjų bėgant pamatyti nevalia,
Nė į tėvynę žengt; ar būsiu priverstas
Aš vesti motiną ir tėvą nužudyt
[Tą Polibą, kurs gimdė, auklėjo mane].
Argi ne tikrą tiesą pasakys kas nors,
Laikydams tai žiaurios dievybės darbu man?
Bet ne, oi ne! Dievai kilnieji, aš prašau,
Kad nematyčiau tos dienos, kad aš anksčiau
Palikčiau šį pasaulį, nematydamas
Savęs, tokio baisaus likimo ištikto.

KORIFĖJAS

Mums, o valdove, tai baisu; tačiau, kol tu
Patirsi iš matytojo, turėk vilties.

OIDIPAS

Taigi iš tikro man vilties tik tiek tėra,
Kad laukti reikia vyro to, ganytojo.

IOKASTĖ

Jam pasirodžius, ko tikėtis pats gali?

OIDIPAS

Aš tuoj paaiškinsiu: jei rasta bus, kad jis
Tą pat pasakė — kaltas tuomet aš nesu.

IOKASTĖ

Kokį gi žodį ypatingą išgirdai?

OIDIPAS

Tarei, kad pats jis paminėjo plėšikus
Užmušus jį. Ir jei todėl dar pasakys
Tą patį skaičių, tai ne aš jį užmušiau.
Juk viens negali būti lygus daugeliui.
Bet jei keliavus vyrą vieną tik sakys,
Tai kuo aiškiausiai krinta man vienam kaltė.

IOKASTĖ

Bet pasakytą žodį taip tu supratai,
Ir jis negali pats nuo jo atsisakyt;
Juk tai girdėjo miestas, o ne aš viena.

O jei jis nuo pirmykščio žodžio nusigręš,
Tai ar kada nors, o valdove, Loksijas
Parodys mirtį Lajaus tikroje šviesoj,
Kaip pranašavo Loksijas patsai, — kad žūt
Reikėsią jam nuo rankos manojo sūnaus.
O jį juk ne anas kadaise užmušė
Nelaimingasis, kurs anksčiau jau žuvo pats.
Tai štai kodėl aš netikiu dabar nei šia
Pranašyste, nei kitomis ateityje.

OIDIPAS

Gerai sakai, bet vis dėlto ką nors nusiųsk
Pašaukti to kaimiečio, neatidėliok.

IOKASTĖ

Skubiai nusiųsiu. Betgi eikime vidun.
Juk nedarysiu to, kas nepatinka tau.

(Nueina į rūmus)

ANTRAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Teleidžia man likimas išlaikyti tai,
    Kas šventa žodžiuose, darbuos,
Ir gerbt įstatymus, kuriuos pagimdžiusi
    Pati tiesa aukštame danguj.
Gimtinė jų tikroji — eterio šviesoj;

Olimpas — tai tėvas jiems;
Pagimdė juos ne mirštąs žmogus,
Užmiršimas nemigdo,
Bet gyvena galingasai dievas ten nesenstąs.

I antistrofa

Tironą gimdo išdidumas piktasai.
Puikybė persisotinus
Nežino saiko, naudai esti svetima,
Viršūnėn laimės užkopusi,
Staiga žemyn nukrinta tiesiai prarajon.
Neranda koja tinkamos
Atsistoti sau atramos.
Meldžiu aš Loksiją, kad jisai
Nepaliautų ieškojęs
Ir kad amžinai užsistotų mane pats!

II strofa

Jeigu kas yra išdidęs
Arba darbu, arba žodžiais,
Nedreba prieš Teisybę,
Jei dievų negerbia sosto,
Tebūnie likimas blogas
Jam už tą piktą išdidumą!
Jei naudos jis neteisėtai ieškosi,
Nuo bedievybės neskuba, —
Lengvabūdiškai, kas šventa, paliečia,
Argi gali toks dar girtis, kad strėles
Dievo pykčio atrėmė?
Nes jei tokis darbas gerbtinas, —
Kam būti pamaldžiam?

II antistrofa

Su malda jau nebeeisiu
Vidurin šventajin žemės,
Neisiu Abų šventovėn
Nė Olimpijos šalin, —
Kol tatai aiškių aiškiausiai
Neįvyks visiems žmonėms.
Galingasis! Jei iš tikro, Dzeuse, tu galingas toks,
Visus valdąs! Nuo tavo tad
Amžinos valdžios te jis nepasislėps!
Žūva pranašystės Loksijo
Ir visai netenka vertės,
Apolonas nebegerbiamas, —
Nyksta jau dieviškumas!

TREČIAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

IOKASTĖ

(įeina, nešdama alyvmedžio šaką, apsuktą vilnomis, ir dėžutę su smilkalais. Paskui ją eina tarnaitė)

Šalies didikai, nutariau šventyklon eit
Maldaut dievų su vainiku ir smilkalais.
Oidipo siela pernelyg sujaudinta
Visokių rūpesčių, ir spręsti nebegal
Savojoj beprotybėj apie ateitį

Jis pagal praeitį, ir klauso to tiktai,
Kas skelbia baisybes. Įtikinti aš jo
Daugiau nebegalėdama,
(ištiesia rankas į Apolono statulą)
maldaudama
Tave, Likieti Apolonai, ateinu
Dovanomis, — arčiausias tu juk man esi, —
Kad išvadavimą tu mums suteiktumei,
Nes bijome dabar visi, žiūrėdami
Į jį, kaip vairininką išsigandusį.
(Deda šaką Apolono statulos papėdėje, paskui paima kelis smilkalų grūdus ir meta juos ant anglių)

ANTRA SCENA

(Įeina Korinto žygūnas)

KORINTO ŽYGŪNAS
Ar negalėčiau aš iš jūs, svetimšaliai,
Patirti, kur Oidipo viešpaties namai?
Geriausia pasakykit, kur jis pats yra.

KORIFĖJAS
Namai — štai čia, o jis viduj, svetimšali,
Ši moteris yra vaikų jo motina.

KORINTO ŽYGŪNAS
(Iokastei)
Tikrai laiminga su laimingais, visuomet
Palaiminta vaikais, tebūnie ši žmona.

IOKASTĖ

Taip pat ir tu, svetimšali. Tu vertas to
Už pamaldžius linkėjimus. Tačiau, sakyk,
Ko reikalauti ar pranešti atvykai?

KORINTO ŽYGŪNAS

Namams ir tavo vyrui, žmóna, gera ką.

IOKASTĖ

Sakyk gi, kas? Kieno tu siųstas atvykai?

KORINTO ŽYGŪNAS

Aš iš Korinto. Mano žodžiai gal tave
Pradžiuginti, o lygiai ir nuliūdinti.

IOKASTĖ

Kas tai? Kokia žinioj šioj dviguba jėga?

KORINTO ŽYGŪNAS

Jį Istmo žemės žmonės nori viešpačiu
Pasistatyti, kaip ten buvo pranešta.

IOKASTĖ

Kaip! Senas Pólibas nevaldo jau tenai?

KORINTO ŽYGŪNAS

Ne, žinoma, nes laiko jį mirtis grabe.

IOKASTĖ

Ką pasakei? Tikrai tad miręs Polibas?

KORINTO ŽYGŪNAS

Jei netiesa, tai pats aš vertas mirt esu.

IOKASTĖ

(tarnaitei)

Tarnaite, kuo greičiau nubėk ir pasakyk
Valdovui. Kur jūs, pranašavimai dievų?
Bijodamas, kad neužmuštų vyro to,
Oidipas jau seniai pabėgo, o dabar
Juk Pólibas savaime žuvo, ne nuo jo.

TREČIA SCENA

OIDIPAS

(įeina, Iokastei)

O, Iokaste, žmona mylimiausioji,
Kam vėl iš rūmų šičion iššaukei mane?

IOKASTĖ

Klausyk šio vyro ir girdėdamas žiūrėk,
Kur dingo pranašavimai dievų šventi.

OIDIPAS

Kas jis yra? Ką nori su manim kalbėt?

IOKASTĖ

Jis iš Korinto, praneša, kad tėvas jau
Tavasis, Polibas karalius, numirė,

OIDIPAS

(Korinto žygūnui)

Ką tu sakai, svetimšali? Paaiškink pats.

KORINTO ŽYGŪNAS

Jei reikia žinią šią pirmajam man pranešt,
Žinok, kad miręs iškeliavo jau jisai.

OIDIPAS

Ar žuvo dėl klastos jisai ar nuo ligos?

KORINTO ŽYGŪNAS

Paguldo kartais seną kūną mažmožis.

OIDIPAS

Nelaimingasis, rodos, mirė nuo ligos?

KORINTO ŽYGŪNAS

Na, ir dėl savo ilgo amžiaus, žinoma.

OIDIPAS

Deja, deja! Kam, žmona, reik žiūrėti dar
Pitijos pranašingo židinio arba
Aukštybėj paukščių krykščiančių, kurie mane
Norėjo padaryti tėvo žudiku?
O miręs guli, žinoma, jau po žeme.
Aš kardo neliečiau. Nebent iš ilgesio
Pasimirė, — tad žuvo dėl manęs jisai.
Jis pranašavimus senus pasiėmė
Niekam vertus, — pas Hadą Polibas dabar.

IOKASTĖ

Ar aš seniai iš anksto to tau nesakiau?

OIDIPAS

Sakei, bet baimės suvedžiotas aš buvau.

IOKASTĖ

Neimk daugiau į galvą pranašavimų.

OIDIPAS

Bet kaip man nebijot vedybų motinos?

IOKASTĖ

Ar tau bijoti, ką likimas valdo vien,
Kuris iš anksto nieko numatyt negal?
Gyvent reik, kaip pakliūva, kaip išmano kas.
Ir motinos jungtuvių nebijok dabar,
Nes daugelis mirtingųjų su motina
Sapne suguldavo. Bet kam tėr niekis tai,
Lengviausiai gali tie pakelt gyvenimą.

OIDIPAS

Gražiai tu pasakei, tačiau gimdytoja
Kaip tik yra gyva. Ir jeigu ji gyva,
Nors ir gražiai kalbi, — bijoti reikia jos.

IOKASTĖ

Paguoda didelė jau tėvo tau mirtis.

OIDIPAS

Tiesa, kad didelė, bet jos, gyvos, bijau.

KORINTO ŽYGŪNAS

Tačiau kokios gi jūs dar bijotės moters?

OIDIPAS

Meropės, seni, Polibo bijau žmonos.

KORINTO ŽYGŪNAS

Bet kuo gi ji jums šitą baimę sukelia?

OIDIPAS

Baisus yr dievo pranašavimas, svety...

KORINTO ŽYGŪNAS

Gali sakyt? Ar nevalia kitam žinot?

OIDIPAS

O, žinoma: kadai pasakė Loksijas,
Kad man su motina reikėsią susituokt
Ir tėvo kraują savo rankomis praliet.
Todėl toli aš nuo Korinto gyvenau
Ir nors laimingai, bet regėt gimdytojų
Akis — juk maloniausia mums už visa ką.

KORINTO ŽYGŪNAS

Bijodamas toli nuo miesto gyvenai?

OIDIPAS

Ir tėvo nenorėjau nužudyt, senel.

KORINTO ŽYGŪNAS

Karaliau, išvaduot iš baimės reik tave,
Jei aš tau palankus čionai jau atėjau.

OIDIPAS

Tu vertą dovaną paimtum iš manęs.

KORINTO ŽYGŪNAS

Tikrai, labiausiai atėjau dėl to, kad tau
Namo sugrįžus, aš patirčiau gera ką.

OIDIPAS

Niekuomet nebegrįšiu pas gimdytojus.

KORINTO ŽYGŪNAS

Matyti, vaike, nežinai, ką pats darai...

OIDIPAS

Ką tu sakai, senel? Paaiškink, dėl dievų.

KORINTO ŽYGŪNAS

...jei tu dėl to vien vengi grįžti į namus.

OIDIPAS

Bijau — įvykt gal Foibo pranašavimai.

KORINTO ŽYGŪNAS

Bijai, kad nesuteptumei gimdytojų?

OIDIPAS

O taip, senel, mane tai visad gąsdina.

KORINTO ŽYGŪNAS

Žinai, kad iš tiesų nereikia tau bijot.

OIDIPAS

Bet kaip gi ne, jei jųjų vaikas aš esmi?

KORINTO ŽYGŪNAS

Nes Polibas nebuvo tavo giminė.

OIDIPAS

Ką tu sakai? Gimiau aš ne iš Polibo?

KORINTO ŽYGŪNAS

Ne, ne daugiau kaip aš, bet lygiai su manim.

OIDIPAS

[Bet kaip pagimdęs lygus nepagimdžiusiam?

KORINTO ŽYGŪNAS

Tačiau tavęs negimdė nei jisai, nei aš.]

OIDIPAS

Bet vis dėlto mane vadindavo sūnum?

KORINTO ŽYGŪNAS

Dėl to, kad neturėjo jis anksčiau vaikų.

OIDIPAS

Pamilo taip mane iš rankos svetimos?

KORINTO ŽYGŪNAS

Ankstesnė bevaikystė jįjį skatino.

OIDIPAS

Ar pirkęs jam davei, ar radęs kur mane?

KORINTO ŽYGŪNAS

Radau miškuotuos Kitairono skardžiuose.

OIDIPAS

O ko gi tu po tas vietoves keliavai?

KORINTO ŽYGŪNAS

Kalnų bandas ganyt paskirtas aš buvau.

OIDIPAS

Už algą samdinio buvai tad piemeniu?

KORINTO ŽYGŪNAS

Tada išgelbėjau, vaikeli, aš tave.

OIDIPAS

Kaip kenčiantį mane laiku pasiėmei?

KORINTO ŽYGŪNAS

Tai liudyt gali tavo kojų sąnariai.

OIDIPAS

Aiman! Kam tu tą seną bėdą primeni?

KORINTO ŽYGŪNAS

Atleidau aš galūnes kojų pervertas.

OIDIPAS

Patyriau baisią gėdą dar vystykluose.

KORINTO ŽYGŪNAS

Ir pagal tą likimą vardą tu gavai.

OIDIPAS

Dievai! Kas kaltas? Tėvas? Motina? Sakyk!

KORINTO ŽYGŪNAS

Aš nežinau. Kas davė, tas geriau žinos.

OIDIPAS

Mane iš kito paėmei, ne pats radai?

KORINTO ŽYGŪNAS

Ne; kitas man piemuo tave atidavė.

OIDIPAS

Kas jis? Ar moki tai paaiškinti žodžiu?

KORINTO ŽYGŪNAS

Be abejo, jis buvo Lajaus viens tarnų.

OIDIPAS

Ar ne kadaise buvusio valdovo čia?

KORINTO ŽYGŪNAS

Tikrai. To vyro buvo jis ganytojas.

OIDIPAS

Ar gyvas jis tebėr? — Norėčiau jį matyt.

KORINTO ŽYGŪNAS

Galėtumėt žinot geriausiai, čiabuviai.

OIDIPAS

(chorui)

Ar kas iš jūsų, kur čia stovit šalimais,
Gerai ganytoją pažintų tą, kurį
Minėjo jis? Ar kaime matęs, ar čionai?
Praneškite, nes laikas jau susekti tai.

KORIFĖJAS

Manau, jis niekas kitas, tik kaimietis tas,
Kurį anksčiau matyt norėjai. Bet visų
Geriausiai Iokastė gali pasakyt.

OIDIPAS

(Iokastei)

Ar tu manai, o žmona, kad piemuo, kurio
Pašaukti pasiuntėme, tas, apie kurį
Jis kalba?

IOKASTĖ

Kam gi klausi, ką pasakė jis?
Visai tuo nesirūpinki ir nenorėk
Net atsiminti to, kas vien tuščia kalba.

OIDIPAS

Nebus to, kad, turėdamas įrodymus
Aš tokius, neišaiškinčiau savos kilmės.

IOKASTĖ

O, dėl dievų! Jei rūpi tau gyvenimas,
Tad nesiveržk prie to. Gana, kad aš kenčiu.

OIDIPAS

Turėk drąsos! Jei vergės ainis būčiau net
Ir triskart vergas, tu nebūsi juk žema.

IOKASTĖ

Bet paklausyk manęs ir nedaryki to.

OIDIPAS

Nesužinojęs aiškiai, neklausysiu aš.

IOKASTĖ

Geriausiai patariu aš tau žinodama.

OIDIPAS

Dėl to „geriausiai" jau seniai aš kankinuos.

IOKASTĖ

Nelaimingasis! Niekad nepatirk, kas tu!

OIDIPAS

(asmens sargybai)

Greičiau atveskite man čia ganytoją.
Jai leiskite didžiuotis aukšta gimine.

IOKASTĖ

Ai, ai, ai, ai! O, nelaimingas! Viena tik
Galiu patart... O kitko niekad, amžinai...

(Išeina)

KETVIRTA SCENA

KORIFĖJAS

Kodėl, Oidipai, lauk išsiveržė žmona
Tavoji, skausmo prislėgta baisaus? Bijau,
Kad iš tylėjimo nelaimė gali kilt.

OIDIPAS

Tekyla, kas tik nori. Kilmę savąją —
Nors ir žema ji būtų — noriu sužinot.
Didžiuojas ji, — kaip kad ir visos moterys, —
Ir gėdisi jinai manos žemos kilmės.
Aš — vaikas laimės, laimę dovanojusios,
Ir nebijau dėl to netekt savos garbės.
Štai, kas man motina. Tėvai man — mėnesiai,
Kurie mane padarė mažą, didelį.
Jų išaugintas, negaliu dabar kitoks
Aš būt ir savo kilmę sužinot turiu.

TREČIAS STASIMAS

S t r o f a

Jeigu aš burtininkas,
Jeigu sugebu galvot —

Prisiekiu kalnu Olimpo! —
Kitairone: tu patirsi
Ryt mėnesienoje
Garbę sau, nes iš tikrųjų
Tu Oidipui
Tėvas, motina, tėvynė!
Mes su dainomis ir šokiais
Gerbsime tave, atnešus
Džiaugsmą Tėbų namui!
Gelbėtojau Foibai, tau garbė!
Teikis ją priimti!

Antistrofa

Kuri gi pagimdė tave, vaikeli,
Ilgaamžė mergina?
Paną, kalnų keliauninką,
Prisileido, ar tarp jųjų
Loksijo meilužė,
Kuriam negyvenamos dirvos
Malonios?
Ar Kilėnės gal valdovas,
Bakchas gal, kalnų viršūnėj
Gyvenąs, tave priėmė —
Kalne Helikono,
Kaip dovaną nimfų, su kuriomis
Dažniausiai jisai žaidžia.

KETVIRTAS EPEISODIJUS

OIDIPAS

(chorui)

Jei reikia man, nė karto nesutikus jo, —
Suprasti — rodosi, matau aš piemenį,
Kurio seniai mes ieškom.

(Rodydamas Korinto žygūną)

Senatve gilia
Prilygsta viens antram, vienodai jie seni.
O veda jį, pažįstu, mano, štai, tarnai.
Tur būt, tu už mane tikrai geriau žinai,
Nes už mane anksčiau matei ganytoją.

KORIFĖJAS

Taip, pažinau. Jei ištikimą piemenį
Turėjo Lajus, tad kaip tik štai šis yra.

OIDIPAS

(Korinto žygūnui)

Tave, svety Korinto, klausiu pirmąjį,
Ar apie jį kalbi?

KORINTO ŽYGŪNAS

Taip, tą, kurį matai.

(Įeina piemuo, dviejų tarnų vedamas)

OIDIPAS

(piemeniui)

Ei, seni, čion; sakyk, žiūrėdams į akis,
Ko klausiu. Lajui tu kadaise priklausei?

PIEMUO

Buvau vergu. Ne pirktas. Auklėtas namie.

OIDIPAS

Kokį tu dirbai darbą, gyvenai iš ko?

PIEMUO

Didesnę amžiaus dalį aš bandas ganiau.

OIDIPAS

Kurioj tu vietoje dažniau buvodavai?

PIEMUO

Buvau aš Kitairone ir apylinkėj.

OIDIPAS

(rodydamas Korinto žygūną)

Ar jį žinai? Su juo buvai pažįstamas?

PIEMUO

O ką jis veikė? Apie ką tu man kalbi?

OIDIPAS

Kurs čia yra. Ar jo sutikęs nebuvai?

PIEMUO

Ne tiek bent, kad skubiai galėčiau atsimint.

KORINTO ŽYGŪNAS

Čia nieko nuostabaus, o viešpatie. Aš jam
Nežinančiam, priminsiu aiškiai, nes žinau,
Kad jis atsimena, kai Kitairone mes
Klajojome: jis dvejetą bandų, o aš
Ganiau tik vieną netoli, tris pusmečius,
Nuo pat pavasario lig pat Arktūro net.
Varydavau aš žiemą bandą iš kalnų
Į tvartus, o jisai — į Lajaus diendaržius.
Taip aš sakau, — ar buvo, ar nebuvo taip?

PIEMUO

Sakai teisybę, nors iš tolimų laikų.

KORINTO ŽYGŪNAS

Dabar sakyk: ar atmeni, kad man davei
Tada berniuką, kad aš jį išauklėčiau?

PIEMUO

Kas gi yra? Kam reikia šito klausinėt?

KORINTO ŽYGŪNAS

(rodydamas Oidipą)

Žiūrėk, meiluti, — čia tasai naujagimis.

PIEMUO

Pražūki vietoje! Ar nenutilsi gi?

OIDIPAS

O, nevaržyki, seni, žodžių jo, nes reik
Tikrai labiau tavuosius sutramdyt žodžius.

PIEMUO

Kuo aš, geriausias viešpatie, nusižengiau?

OIDIPAS

Kad apie kūdikį nepasakoji man.

PIEMUO

Nežino nieko jis, — tik burną aušina.

OIDIPAS

Geruoju nesakysi — tarsi mušamas.

PIEMUO

O, dėl dievų, manęs, jau senio, tu nemušk!

OIDIPAS

(asmens sargybiniams)

Greičiau suriškit užpakaly jam rankas!

PIEMUO

Aš nelaimingas! Ką dar nori sužinot?

OIDIPAS

Tą vaiką jam davei, kur klausia štai jisai?

PIEMUO

Daviau. Geriau jau būčiau žuvęs aš tądien!...

OIDIPAS

Teisybės nesakydamas, prieisi tai.

PIEMUO

Bet juo labiau, jei pasakysiu, žūt reikės.

OIDIPAS

(asmens sargybiniams)

Šis vyras, kaip matau, dalyką vilkina.

PIEMUO

O, ne! Sakiau gi, kad kadais atidaviau.

OIDIPAS

Iš kur ėmei? Jis tavo buvo ar kitų?

PIEMUO

Ne mano... Jį gavau iš kito aš asmens.

OIDIPAS

O iš kurio piliečio ir kurių namų?

PIEMUO

Ne, dėl dievų, o viešpatie, neklausk daugiau!

OIDIPAS

Žuvai, jei vėl priversi dar save paklaust!

PIEMUO

Žinok, iš Lajus namo buvo kūdikis,

OIDIPAS

Ar vergas, ar karaliaus giminietis koks?

PIEMUO

Aiman, dabar reiks visą siaubą pasakyt...

OIDIPAS

O man — išgirst. Bet vis dėlto klausyti reik.

PIEMUO

Jo vaikas, žinoma, vadinosi jisai.
Bet viduje žmona paaiškins tau geriau.

OIDIPAS

Vadinas, ji tau kūdikį atidavė?

PIEMUO

Valdove, taip.

OIDIPAS

Kuriam gi reikalui?

PIEMUO

Kad jį
Aš nužudyčiau.

OIDIPAS

Ir galėjo motina
Iškęsti tai?

PIEMUO

Ji pranašavimų blogų
Bijojo.

OIDIPAS

Kokių?

PIEMUO

Tėvą būk užmušiąs jis.

OIDIPAS

Kodėl tu vis dėlto šiam seniui jį davei?

PIEMUO

Pasigailėjęs, viešpatie. Galvojau aš,
Kad žemėn jį nuneš kiton, iš kur jis pats.
Didžiausioms jis nelaimėms jį išgelbėjo.
Jei tu esi tas pats — nelaimei užgimei.

OIDIPAS

Deja! Dabar iškyla visa jau aikštėn...
O, šviesa, paskutinįkart tave regiu!
Gimiau iš tų, kur nereikėjo gimti man;
Buvau su tais, kur nevalia, ir užmušiau
Aš tuos, kurių užmušt nebuvo galima.

(Galvą užsidengia apsiaustu ir nueina)

CHORAS

I strofa

I-o! žmonės mirštami!
Kaip be laimės atrodo man
    Gyvenimo didybė!
Kas gi pasiekė iš žmonių
Laimę tikrąją? Ne, žmogus,
Vos laimingas tik įsivaizduos, —
    Ir kaip bematant pražūva.
Štai, prieš mus pavyzdys tavo.
Tavo likimą nusakau:
O, Oidipe vargingas! Nėr
    Tarp mirtingų — laimingų.

I antistrofa

Kas laimėjo tiktai per daug,
Visą laimę užvaldė kas,
    Riestanagę mergelę,
Pranašingai dainuojančią,
Sunaikino, prieš mirtį tas
Mano krašto, gimtos šalies
    Pasidarė tvirtovė.
Nuo to laiko vadiname
Mes valdovu, visų labiau
Mes visi gerbiame tave
    Ir vadinam karalium!

II strofa

Dabar kas yr nelaimingesnis tarp žmonių?
Kas dar glaudžiau susijęs su nelaimėmis?
Kas varguose ir likime?
I-o! Mūs Oidipe gerbiamas!
    Meilės uostas viens
    Priėmė abu —
    Tėvą, sūnų jo,
    Kad žūtų vestuvėse.
Kaip taip ilgai galėjo kęst
Vedybų lova tėviška
Tylėdama — o, nelaimingasis?

II antistrofa

Tave užklupo laikas visa matantis.
Ir jis tave teisia už tas vedybas,
Nes tujen — tėvas ir sūnus.
I-o! Kad tavęs aš niekuomet
    Matęs nebūčiau,
    Matęs nebūčiau!
    Aimanuoju aš
    Aimanų balsu.
Įvyko taip! atsidusau
Aš dėl tavęs kur kas lengviau,
Ir dėl tavęs rūkas dengia akį.

EKSODAS

PIRMA SCENA

NAMIŠKIS

O, žemėj mūs labiausiai gárbinamieji,
Ką reiks išgirsti jums ir ką reiks pamatyt!
Ir kaip kentėsite, jei dar senoviškai
Tebesirūpinate Labdako šeimà!
Aš nemanau, kad Istras arba Fasis šiuos
Namus nuplautų, apvalytų, — tiek čionai
Blogybių slypi (daug dar veikiai pasireikš!)
Laisvų ir nelaisvų. O iš nelaimių šių
Labiausiai slėgia tos, kur parinktos pačių.

KORIFĖJAS

Netrūksta, kad vargus mes apraudotume,
Kuriuos anksčiau žinojome. Ką dar sakai?

NAMIŠKIS

Deja, nedaug sakyt ir išklausyti reik:
Jau mirė dieviškoji Iokastė mūs.

KORIFĖJAS

O, nelaiminga! Dėl kurios gi priežasties?

NAMIŠKIS

Pati savaime. Tavo sielvartas vis tiek
Negali būt toks didelis: tu nematei.
O man juk visa kas taip gyva atminty.

Tu sužinosi nelaimingosios kančias.
Kai žengė, įnirtimo apimta, vidun
Į rūmų prieangį, — sau plaukus raudama,
Ji šoko tuoj prie sutuoktuvių patalo.
Vos tik vidun įėjo, užtrenkė duris
Ir ėmė šaukti Lajų, mirusį seniai,
Taip pat minėjo sūnų ji prakeiktąjį,
Kurs Lajų užmušė — ir sūnui motina
Pateko, kad gimdytų jam vargšus vaikus.
Prie lovos ji dejavo, nelaimingoji,
Kur dvigubą pagimdžius buvo giminę:
Iš vyro vyrą ir vaikus dar iš sūnaus.
Ir taip pražuvo ji. Aš nežinau daugiau,
Nes šaukdamas Oidipas įlėkė vidun,
Ir iki galo jos nelaimės nemačiau.
Žiūrėjome į jį, kaip blaškėsi aplink.
Blaškydamasis prašė kardą duoti jam,
Užklupt norėjo žmoną — nebe žmoną jau,
Tą dirvą pasėlio — paties jo ir vaikų.
Jam siuntant, rodė kelią dievas, tik nė viens
Iš tų žmonių, kur buvo ten tada arti.
Ir baisiai šaukdamas, lyg kas jį vedęs būt,
Ant durų suveriamų šoko, iš staktos
Ištraukė velkę įlenktą ir į namus
Įpuolė. Žmoną pasikorusią tenai
Kaip tik pamatėme, ant virvių susuktų
Nukabusią. Pamatęs suvaitojo jis,
Atleido virvę pakabintą. Žemėje
Kada gulėjo vargšė, ir tikrai baisu
Žiūrėti buvo. Iš jos rūbų auksines

Sagas ištraukęs, jas pakėlęs, lėliukes
Savų akių išdūrė, šaukdamas, kad joms
Nereik matyti to, nei ką jis iškentė,
Nei kokias blogybes padaręs jis yra,
Tiktai tamsoj tematο, ko nereik matyt,
O ko norėjo jis, tenepažįsta jos.
Taip jis prakeikdamas ne kartą — daugelį
Akis sau badė, ir ant skruostų jam tada
Tekėjo kraujas iš akių, bet ne tirštais
Lašais, o ištisa juoda ledų liūtim.
To priežastis jie buvo dviese, o ne viens —
Bendra nelaimė vyrui, moteriai taip pat.
Ir, iš tikrųjų, laimė, buvusi kadais,
Tikroji laimė buvo. Dieną šią, dabar,
Mirtis, dejonė, gėda irgi pražūtis, —
Nelaimės, kokios tėr, iš karto buvo ten.

KORIFĖJAS

Kaip po nelaimės vargšas ilsisi dabar?

NAMIŠKIS

Jis šaukia, kad atstumtų velkę ir visiems
Kadmiečiams tėvo užmušėją rodytų,
Kurs motiną... netarsiu žodžių nelabų...
Kad pats save ištrems iš krašto, negyvens
Jisai namie, prakeiktas, prasikeikęs pats...
Jam, žinoma, pagalbos reik, vadovo, kurs
Jį vestų, nes nelaimė nepakeliama.

Tuoj pamatysi pats. Jau velkė durų, štai,
Atsiveria, ir reginį išvysi dar
Tokį, kad net ir priešą sugraudint galės.

ANTRA SCENA

KOMAS

(Iš rūmų išeina apakinęs save Oidipas)

ĮŽANGA

KORIFĖJAS

Baisu yr žiūrėti į kančią žmonių!
O, baisiausias visų tų kentėjimų, kur
Man yr tekę regėt! Nelaimingas, kokia
Beprotybė tavy? Ir kokia gi dvasia,
Baisingiausia tarp dvasių, klaikiuoju šuoliu
　　Ant tavosios lemties užsikorė?
[Bet, deja, nelaimingas,]
Žiūrėt į tave
Negaliu ir nenoriu aš [daug ko paklaust
Ir daug ką sužinot, ir daug ką tyrinėt,] —
Tu tokią man įkvepi baimę!

OIDIPAS

Oi, oi! Oi, oi! Nelaimingas ašai!
Į kurį žemės kraštą jie veda mane?

Mano balsas kur skrenda dabar?
Kur esi mane, dvasia, nutrėmus?

KORIFĖJAS

Į tai, kas nematyta ir baisu, aukščiau jėgų.

I strofa

OIDIPAS

Šis debesis
Grasus. Siaubas, lūpom neapsakomas!
O, vargas man!
O, vargas dusyk! Kaip gi gelia tai mane —
Ir geluonis žaizdų, ir atminimas tas!

KORIFĖJAS

Nenuostabu, kad dvigubai tu skundiesi,
Dėl dvigubų nelaimių dvigubai šauki.

I antistrofa

OIDIPAS

I-o, bičiuli!
Vienas artimas tarnas man likai
Čionai — rūpinies tu dar manim aklu.
Oi, oi!
Nepaslėptas tu nuo manęs, ir aiškiai aš,
Nors neregys, pažįstu balsą tavąjį.

KORIFĖJAS

O, baisiai taip padaręs! Kaip tu išdrįsai
Regėjimą sau užgesint? Sugundė kas?

II strofa

OIDIPAS

Įvykdė Apolonas, Apolonas tik!
Ištesėjo jis man kentėjimus!
Nieks kits akių nedūrė man — aš vargšas
išsidūriau pats.
Nes ko man žiūrėt,
Kada akim jau nieko malonaus nebėr?

KORIFĖJAS

Ar buvo taip, kaip tu sakai?

OIDIPAS

Į ką gi dar man žiūrėt?
Ką mylėt, mylėti ką,
Ką kalbinti,
Kad malonu būtų man?
Išveskit iš šalies mane, tik greičiau!
Išveskite šalin, draugai, gėdą šią,
Mane, prakeikčiausią ir neapkenčiamiausią
Tarp žmonių — dievams!

KORIFĖJAS

O, apgailėtinas dėl proto ir bėdos!
Kaip aš norėčiau niekad nepažint tavęs!

II antistrofa

OIDIPAS

Tepražūva tasai, kas nuo kojų man
Nuėmė ganykloj varžtus žiaurius,
Išlaisvino, išgelbėjo — ne mano džiaugsmui tai,
deja.
Numirus tada,
Draugams ir man nebūtų tokio sielvarto.

KORIFĖJAS

To pat norėjau ir ašai.

OIDIPAS

Nebūčiau tėvo žmogžudys
Ir nevadintų tad manęs
Tos jaunikiu,
Iš kurios patsai gimiau.
Dabar bedievis aš, nuodėmingųjų vaikas,
Guolį dalijaus, gimdė ji mane.
Jeigu žemėje dar blogiau yra, —
Tai lemtis mana.

KORIFĖJAS

Aš nežinau, ar tavo elgesį pagirt!
Geriau visai negimus — nei aklam gyvent.

TREČIA SCENA

OIDIPAS

(korifėjui)

Kad padariau ne tai aš, kas visų geriau,
Man nepatarinėk ir neįtikinėk,
Nes nežinau tikrai, kokiom akim ašai
Matyčiau tėvą, Hado slenkstį peržengęs,
Ir nelaimingą motiną; jei aš prieš juos
Esu toks kaltas — maža būti pakartam.
Argi norėčiau ir vaikus savom akim
Matyti aš — užgimusius, kaip gimė jie?
Manasis žvilgsnis negalėtų to iškęst.
Gal sostinė, gal bokštai, statulos dievų,
Kurias išplėšiau aš pats sau, tarp Tėbuose
Gyvenančių garsiausias, pats kai įsakiau
Kiekvieną vyt bedievį, rodomą dievų,
Nedorėlį ir máitotoją giminės?
Kaip, tokią dėmę pastebėjęs savyje,
Galėčiau drįsti jiems žiūrėti į akis?
O, ne! Ir jei galėčiau aš, kuris girdžiu,
Užtvenkt versmes girdėjimo, tada tikrai
Užtvenkčiau kelią joms į kūną vargana,
Kad būčiau aklas, negirdįs. Malonu juk
Gyvent, kai sąmonėj nelaimių nebėra.
O, Kitairone! Kam tu priėmei mane
Ir tuoj nenužudei, kad negalėčiau aš
Žmonėms ten rodytis, gyvybę kur gavau.
O Pólibe, Korinte, tėviški namai, —
Kaip aš kad vaizdavaus! Kokią išugdėte

Gražiam jaunuolyje jūs votį piktąją!
[Kodėl, jei blogas aš ir kilęs iš blogų.]
O, trys keliai ir paslėptas miškų slėnys,
[Ir ąžuolynas, perėja siaura kelių,]
Kurie išgėrėt mano kraują šiltąjį, —
Sava ranka praliejau jį — ar atmenat,
Kokius aš darbus padariau; ateidamas
Ir vėl kokius dariau? Vedybos dvigubos!
Pagimdėte mane, pagimdžiusios ir vėl
Išleidot naują sėklą ir parodėte
Tėvus, ir sūnus, brolius — kraujo to paties,
Jaunavedžius, žmonas ir motinas, — nėra
Gėdiškesnių dalykų tarp mirtingųjų.
Tai negražu kalbėt, kas negražu daryt.
O, dėl dievų, greičiausiai vykite svetur,
[Paslėpkit ar užmuškit, ar už jūrų kur]
Ištremkit amžinai, kad nematytumėt.
Ir nebijokit: nieks mirtingųjų negal
Pajėgt nešt mano vargo, išskiriant mane.

KORIFĖJAS

Geru laiku Kreontas eina čia — tavus
Išpildys prašymus, patars, nes vien tik jis
Dabar šią šalį saugos vietoje tavęs.

(Įeina Kreontas, apsidaręs karališkai)

KETVIRTA SCENA

OIDIPAS

Deja, o kokį žodį pasakysiu jam?
Kaip laukt pasitikėjimo, teisybės man, —
Jei neseniai elgiausi taip blogai su juo?

KREONTAS

Ne juoktis aš, Oidipe, atėjau čionai
Ir ne už nuoskaudas senas prikaišioti.

(Chorui)

Bet jei ne gėda jums mirtingos giminės,
Tad Hėlijaus valdovo, kurs gyvenimą
Mums dovanoja, reikia gėdintis, nereik
Nusikaltimo rodyt! Jojo nepriims
Nei žemė, nei lietus šventasis, nei šviesa!
Greičiau nuveskite jį į namus, nes vien
Tik artimiausiems giminėms tėr pareiga
Matyti ir girdėt nelaimes giminių.

OIDIPAS

O, dėl dievų, kai baimę man pašalinai,
Geriausias pas mane, blogiausią, atėjai
Klausyt, — aš rūpinsiuos tavim, o ne savim.

(Žindyvė atveda Antigonę ir Ismėnę)

KREONTAS

Kokio gi patarnavimo mane meldi?

OIDIPAS

Kiek galima greičiau išvyk mane tenai,
Kur nieko mirtingųjų aš nekalbinčiau.

KREONTAS

Žinok, taip padaryčiau, jei iš dievo aš
Anksčiau patirt negeisčiau, kas darytina.

OIDIPAS

Neabejotinas jo apreiškimas: „Baust
Tėvažudį, nedorėlį — jį pražudyt".

KREONTAS

Apreikšta buvo taip, bet tokioje byloj
Geriau pasiteirauti, kaip darytina.

OIDIPAS

Ar klausite dėl tokio nelaimingojo?

KREONTAS

Ir tu dabar rengiesi jau tikėt dievu.

OIDIPAS

Tau pavedu ašai ir į tave kreipiuos:
Tą, kur namuos, palaidoki, kaip nori pats.
Teisėta bus tatai saviškių atžvilgiu.
Manęs gimtasis miestas tenelaiko jau,
Kol gyvas būsiu, gerbiamu gyventoju.
Leisk eit į kalnus ir gyvent Kitairone
Savam, kurį gyvam dar tėvas, motina
Paskyrė man kapu, — temirsiu aš nuo tų,
Kurie kadaise geidė mano pražūties.
Tačiau žinau, kad nieks nenumarins manęs,
Liga nei kita kas: ašai, jau bemirštąs,
Jei būčiau ir išgelbėtas, tai tik vargams.
Tačiau likimas mano teeinie, kaip nor...
Berniukais, mano sūnumis, Kreonte, tu
Nė nesirūpink — jie juk vyrai jau yra.

Nepritekliaus gyvenime jie nematys.
Tačiau mergaitėm, vargšėm apgailėtinom, —
Kur stalas niekados nuo tėvo atskirai
Nebuvo statomas, bet ką tik lietė jis,
Ir jos visuomet savo dalį gaudavo, —
Jom rūpinkis, manęs dėl. Leiski man dabar
Paliest jas savo rankom, skausmą išraudot.
O, leisk, valdove!
O, leisk, kilme kilnusis! Jas palietęs, aš
Laikysiu vėl savom, lyg kad matydamas.
Ką aš sakau?
Dievais prisiekiu. Argi negirdžiu — štai jos —
Ten rauda, mano brangiosios. Kreontas man
Jas išsiuntė — brangiausius mano vaikelius.
Ar taip sakau?

KREONTAS

O, taip. Aš leidau tau pabūti su jomis,
Žinodams džiaugsmą tą, kurio taip lauki tu.

(Žindyvė su Antigone ir Ismėne prieina prie Oidipo)

OIDIPAS

Geros kloties! Tegu tave šiame kely
Geresnis saugo daimonas nekaip mane.
Vaikai, o kur jūs? Eikite čionai artyn;
Palieskit broliškas rankas, kurių kalte
Dabar gimdytoją jūs tokį matote.
Žibėjusios kadaise akys tėviškos
Ir nematydamos, ir nežinodamos,

Iš tos, kurios gimdytos buvo, gimdė jus.
Jus apverkiu: aš negaliu į jus pažvelgt,
Galvodamas, kaip tarp žmonių karti dalis
Gyvenimo, jum likusio, gyventi teks.
Kokiuos piliečių sambūriuos jūs būsite?
Kur šventės, iš kurių namo sugrįšite
Ne apsiverkusios, o besidžiaugdamos?
Kada abi jūs ištekėt subręsite,
Kas tuo metu, visai nekreipęs dėmesio,
Sutiks paimti gėdą sau, kuria ašai
Ir jus, ir jūs vaikus žymėjau pražūčiai?
Kokių blogybių trūksta dar? Juk tėvas jūs
Nužudė tėvą; apvaisino motiną,
Kuri jį gimdė, o iš josios, pagaliau,
Jūs gimėte, ir jos pradėtas buvo jis.
Taip jum prikaišios. Ir po to kas drįs jus vest?
Vaikai, o niekas, niekas. Aišku man visai,
Kad jūs, bevaikės būdamos, suvysite.
Sūnau gi Menoikėjaus! Vienas telikai
Jom tėvas, nes mes žuvome, gimdytojai
Abu, — neleiski jom klajot kaip elgetom
Be vyro, savo giminėm, pasaulyje.
Nelaimių jų su mano lygių nedaryk.
Jų pagailėk tokių jaunų; juk nieko jos
Jau nebeturi; viens pagalbai jom lieki.
Prisieki, kilmingasis, ir paliesk ranka!

(Kreontas paduoda jam ranką; Antigonei ir Ismėnei)

O jum, vaikeliai, jei suprast galėtumėt,
Daug patarimų duočiau. Bet linkiu aš jum

Gyvent, kaip aplinkybės leis. Kad ateity
Gyvent jum būt geriau nei tėvui gimdžiusiam!

(Apkabina dukteris, atsisveikina Kreontą ir korifėją. Piemuo paduoda jam lazdą. Oidipas uždeda jam ranką ant peties ir, graibydamas lazda, nueina į rūmus)

KREONTAS

[Jau užtenka tau raudoti, eiki, eiki į namus!

OIDIPAS

Reik klausyt, nors nemalonu.

KREONTAS

Visa gera, kas laiku.

OIDIPAS

Mano sąlygą žinai tu?

KREONTAS

Pasakyk, žinosiu tad.

OIDIPAS

Iš šalies mane išvyki.

KREONTAS

Dievas turi įsakyt.

OIDIPAS

Bet dievai manęs nekenčia!

KREONTAS

Juo greičiau tatai įvyks.

OIDIPAS

Iš tikrųjų?

KREONTAS

Nežinodamas nemėgstu aš kalbėt.

OIDIPAS

Tad išvesk mane iš šičion!

KREONTAS

(rodydamas Antigonę ir Ismėnę)

Eiki, skirkis su vaikais.

OIDIPAS

Nuo manęs jų neatplėški!

KREONTAS

Visko nenorėk turėt.
Ką turėjai, tai gyvenime neseks tau iš paskos.]

CHORAS

O, jūs Tėbų žemės sūnūs! Tai Oidipas — žvelkite!
Jis garsias mįsles įspėjo, vyras mūs galingasai,
Be pavydo į jo sėkmę negalėjo nieks žiūrėt, —
Į kokios baisios nelaimės jis pateko sąmyšį!
Taigi, dieną paskutinę visados atsimenant,
Nieko dar nereik laikyt laimingu, kol neperžengė,
Jokio skausmo nepatyręs, šio gyvenimo ribos.

(Visi nueina)

OIDIPAS KOLONE

VEIKIAMIEJI ASMENS

TĖSĖJUS, Atėnų karalius.
OIDIPAS, kadaise buvęs Tėbų karalius, aklas tremtinys.
ANTIGONĖ, ISMĖNĖ, POLINEIKAS — jo vaikai.
KREONTAS, Oidipo žmonos brolis.
Kolono SARGYBINIS.
Ismėnės TARNAS.
Koloniečių CHORAS.
Tėsėjaus ir Kreonto asmens sargybiniai.

Veiksmas vyksta Kolone, netoli Atėnų.

PROLOGAS

PIRMA SCENA

(Įeina aklas Oidipas ir jį vedanti Antigonė)

OIDIPAS

O, Antigone, seno neregio vaikel,
Kur mes atvykom? Kas per žmonės šiam mieste?
Kas čia gyvena? Kas priims klajotoją
Ir kas pasiūlys jam menkutę išmaldą?
Nedaug jis prašo — dar mažiau jam duodama,
Tačiau ir to pakanka jam užtektinai.
Jį tenkintis išmokė jo kentėjimai,
O, antra, ilgas laikas pratino, be to,
Kilnumas, trečia, kurs yra jam įgimtas.
Vaikeli, paieškoki jam kur atsisėst —
Ar vietoj nešvęstoj, ar giriose dievų.
Stabdyk mane ir pasodink. Patirti reik,
Kur esame. Ką svetimi piliečiai lieps,
Tą mes, vaikel, įvykdyti turėsime.

ANTIGONĖ

Oidipe, vargše tėve, miesto sienos dar
Tolokai tebėra, kiek sprendžiu iš akies.
Kaip galima manyti, čia šventa vieta:
Čia tankiai auga vynuogių, alyvmedžių
Ir laurų; čia girdėt lakštingalų giesmė.
O, štai, sėdynė stovi paprasto akmens.
Čia atsisėsk; juk jau esi išklaidžiojęs
Tu senio kojom daugel, daug ilgų kelių.

OIDIPAS

Mane tu pasodink ir saugok akląjį.

ANTIGONĖ

Man mokytis nereik; ne pirmąkart darau!

(Sodina Oidipą ant uolos nuolaužos)

OIDIPAS

Paaiškinki, kur mes sustoję esame?

ANTIGONĖ

Atėnus aš pažįstu, vietos — nežinau.

OIDIPAS

Atėnai! Taip, tiesa: kiekvienas sutiktas
Kalbėjo mums, kad mes juos pamatysime.

ANTIGONĖ

Gal eit paklaust, kaip šią vietovę pavadint?

OIDIPAS

O, žinoma, vaikel, jei yr gyventojų.

ANTIGONĖ

O, aišku, jų yra! — Bet net nereikia eit;
Štai vyrą kažin kokį netoli matau.

OIDIPAS

Ar jis artyn prieina? Skuba jis čionai?

(Įeina Kolono sargas)

ANTIGONĖ

Jis stovi prieš tave; jei sugalvojai ką
Jam pasakyti, drąsiai jį gali paklaust.

ANTRA SCENA

OIDIPAS

(sargui)

Svetimšali, aš sužinojau štai iš jos,
Kuri už mus abu matyt tegal viena,
Jog tinkamu laiku kaip žvalgas ateini,
Kad mums išaiškintum, ko mes nežinome...

SARGAS

(nutraukdamas Oidipą)

Prieš klausinėdamas, iš čia išeiki tu
Ir šios šventosios vietos mindžioti nedrįsk.

OIDIPAS

Kas per vieta čia? Kokiam dievui ji skirta?

SARGAS

Gyventi čia arba buvot negali nieks.
Baisybių deivėms ši vieta yra skirta —
Čionai gyvena deivės Žemės ir Tamsos.

OIDIPAS

Bet kokio šventojo turiu aš vardo šaukt?

SARGAS

Mūs žmonės jas vadina Eumenidėmis,
Kurios pamato viską; o kiti — kitaip.

OIDIPAS

(kreipdamasis į girią ir maldai ištiesdamas rankas)

Priimkit, maloningosios, maldaujantį!
Iš vietos šios išeiti nebeketinu.

SARGAS

Ką reiškia tai?

OIDIPAS

Likimas išsipildo man.

SARGAS

Klausyk, keleivi. Nesutikus miestui mūs,
Tavęs iš čia išvyti neturiu drąsos,
Kol bus nurodyta, kaip reikia pasielgt.

OIDIPAS

Dievų vardu, svetimšali, nekeik manęs,
Bet pasakyki man, ko aš tave prašau.

SARGAS

Sakyki. Niekinti tavęs aš nemanau.

OIDIPAS

Kas per vieta čionai, kur mes atėjome?

SARGAS

Ką tik žinau, patirsi tai klausydamas.
Vietovė ši šventosios vardą turi, ją
Šventasis Poseidonas valdo ir drauge
Titanas Prometėjus, nešinas ugnim.
Vieta, kur įžengei, — varinis slenkstis tai,
Atėnų pagrindas. Kaimyniniai laukai
Didžiuojas, kad kadaise jųjų sentėvis
Kolonas buvęs raitelis, ir vardą jo
Bendrai vartoja vietų šių gyventojai.
Vieta ši gerbiama, svetimšali, ne tiek
Iš padavimų, kiek šventu bendravimu.

OIDIPAS

Vadinasi, čia ir žmonių gyvenama?

SARGAS

O, taip; vadinasi Kolono jie vardu.

OIDIPAS

Kas valdo juos? Ar žodį turi dauguma?

SARGAS

Yra Atėnų jie karaliaus valdiniai.

OIDIPAS

Kaip vardas to, kurs valdo žodžiais ir jėga?

SARGAS

Tėsėjus tai — Aigėjaus buvusio sūnus.

OIDIPAS

Ar nenuvyktų pasiuntiniu kas pas jį?

SARGAS

Bet kam? Sakyti ar pakviesti jį ateit?

OIDIPAS

Kad maža tesuteikdamas, laimėtų daug.

SARGAS

Bet kokia jam nauda iš vyro aklojo?

OIDIPAS

Nors aklas aš, bet matanti mana kalba.

SARGAS

Kiek man atrodo, tu kilnus svetimšalis,
Nors baisiai nelaiminga yr tava dalia;
Būk šitoj vietoj, kur aš sutikau tave;
Gi apie tavo atvykimą aš pranešt
Kaimiečiams eisiu, — o miestiečiams to nereik.
Nuspręs jie, ar tau likt, ar eit šalin iš čia.

(Nueina)

TREČIA SCENA

OIDIPAS

Ar jau svetimšalis nuėjo, kūdiki?

ANTIGONĖ

O, taip, tėveli, tu ramiai gali kalbėt,
Ką nori, visa ką: mes su tavim vieni.

OIDIPAS

(atsikelia ir kreipiasi į girios pusę, maldingai ištiesdamas rankas)

Valdovės baisiažvilgsnės! Štai, pirmiausia aš
Kelius savuosius sulenkiau šioj vietoje,
O, būkit gailestingos Apolonui, man. —
Jis, kai paskelbė daug baisių kentėjimų,
Žadėjo po ilgų kančių man poilsį.
„Ateisi tu į žemę paskutiniąją, —
Kalbėjo jis, „svety nuvargęs, pas deives;
„Ten baigsi savo amžių nelaimingąjį,
„Ir tiems, kurie priims, paláima būsi tu,
„O tiems, kurie išvijo, būsi pabaisà.
„Tau ženklas kuo tikriausias bus parodytas:
„Tad žemė sudrebės, perkūnas sudundės
„Ar Dzeusas ženklą tau žaibuodamas suteiks".
Žinau ašai, kad, vedamas tik valios jūs,
Į jūsų girią tikrą kelią suradau.
Nevéltui juk ašai jus pirmas sutikau
Blaivus, — o vynai jums taip pat nelaistomi,
Ir jums akmuo paskirtas, netašytas dar

Pirmuoju suolu tapo pakeleiviui, man.
Todėl, o deivės, teikitės veikiau pasiųst,
Ką Apolonas man jau nulėmė anksčiau, —
Laimingai ribą šio gyvenimo pasiekt,
Jei neatrodau ko mažesnio vertas aš,
Sunkesnę naštą nešęs nei visi kiti.
Klausykit, dukters pirmapradinės Tamsos!
Klausykite, Atėnai garbingiausieji,
O sóstine garbės, Paladės šventnami!
Šešėlis nelaimingojo Oidipo čia:
Pasigailėkit! Nebe tas, kaip buvo, jis...

ANTIGONĖ

Nutilk! Matau aš čion ateinant senelius:
Tavęs, tur būt, jų žvilgsnis ieško atidus.

OIDIPAS

Tylėsiu aš. Nuo kelio tu mane nuvesk
Toliau į girią. Sužinoti jų geidžiu
Sumanymus; žinojimas įgalina
Būt atsargiam visur, ką tik daryt rengies.

(Abu pasislepia girioje)

PARODAS

I strofa

CHORAS

Žiūrėkit! Jo nėr... Kur gi jis?
Ar jis girios nepaliko sprukdams, —

Įžūliausiasis iš visų žmonių?
Žiūrėkite gi visur,
Visur išieškokite!
Keliauninkas, vienas senis ir, be to,
Kits neišdrįstų biauroti
Krašto koja nevalyvà,
Girios, kur deivėms pašvęsta.
Bijom jas paminėt.
Einame mes pro jas,
Nekeldami akių, visiškoj tyloje,
Siųsdami joms vien tik maldas.
Ir ką? Dabar viens žmogus
Jąsias įžeidė, atsikraustęs čia!
Véltui žvalgomės mes čia aplinkui visi, —
Mes nežinome, kur jisai slapstos.

I sistema

OIDIPAS

Aš esu tas klajūnas; iš balso aš jus
Pažinau, kaimiečius.

CHORAS

I - o! I - o!
Baisu čia matyt ir girdėti tave!

OIDIPAS

Nelaikykit, maldauju, manęs šventvagiu!

CHORAS

Dzeuse, gynėjau! Kas gi tas senis yra?

OIDIPAS

Štai, prieš jus — nelaimingas, likimui žiauriam
Jis paskirtas, šios žemės vyriausi sargai.
Svetimom aš akim kelią sau surandu:
Ant silpnosios reik remtis stipriajam.

I antistrofa

CHORAS

E! E!.. Tu aklas, tur būt, gimęs esi,
Aklas, taip; kažkodėl netikiu, —
Ilgą amžių tu, vargše, gyvenai.
  Priklauso kiek nuo manęs,
  Nepadidinsi sau kančių.
Eini per toli... Per toli. Betgi neik,
  Ten, kur auga vešli žolė,
  Kur kratere vandens šventam
  Maišo medų drauge.
  Kentėtojau svety!
Bijoki! Išeik! Eik šalin! Nes tu
  Ilgą kelią jau padarei.
Ar girdi, daug kentėjęs seni?
Jeigu nori kalbėt su manim, tai nueik
Iš šios vietos šventos ir, kur lieps paprotys,
  Ten kalbėsi; tuo tarpu tylėki.

II sistema

OIDIPAS

Kuo dabar pasirūpinti liepsi, dukrel?

ANTIGONĖ

O, tėveli, pagerbti piliečius mums reik,
Nusileisti, kur reikiant, ir jų paklausyt.

OIDIPAS

O, palieski mane!

ANTIGONĖ

Duok man ranką, tėvel!

OIDIPAS

Svetimieji! Meldžiu, nenuskriauskit manęs,
Jei paliksiu šią giria, tikėdams jumis.

CHORAS

Tau nenorint, nedrįs nieks išvesti tavęs
Iš vietos, kurią išrinkai sau.

(Oidipas eina iš savo vietos)

II strofa

OIDIPAS

(eidamas priekin)

Ar dar eiti?

CHORAS

Tolyn eiki, seni!

OIDIPAS

(eidamas tolyn)

Ar dar?

CHORAS

Mergaite, vesk tolyn!
Kur eiti reikia, tu matai.

ANTIGONĖ

Akla koja seki mane,
Tėve, kur aš vesiu tave.

CHORAS

Atsimink, seni, kad krašte
Svetimam neapkęst turi,
Ko piliečiai neapkenčia,
Kas jiems miela — tai gerbti.

III sistema

OIDIPAS

Vesk mane, dukterėl,
Tenai, kur pamaldūs abu būdami,
Ir patys galėtum kalbėt ir klausyt,
Neskelbti kovos būtinybei.

(Antigonė Oidipą nuveda prie akmeninės pakopos)

CHORAS

Čionai. Nekelsi jau kojos toliau
Už šios akmeninės pakopos.

II antistrofa

OIDIPAS

Šitaip?

CHORAS

Pasakiau: užteks jau!

OIDIPAS

Sėst?

CHORAS

Ant akmens, kur jo šalis.
Štai, ten greta prisėsk!

ANTIGONĖ

Man pavesk tai, tėvel. Ramiai...

OIDIPAS

Deja, deja!

ANTIGONĖ

Derink žingsnį žingsnin,
Seną kūną manin palenk.
Mano mielą ranką paliesk.

OIDIPAS

O, vargingas likime!

CHORAS

Savo pareigą atlikai;
Atsakyk, kas gimdė tave?

Kas tave vaiko žemėje?
Kaip tavo krašto vardas?

OIDIPAS

Be tėvynės, bet. . .

CHORAS

Tu stengies nutylėt.

OIDIPAS

Ne, ne. . . Nesiteirauki, kas aš!. .
O, ne, neklausinėk!

CHORAS

Kodėl gi?

OIDIPAS

Baisi kilmė. . .

CHORAS

Bet pasakyk!

OIDIPAS

(Antigonei)

O, vaikeli! Kas daryti?

CHORAS

Kieno tu sėklos esi?
Kas tau tėvas? Pasakyk!

OIDIPAS

Ai, ką daryti, vaikeli?

ANTIGONĖ

Beveik viską tarei; pasakyki!

OIDIPAS

Atsakysiu, — jėgų neturiu tai nuslėpt!

CHORAS

Jau per ilgai jūs delsiate; tarki!

OIDIPAS

Ar Lajaus sūnų pažįstat?...

CHORAS

Deja, deja!

OIDIPAS

...Labdakidų giminę?

CHORAS

O, Dzeuse!

OIDIPAS

Žinote vargšą Oidipą?

CHORAS

Tu tad esi?

OIDIPAS

Žodžių mano nesibijokit.

CHORAS

O, o! . . .

OIDIPAS

Nelaimingas . . .

CHORAS

O! O! O!

OIDIPAS

Dukterie, kas dabar gali mums atsitikt?

CHORAS

Palik mūsų tėvynę, iš čia iškeliauk!

OIDIPAS

Kur išpildysi, ką pažadėjai?

CHORAS

Tiems ir dievai niekados net nekeršija,
Kur už skriaudas skriaudomis atsilygina;
Prie klastos veltui apgaulę dar pridedi:
Vargas, ne džiaugsmas — nedorėliui atpildas.
Ne, šventą žemę palikti tau reikia mūs,
Eik iš šio krašto greičiau, nesustodamas,
Kad mano miestui
Bėdos dar neužtrauktumei.

PIRMAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

ANTIGONĖ

Kur gi užuojauta jūs,
Svetimšaliai, jeigu
Manojo tėvo net —
Senio nestengėt pakęst,
Kai išgirdot, ką jis prieš norą
Darė, — maldauju bent sau, nelaimingajai —
O, svetimšaliai, pagailėkit!
Aš jus dėl tėvo prašau nelaimingojo,
Žvilgsnį aš jūs sutinku neapakusiom
Dar akimis, atžala jūs lyg būdama;
O, pagailėkit dalios nelaimingojo!
Tartum prieš dievo šventovę stovėdami,
Stovim prieš jus: o, pralinksminti teikitės
Mus žinia netikėta!
Kas tik brangù jums yra, aš užkeikiu štai
[Jūsų vaikais, žmonomis, šventenybėmis] —
Pasigailėkit! Žmogus juk nė vienas dar,
Vejant dievams,
Neišvengė vargo...

KORIFĖJAS

Žinok, Oidipo vaike, gaila ir tavęs,
Ir jo, kurį nelaimė yr ištikusi.
Bet pykčio bijomės dievų, ir jų vardu
Nekeisime sprendimo ankstyvesniojo.

OIDIPAS

Kada žmonėms iš lūpų vien tuščia garbė
Srove plačiausiai teka — kas iš to naudos?
Girdėjau, kad Atėnai — miestas pamaldus
Labiausiai už visus; keleivis ištremtas
Tik čia malonią, tikrą prieglaudą teras.
Ar jų garbė yra man pasitvirtinus?
Argi ne jūs klastingu pažadu mane
Įkalbinote vietą šventąją palikt,
Kad iš šalies mane vėliau ištremtumėt?
Jūs vien tik mano vardo bijote, tur būt,
Ne kūno manojo ir ne manų darbų;
Sakysiu tiesą: iškentėjau aš daugiau
Nekaip nusikaltimai mano yr verti.
Ir motinos, ir tėvo prakeikimas jums
Juk baimę sukelia. Tačiau kur aš patsai
Esu parodęs savo ydingumą čia?
Į piktą atsakiau piktu; ir jeigu net
Aš sąmonę turėjęs būčiau, — net tada
Nebuvo nuodėmės. Tačiau nupuoliau aš,
Ir, nieko nežinodamas, tai padariau.
O tie, kur buvo skyrę mirčiai jau mane,
Tikrai nekaltą žudė, tai suprasdami.
Dievų vardu prašau jus viską apsvarstyt!
O, neatimkite savos pagalbos tam,
Kuris paliko, jums pasitikėdamas,
Tankmės šventos nepavojingą priedangą.
Juk nuodėmė yra, jei gerbiame dievus,
Šventuosius jų įsakymus paniekinti.
Tikėkite, seneliai: dieviška akis

Ir dorus mato darbus mirštamų žmonių,
Bet mato ir visas žmonių nedorybes,
Ir joks piktadarys nuo jos nebepabėgs.
Jūs, užsidegę padaryti priešingai,
Tėvynei savo gėdos nedarykite.
Bet jei maldaujančiam jūs laidą davėte,
Tad jam lig galo būkite ištikimi.
Žinau aš pats — liūdna manoji išvaizda, —
Ir vis dėlto nesibijokite manęs:
Šviesus aš, praskaidrėjęs nuo kentėjimų,
Ir mano atėjimas jums laimingas bus.
Kai tik karalius čion ateis — suprasite
Jūs viską; o, nebūkit neteisingi man!

KORIFĖJAS

Baimingai reikia gerbt įtikinėjimus
Tavuosius, seni, nes reikšmingai tu kalbi.
Valdovas mūsų reikalą tegu išspręs.

OIDIPAS

Kame, svetimšaliai, dabar valdovas jūs?

KORIFĖJAS

Tėvų mieste yra jis; o tasai, kuris
Mus atsiuntė, nuvyko jo pakviest čionai.

OIDIPAS

Kaip jums atrodo? Ar jis páisys aklojo
Troškimų, pats atėjęs šičion pas mane?

KORIFĖJAS

O, žinoma, kai tavo vardą sužinos.

OIDIPAS

Tačiau, kas mano vardą pasakytų jam?

KORIFĖJAS

Perdaug ten ilgas kelias, bet ir reikalo
Nėra: gandai pasauly plinta skubinai,
Tikrai pasieks jie ir valdytojo ausis.
Tu baimės neturėk. Jisai čionai atvyks.
Juk tavo vardas žinomas yra plačiai.
Nors jis keliautų, dūlindamas pamažu,
Apie tave išgirdęs, greitai atkeliaus.

OIDIPAS

O, taip, jisai ateis, ir laimei miesto šio,
Ir mano: kas nedraugas gali būt pats sau?

ANTIGONĖ

(įsižiūrėdama į tolumą)

O, Dzeuse! Ką kalbėti, ką man pagalvot?

OIDIPAS

Vaikeli, Antigone, kas gi tau yra?

ANTIGONĖ

Ten — moteris prie mūsų artinas, matau;
Ją neša Aitnos mulas. O Tesalijos
Jai skrybėlė šešėliu veidą pridengė.

Ką man sakyt?
Ar būtų ji? Ar ne? Apsvaigo man galva;
Tarytum ją pažįstu, tartum ne; kas bus...
O, vargšė!
Tai ji, tai ji tikrai! Mielai šypsodamos,
Jos akys spindi; kitas nieks negali būt,
Tai ji, brangi Ismėnė mano, ji tikrai!

OIDIPAS

Ką tu sakai, vaikeli?

ANTIGONĖ

Tavo dukterį,
O savo seserį matau; išgirsi ją.

ANTRA SCENA

ISMĖNĖ

O, tėve, o, sesute, brangesnių vardų
Man nėr. Su skaudama širdim ieškojau jūs —
Ir žiūriu štai į jus aš su nauju skausmu.

OIDIPAS

Vaikel, tu čia?

ISMĖNĖ

Kaip gaila, žiūrint į tave!

OIDIPAS

O, bendro kraujo vaike!

ISMĖNĖ

Skausmas dvigubas!

OIDIPAS

Vaikeli, atvykai?

ISMĖNĖ

Tik ne be vargo sau.

OIDIPAS

Duok ranką man, dukrel!

ISMĖNĖ

Ją duodu jum abiem.

OIDIPAS

Taip, man ir jai?

ISMĖNĖ

Ir aš juk sielvartą kenčiu.

OIDIPAS

Pas mus tu atėjai?

ISMĖNĖ

Nemaža keliavau.

OIDIPAS

Kodėl gi keliavai?

ISMĖNĖ

Aš rūpinaus tavim.

OIDIPAS

Kankino ilgesys?

ISMĖNĖ

Ir žinią atnešu.
Tik vienas šis štai vergas ištikimas man.

OIDIPAS

O broliai kur? Kodėl negali jie padėt?

ISMĖNĖ

Tenai pat jie: ištiko juos baisi lemtis.

OIDIPAS

Kas tai! Matyt, iš aigiptiečių papročių
Jie mokėsi, taip pat gyvenimo tvarkos!
Kaip kalba žmonės, vyrai namuose tenai
Prie staklių sėdi, visados gi moterys
Gyventi lėšų ieškosi kur už namų.
Taip ir pas jus. Kam pareiga yra skirta
Ant savo nugaros nešt darbo rūpesčius —
Nelyginant mergaitės, sėdi sau namie,
O vietoj jų jūs turit nelaimingąjį
Globot.

(Rodydamas Antigonę)

O, Antigone, mylimas vaikel,
Vos paūgėjai, vos tiktai tu subrendai,
Bendrakeleivė nelaiminga, su manim
Vargais tu dalijies. Štai, metų jau eilė,
Kai tu basa ir visados išalkusi

Klajoji po miškus! Taip, galvai jaunajai
Patirti teko lietų, saulę karštąją,
Į antrą vietą tu statai jaukius namus,
Kad tik jisai turėtų ko pavalgyti!

(Ismėnei)

O tu, dukrele, nuo kadmiečių paslapčiom
Pranašystes man Foibo nešdavai anksčiau
Ir ištikimas sargas tėvui tu buvai
Nuo tų laikų, kai tėviškę paliko jis, —
Ismėne mano, kokią žinią man dabar
Tu atneši? Kas atvedė tave čionai?
Gal būti, su tuščiom čia rankom atėjai?
Manoji siela baimę jaučia kažkodėl.

ISMĖNĖ

To neminėsiu, kiek kančių aš iškenčiau,
Ieškodama tos vietos, kur tu gyveni,
Kur maitinies; nes kam iš tikro vargti ir
Vėl pasakojant skausmą senąjį kartot?
Apie tavų sūnų bėdas ašai dabar
Tau atėjau papasakot, gimdytojau.
Iš pradžių juodu lenktyniavo stropumu
Užleist Kreontui sostą, miesto nebeteršt,
Išgelbėt miestą nuo senosios pražūties,
Kuri taip baisiai baudė tavo giminę.
Taip patarė jiems protas. Láukus neilgai —
Neaišku, ar dievai taip lėmė, ar patiems
Mintis jiems kilo tokia — sugalvojo jie
Karaliaus valdžią ir vainiką pasigrobt.
Ir jaunesnysis, štai, užgimusis vėliau,

Iš gimusio anksčiau sūnaus vyresniojo
Pagrobia sostą ir iš miesto ištremia.
Išvyksta tremtinys į Argą slėnųjį,
Kaip galima išgirsti iš žmonių kalbų.
Tenai — vestuvės, ten — bendros kovos draugai,
Ten priesaika baisi: į Tėbus skuba jis,
Juos ar jėga užimti pasiryždamas,
Ar kaulus paguldyt ir ámžina garbe
Net lig aukščiausiųjų padangių pasikelt.
Tai nėr vien žodžių paprastas skaičiavimas,
Bet ir dalykai baisūs, tėve, tai yra.
Aš negaliu suprast, kuriuo būdu dievai
Tau po visų kentėjimų malonę siųs.

OIDIPAS

Kodėl tikiesi tu, kad jųjų rūpesčių
Tapau aš vertas, išsigelbėti galiu?

ISMĖNĖ

Taip sako pranašavimai dabartiniai.

OIDIPAS

Vaikeli, kokie gi tai pranašavimai?

ISMĖNĖ

Tėbiečiai mirusio tavęs ar gyvo geis,
Kaip tikro savo laimės laido, amžinai.

OIDIPAS

Bet kokios laimės aš galiu žmonėms suteikt?

ISMĖNĖ

Kaip kalba, tavyje jų slepiasi jėga.

OIDIPAS

Dabar aš vyras, kai niekù jau pavirtau!

ISMĖNĖ

Dabar tave išaukštinti jau nor dievai,
Anksčiau tave jų pyktis stūmė pražūtin.

OIDIPAS

Skandino jauną dar, o seną nor iškelt!

ISMĖNĖ

Žinok: dėl šitų pranašavimų čionai,
Neilgai trukus, ir Kreontas atkeliaus.

OIDIPAS

Bet ką jis nusistatęs veikt? Paaiškink man!

ISMĖNĖ

Jisai jau yr paruošęs tau gyvenimą
Arti nuo Kadmo sienos: ten valdys tave,
Bet neturėsi teisės peržengti ribų.

OIDIPAS

Kokia nauda, jei man gulėti reiks svetur?

ISMĖNĖ

Tavasis kapas užmirštas — nelaimė jiems.

OIDIPAS

Kiekvienas savo protu tai pajėgs suprast.

ISMĖNĖ

Tai štai kodėl laikyti nori jie tave
Arti savęs, kad laisvas tu nebūtumei.

OIDIPAS

Ar Tėbų dulkėmis tikrai padengs mane?

ISMĖNĖ

O, ne, tėvel: praliejai kraują gimtąjį.

OIDIPAS

Tad jie manęs negaus valdyti niekados!

ISMĖNĖ

Į gerą tai tėbiečiams neišeis tikrai!

OIDIPAS

Kodėl? Iš ko girdėjai? Pasakyk, dukrel!

ISMĖNĖ

Juos tavo pyktis nugalės, kai žygyje
Prie tavo kapo jie tiktai suspės sustot.

OIDIPAS

Kur sužinojai tai, ką pasakoji man?

ISMĖNĖ

Iš vyrų, pasiųstų į Delfų židinį.

OIDIPAS

Pats Foibas visa tai pareiškė apie mus?

ISMĖNĖ

Taip pasakoja vyrai, grįžę į Tėbus.

OIDIPAS

O mano sūnūs žino apie tai taip pat?

ISMĖNĖ

Abu jie žino ir supranta tai gerai.

OIDIPAS

O, niekšai! Tai žinodami, jie ryžosi
Aukščiau statyti sostą net už meilę man!

ISMĖNĖ

Skaudu girdėt, tačiau turiu patvirtinti.

OIDIPAS

Tegu dievai jiems skirto vaido negesins.
Dievai! Jūs atiduokite man į rankas
Šią kovą, kurioje jie ietis paėmė!
Tada ir tas, kurs viešpatis yra dabar,
Neišlaikys valdžios, taip pat tas tremtinys
Tėvynės savo niekados nebematys!
Taip, vargas jiems! Kai buvo jų gimdytojas
Taip negarbingai iš tėvynės ištremtas —
Iš jų tada nė vienas nesulaikė jo,
Neužsistojo, ne: per pastangas vaikų

Buvau aš ištremtas, paskelbtas tremtiniu.
O, nekalbėki, kad, man norint, miestas mūs,
Ko pats geidžiau, teisingai pritarė tada!
Taip, buvo laikas: užvirė mana širdis,
Mirties ištroškus buvo; ir tą valandą
Būt buvęs man tikrai geradarys tasai,
Kurs būt tada mane užmušęs akmeniu —
Bet ne; nieks neįvykdė mano troškulio,
Ir ėjo laikas; sušvelnėjo man našta;
Aš supratau, kad átgaila per didele
Gyvenimą aš sau sugrioviau dar žiauriau
Nei nuodėme ankstyba to nusipelniau.
Ir štai, perdaug vėlai nusprendusi, mane
Tauta per prievartą iš krašto ištrėmė,
O jie, tikri vaikai, nepanorėjo net
Padėti tėvui; jie neužtarė manęs
Ir ištrėmė mane pasaulin elgeta.
Tik jos, mergaitės, kiek tiktai galėdamos,
Kiek leidžia jųjų prigimtis, man padeda;
Per jų malonę aš ir maisto dar turiu,
Ir prieglaudą, ir sau pastogę surandu.
Jie rinkos skeptrą vietoje gimdytojo:
Geriau valdovais būti, kraštą jiems valdyt. . .
Na, ką! Nebūsiu niekad sąjungininkas,
Jiems nelemtà valdžia į gerą neišeis.
Aš tai žinau; man suteikia tikėjimo,
Dukrele, šis tavasis pranašavimas,
Be to, ir senas šventasai įsakymas,
Kur man kadaise Apolonas suteikė.
Teateinie Kreontas arba kitas kas

Iš miesto galingųjų gundyti manęs:
Tik jūs, svetimšaliai, pagalbą siųskite,
Kuri patinka deivėms, tris kartus baisioms,
Kurios apsaugoja galingai miestą jūs,
O būsiu aš tikrai išgelbėtojas jums
Ir laidas krašto priešų nugalėjimui.

KORIFĖJAS

Ir tu, Oidipe, vertas pagailėjimo,
Ir šios mergaitės. O už tai, kad siūlaisi
Tu mūsų kraštui kaip išgelbėtojas, tad
Priimki gerą patarimą ir iš mūs.

OIDIPAS

Patark, mielasis, viską aš įvykdysiu.

KORIFĖJAS

Numáldyki dabar deives šias, pas kurias,
Pirmiausia atėjai, į žemę žengdamas.

OIDIPAS

Kuriuo būdu? Svetimšaliai, pamókykit!

KORIFĖJAS

Pirmiausia švariomis pasemki rankomis
Iš gyvojo šaltinio šventojo vandens.

OIDIPAS

Ir ką turiu daryt su vandeniu šventu?

KORIFĖJAS

Yra ąsočiai, dailininko padirbti;
Jų ąseles ir jų kraštus apvainikuok.

OIDIPAS

Bet kuo? Šakelėmis ar vilnų kaspinais?

KORIFĖJAS

Ėriuko jauno vilnomis apsuki jas.

OIDIPAS

Išaiškinki toliau, ką reikia padaryt.

KORIFĖJAS

Į rytus veidu atsigręžki ir — nuliek.

OIDIPAS

Ar iš ąsočių liet, kuriuos nurodei man?

KORIFĖJAS

Nuliek triskart; o trečią taurę visą liek —

OIDIPAS

Dar pasakyk, ką aš turiu į jas įpilt.

KORIFĖJAS

Vandens, taip pat medaus, tik vyno nepridėk.

OIDIPAS

Kai žemė juodalapė dovaną priims...

KORIFĖJAS

Triskart devynetą alyvmedžio šakų
Ant jos uždėjęs, maldą sukalbėk tada.

OIDIPAS

Išgirst tą maldą noriu; juk svarbiausia tai —

CHORAS

„Jus maloningomis vadiname, ir jūs
Ramybę sielai prašančio atsiųskite!"
Taip melskis, arba kits kas vietoje tavęs
Tegu tyliausiai meldžias, neskambiu šauksmu.
Paskui nueik šalin neatsigręždamas.
Tu visa tai įvykdyk — ir be baimės mes
Tave, svetimšali, užstosim, o antraip
Bijoti mums reikėtų dėl tavęs, svety.

OIDIPAS

Vaikai, ar girdit kaimynùs svetimšalius?

ANTIGONĖ

Girdėjome; sakyk, ką turime daryt.

OIDIPAS

To negaliu įvykdyt, nebeišgaliu:
Nebematau aš nieko, kūnas be jėgų.
Iš jūs kuri viena mane tepavaduos.
Manau, kad vietoj tūkstančio vienos užteks
Net sielos, jei tik bus jinai skaisčios širdies.

Skubėkite atlikti tai, tačiau manęs
Jūs vieno nepalikite! nepajėgiu
Bejėgis be vadovo niekur nukeliaut.

ISMĖNĖ

Atliksiu viską; vietą tik parodykit.

KORIFĖJAS

Anapus girios eiki, o svetimšale,
Tenai gyvena sargas; pasakys, ko reiks.

ISMĖNĖ

Einu.

(Antigonei)

O tujen, Antigone, liki čia
Ir saugok tėvą. Jei kas vargsta dėl tėvų,
Netur to savo darbo palaikyt vargu.

TREČIA SCENA

AMOIBAJONAS

I strofa

CHORAS

Nors žiauroka paliest žaizdas senas,
Kur gilumoj sielos užmigo,
Tačiau aš noriu išgirsti.

OIDIPAS

Apie ką gi?...

CHORAS

Apie nelaimingąjį skausmą, kuris tave
Nesulaikomai ištiko.

OIDIPAS

Dėl vaišingumo, o bičiuli,
Neatidenk darbų be gėdos!

CHORAS

Ir vis tiek reikia man viską tiksliai sužinot
Apie nenutylančius visus tuos žmonių gandus.

OIDIPAS

Ai man!

CHORAS

Nusileisk, aš prašau tave!

OIDIPAS

Ai! ai!
Tikėki, pasakysiu, ką nori žinot.
Iškenčiau aš, o svetimšaliai, ne sava valia,
[iškenčiau blogybes, dievaži.

CHORAS

Bet ką gi?...

OIDIPAS

Nuodėmingoj lovoj mane — pats nežinojau —
Miestas vedybomis surišo.

CHORAS

Ar ne motinos — kaip girdėti —
Lovoj šlykščiojoj gulėjai?

OIDIPAS

O, vargas man! Išties, man mirtis išgirsti,
O svetimšaliai, apie ją. Jos — mano...

CHORAS

Ką sakai tu?

OIDIPAS

Dukterys — dvi nelaimės.

CHORAS

Dzeuse!

OIDIPAS

Visus tris motina skausmuose mus pradėjo.

CHORAS

Tai tavo atžalos yra...

OIDIPAS

Drauge ir tėvo seserys.

CHORAS

I-o!

OIDIPAS

I-o! Išties, naujas nuolat nelaimių antplūdis!

CHORAS

Tu iškentei...

OIDIPAS

Kančias begalines.

CHORAS

Padarei...

OIDIPAS

Nepadariau...

CHORAS

Tai kaip?

OIDIPAS

Ašai
Priėmiau dovaną, kurios tikrai
Iš miesto nereikėjo niekados priimt.

CHORAS

Nelaimingasis! Viskas?.. Užmušei...

OIDIPAS

Kam klausti? Ką sakyt geidi?..

CHORAS

...tėvą...

OIDIPAS

Ak, ak, ir vėl mane tu sužeidei, vėl skausmas...

CHORAS

Nužudei?

OIDIPAS

Nužudžiau. Bet nėr kaltės...

CHORAS

Jos nėra?

OIDIPAS

Sieloje.

CHORAS

Kaip?

OIDIPAS

Sakau:

Nesąmoningai užmušiau, nužudžiau.
Grynas aš prieš tiesą: nežinojau, ką dariau...

KETVIRTA SCENA

(Įeina Tėsėjus)

CHORAS

Tėsėjus, štai, sūnus Aigėjaus, eina čion;
Matyt, jį tavo prašymas čion pašaukė.

TĖSĖJUS

Jau ir anksčiau daug kartų teko man girdėt,
Kaip tu save esi apakinęs, sūnau
Karaliaus Lajaus; todėl pažinau tave.

Bet tavo vaizdas daug daugiau byloja man:
Vargingas apdaras ir kankinio galva,
Be abejo, tave išduoda, širdį man
Užliedama pasigailėjimo banga.
Sakyk gi man, Oidipe nelaimingasai,
Kokiu čia reikalu tu pas mane ėjai
Su savo nelaiminga bendrakeleive?
Tikrai baisus turėtų būti prašymas,
Kad dėl tavęs aš jojo neišpildyčiau.
Ir aš esu išaugęs svetimam krašte,
Ir aš patyriau daug nelaimių ir vargų
Tarp svetimų žmonių — kaip lygiai ir tu pats.
Todėl padėt svetimšaliui, koks tu dabar,
Yra visų švenčiausia mano pareiga.
Ir aš — juk mirštamas žmogus; ir aš turiu
Tiek pat dalies rytojui, kiek turi jos tu.

OIDIPAS

Tėsėjau, tu trumpu ir prakilniu žodžiu
Mane išvadavai nuo man sunkios kalbos.
Tu pats jau pasakei, kas aš, kokių tėvų
Ir iš kurios valstybės aš net atėjau.
Teliko viena man: pasisakyti tau,
Ko noriu, ko geidžiu, — ir mūs kalba baigta.

TĖSĖJUS

Tiesa; kaip tik tatai norėčiau sužinot.

OIDIPAS

Aš atnešiau tau dovaną, štai savąjį
Tau nelaimingą kūną atnešiau. Žinau,

Kad jis neištaigingai gal atrodyti:
Svarbus jisai ne grožiu, bet naudingumu.

TĖSĖJUS

Kokią, sakyk, gi naudą atneši tu man?

OIDIPAS

Parodyti tau ją galės tik ateitis.

TĖSĖJUS

Bet kuomet paaiškės tavoji dovana?

OIDIPAS

Kai aš numirsiu, ir mane palaidosi.

TĖSĖJUS

Prašai paskiausiojo dalyko, — užmiršti,
Kad reiks gyvent, — ar tau gyvenimas niekai?

OIDIPAS

Su tuo ir visa kita man aprūpinsi.

TĖSĖJUS

Gerai; bet tavo prašymas menkutis toks.

OIDIPAS

Tačiau žiūrėk: bus nemaža dar ši kova!

TĖSĖJUS

Bet kam, sakyk? Ar man, ar tavo gal sūnums?

OIDIPAS

Per prievartą mane namo jie verčia grįžt.

TĖSĖJUS

Bet jei juos sunkina tavoji ištremtis,
Ir tau pabėgėliui juk būti negražu.

OIDIPAS

Neleido jie, kai pats norėjau pasilikt.

TĖSĖJUS

Kvaily, nelaimėje iš pykčio nėr naudos!

OIDIPAS

Tu viską sužinok — paskui prikaišioki.

TĖSĖJUS

Na, ką? Kalbėk! Žinojimas tegal patart!

OIDIPAS

Mana dalia, Tėsėjau, — kančios, kančios vien...

TĖSĖJUS

Kalbi apie senas nelaimes giminės?

OIDIPAS

O, ne! Ir taip visa Eladė žino jas.

TĖSĖJUS

Tai tu kenti daugiau nei gal iškęst žmogus?

OIDIPAS

O, taip. Klausyk. Tikri vaikai, kuriuos gimdžiau,
Mane išvijo iš tėvynės. O sugrįžt
Aš negaliu: juk savo tėvą nužudžiau!

TĖSĖJUS

Bet vis dėlto sakei, kad jie tave pakvies?

OIDIPAS

Taip padaryt privers juos dieviška galia.

TĖSĖJUS

Kokios nelaimės bijo pranašavimuos?

OIDIPAS

Kad būtina šioj žemėj būt jiems sumuštiems.

TĖSĖJUS

Tarp jų ir tarp manęs nesantaikos nėra.

OIDIPAS

Brangus sūnau Aigėjaus, vien tiktai dievų
Neliečia nei senatvė, nei žiauri mirtis;
O kita ką, kas tik yra, sava ranka
Parbloškia laikas. Nyksta kūno mūs jėga,
Ir visa, kas tiktai didu yr žemėje, —
Ištikimybė nyksta, klastos dauginas;
Ne amžinai ir žmonės santaikoj gyvens,
Ne amžinai ir vienas miestas su kitu.
Vieni — šiandien, kiti — rytoj draugystę keis

Nesantaika, vargais, kad vėl paskui po to
Prie santaikos gražios galėtų jie sugrįžt.
Dabar taikoj nors ypatingoj gyveni,
Geriausiuos santykiuos su Tėbų valstybe,
Bet laikas begaliniame tekėjime
Pagimdo daug naktų, pagimdo daug dienų;
Likimas nepastovus santaikos ryšius
Dėl mažmožio menkiausio gali suardyt.
Ir šaltas mano kūnas, kurs nebejudės,
Palaidotas kape, jų kraujo atsigers,
Jei Dzeusas — Dzeusas dar, o Foibas — jo sūnus.
Kas nesakytina, nemalonù kalbėt.
Nuo ko pradėjau, leisk prie to man pasilikt:
Tu pats ištikimai laikyki žodį man,
Ir būsi tad patenkintas naujakuriu,
Jei tik dievai dabar manęs nesuvedžios.

KORIFĖJAS

Taip, viešpatie; jau tokiais žodžiais ir anksčiau
Žadėjo jis daug gero kraštui padaryt.

TĖSĖJUS

Draugystę tokio vyro kaip atmest galiu,
Kada mūs namuose bus bendras aukuras,
Kuris geriausias laidas draugiškumui mūs?
Kada, deives maldauti pasiryžęs, pats
Ir man, ir kraštui gerą dovaną neši?
Gerbiu aš visa tai; palaimą priimu
Aš tavo; tu gali gyventi mūs krašte.
Jei tau smagu čia likti, korifėjui aš

Pavesiu rūpintis tavim; o jeigu ne —
Eik su manim. Gali išrinkt, kas tau geriau;
Ką pasirinksi pats, tą aš pasirenku.

OIDIPAS

O, Dzeuse! Siųst palaimą teikis šiems žmonėms!

TĖSĖJUS

Kuo tu pasinaudosi? Eisi su manim?

OIDIPAS

Mielai sutikčiau, bet negalima. Tik čia...

TĖSĖJUS

Toliau gi kas? Aš nieko neturėsiu prieš.

OIDIPAS

Nubausiu priešus, čia mane ištrėmusius.

TĖSĖJUS

Verta buvimo tavo bus tai dovana.

OIDIPAS

Jei žodį išlaikysi, taip tikrai įvyks!

TĖSĖJUS

Tikėk manim: jau neišduosiu aš tavęs.

OIDIPAS

Nenoriu priesaikos žodžiu tavęs surišt.

TĖSĖJUS

Manasis žodis — tai tas pats, kas priesaika.

OIDIPAS

Kas bus dabar?

TĖSĖJUS

Bet ko gi tu labai bijais?

OIDIPAS

Manęs ateis!

TĖSĖJUS

Čionai — tavoji apsauga.

OIDIPAS

O, neik!

TĖSĖJUS

Be reikalo tavoji pamoka.

OIDIPAS

Bet bijančiam...

TĖSĖJUS

Ne, baimės nėr manoj širdy!

OIDIPAS

Ar tu žinai, kaip graso jie?

TĖSĖJUS

Žinau gerai,

Kad tokio nėr, kurs drįs tave iš čia išvest.

Dažnai tik žodžiais vien grasinama tuščiais,
Grasinama įnirtus. Bet, vos protas tik
Sugrįš atgal jiems, — dings visi grasinimai.
Na, kas iš to, kad žmonės iš tavos šalies
Tave baugindami per prievartą išvest
Grasina? Darbą tik pradėti leiski jiems —
Ir pamatysi pats, kaip sunku jiems atplaukt
Bus čia — tikrai gali tikėti manimi.
Bet ir manųjų žodžių nežiūrėdamas,
Tu neturi bijot; tau Foibas — apsauga.
Kad ir kažin kur būčiau — vardas mano vien
Tave tikrai apsaugos nuo vargų, bėdų.

PIRMAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

O, svety, tu žirgų kraštan
Atėjai, kurs yra gražus be galo —
Į Koloną balčiausiąjį;
Čia lakštutės skambi giesmė
Aidi dieną, taip pat nakčia
Šioj žaliojoje girioj.
Ji vijokliuos gūžias žaliuos,
Balto miško šventoj tamsoj,
Mėgsta ji medžių šakas, vaisiais svyrančias,
Kur neužkliudo nė žiema,
Kur Bakchas nenuvargdamas

Ratą šoka būryje triukšmingajam
Draugėje su deivėmis auklėms!

I antistrofa

Čia išaugęs dangaus rasa
Visad žydi nedrąsus narcisas. Jį
Deivės vainikan pynėsi;
Amžiais tymo gėlė žydės
Viršuje putų vandeny
Prie tyliųjų upelių.
Ten Kėfiso skaidri srovė;
Per dienas teka ji laukuos,
Žemės galingą krūtinę suvilgina,
Šios žemės su krūtim dviem,
Tyra savo srove; ir jos
Nesišlykšti nei mūzų choras, neigi
Aukso vadžiom Afroditė.

II strofa

Augalas yra — visoj aš net Azijoj tokio
neišgirdau —
Ir saloj toj didžiojoje pas dorėnus jis neaugina-
mas, net Pelope, irgi, —
Jis neįveikiamas, savaime gimsta.
Jisai baugina priešų ietis
Ir žemėje šioje labai vešlus.
Tai vaikus maitinąs medis alyvos, ir jo
Nesunaikins valdovas jaunas, senas, nes
Visados jįjį regi visa regintis akis Dzeuso
Morijaus ir

Sergi be paliovos taip pat
Šviesiaakė Atėnė.

II antistrofa

Aš turiu dar pagyrimą mūsų miestui labai net didį,
Mūs didžiosios dievybės mūs gimtajai šaliai suteiktąją dovaną garsią, —
Tai žirgai, kumeliukai, be to, jūra.
Ją tu iškėlei, o sūnau
Krono, šion garbėn, Poseidone didis!
Žirgams tu išradai žąslus pirmiausia tramdyt
Ir didžiam jųjų įšėlimui mažinti.
O greitasis laivas, rankom nuostabiai padarytas, šokinėja jūroj,
Lydimas šimtakojų greit
Deivių mūs nereidžių!

ANTRAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

ANTIGONĖ

O, žeme, pagirtoji už visas labiau!
Įrodyki, kad giriama esi vertai!

OIDIPAS

Vaikel, kas naujo?

ANTIGONĖ

Aš matau, kad štai į mus
Kreontas artinas, ir tai ne be žmonių.

OIDIPAS

Seneliai brangūs! Aš manau, kad vien tik jūs
Mane dabar tegalite išgelbėti.

KORIFĖJAS

Tikėk, taip ir įvyks! Nors mes jau ir seni,
Tačiau dar nepaseno žemės šios jėga.

ANTRA SCENA

(Įeina Kreontas)

KREONTAS

(chorui)

Kilmingieji gyventojai Kolono, jus,
Matau, be reikalo išgąsdino dabar
Toks netikėtas mano pasirodymas.
Bet ko jūs bijote ir negeru žodžiu
Mane sutinkate? Piktų sumanymų
Aš neturiu. Esu jau senas ir žinau,
Kad jūsų miestas galingiausias Graikijoj.
O, ne; aš pasiųstas esu prikalbinti,
Kad šis senelis vėl sugrįžtų į Tėbus.
To nori ne koks vienas atskiras žmogus,
Bet visas miestas; jo esu čia pasiųstas,
Nes aš jam artimiausias tarpe giminių.

(Oidipui)

O tu, Oidipe nelaimingas, neatmesk
Troškimo mūs: sugrįžki į gimtus namus!
Kadmiečiai juk teisėtai kreipias į tave,
O aš — visų labiausiai. Blogas būčiau aš,
Blogiausias iš visų, jei man tava kančia
Sužadint negalėtų skausmo tokio pat.
Tu čia, o vargše, svetimas tarp svetimų,
Tu amžinai klajoji, visad alkanas;
Tavoji parama tėra jauna duktė.
Ir jos man gaila; ar galėjau aš galvot,
Kad ji į tokią panieką galės įkrist?
Ji rūpinasi tavimi, gyvendama
Kaip elgeta; kas ją tiktai įžeist norės,
Kiekviens galės daryti tai nenubaustas.
O, gėda! Kaip man gaila! Kokia gėda tu,
Ir aš, ir mūsų giminė yr apsiausta!
O, vardan dievo, argi galima paslėpt,
Ką gal visi matyt? — Oidipe, vargdieni,
Klausyk manęs, sugrįžk neprieštaraudamas
Prie gimto židinio, į tėviškės namus.
Tarp sienų jų palaidosi savus skausmus.
Atėnus draugiškai tu atsisveikinki —
Yra verti jie mūs malonės — vis dėlto
Tiesa įsako mums visų labiausiai gerbt
Gimtinės kraštą, išmaitinusį tave.

OIDIPAS

O, įžūlus bylotojau, kuris gali
Įrodymais vylingais puikiai uždangstyt

Kiekvieną melagystę ir visas klastas!
Kodėl mane tu gundai ir antru kartu
Vėl spendi man naujų kentėjimų tinklus,
Kurių pagautas aš labiausiai sieločiaus?
Kada buvau namų nelaimių parbloškštas,
Kai man malonė būtų buvus ištremtis, —
Nepanorėjai tos malonės man suteikt.
Tačiau, kai pykčio prisisotinęs buvau,
Ir man malonu buvo gimtuose namuos, —
Tada tu išvijai mane ir išmetei,
Visai nepaisydamas mūs bendros kilmės!
Tu nepatenkintas. Dabar iš naujo vėl,
Kada mielai šis kraštas gero linki man,
Kada aš apsuptas tikrai gerų draugų,
Mane klastingai sugalvojai paviliot, —
Kas yr šiurkštu, tu švelniai stengies nusakyt.
Kam meilės tiems, kas mylimi nenori būt?
Palik mane! Kada, prispaustas sielvartų,
Saviems troškimams pritarimo nerandi,
Ir kai paskui jau persisotinęs esi,
Tada malonė jau malonė nebėra.
Ir tu dabar man malonumą tokį pat
Nereikalingą nori padaryt, ir tai
Puikius žodžius vien tardamas, bet ne darbais...
Sakysiu, kad žinotų, koks tu piktas man!
Tu atėjai manęs išvest, bet ne todėl,
Kad leistum man gyvent prie gimto židinio:
Tu prie ribos mane įsigeidei laikyt,
Kad nuo Atėnų aš tvirtovė būčiau jums!
Bet to nebus! Štai, kaip įvyks: mana dvasia

Kerštinga amžiams Tėbuose apsigyvens;
O tėvo žemės tiek maniems sūnums išteks,
Kiek žmogui mirusiam tegali jos reikėt!
Ar už tave mažiau žinau, kas Tėbuose?
Tikėki, net geriau: man jau pareiškė tai
Ir Foibas, ir jo tėvas visaregintis.
O tu, kai keliavai į čia, tiktai melu
Iškalbingumą savo lūpų sutepei,
Užmiršdamas tatai, kad žodžiai, jei tušti,
Daugiau pakenkti gali nei pagelbėti.
Žinau, tavęs aš neįtikinsiu. Na, eik!
Keliauki sau iš čia, palikdamas mane.
Nors teko man nepavydėtina dalia,
Bet ji man nekarti, jei aš patenkintas.

KREONTAS

Manai, kad, taip dabar kalbėdamas, ašai
Naudos tavosios ir savosios nematau?

OIDIPAS

Man maloniausia tai, kad tu nesugebi
Sava kalba įtikinti manęs ir jų.

KREONTAS

Ar tavo ilgas amžius proto tau nėra
Pridėjęs? Kam gi reik senatvę gėdinti?

OIDIPAS

Liežuvis tau miklus; bet kas yr iškalbus,
Tasai tikrai ne visados teisingas bus.

KREONTAS

Yr skirtumo — kalbėti daug ir tai, kas reik.

OIDIPAS

Vadinasi, kalbi trumpai ir tai, kas reik.

KREONTAS

Tik ne tokiems, kur protu lygūs su tavim.

OIDIPAS

Šalin eik. Tai sakau ir jų visų vardu.
Manęs tu stebinčiu laivu nesaugoki!

KREONTAS

Ne tu, ne tu, bet jie galės paliudyti,
Kad man už gerą atsilyginai piktu,
Kai vėl pasidarysi mano valdinys.

OIDIPAS

Tavasis valdinys? Prieš valią šių draugų?

KREONTAS

O, ne, ir jie tavęs apginti neįstengs.

OIDIPAS

Girdėjau tavo grasymą; bet kas už jo
Dar slepiasi?

KREONTAS

Jau vieną tavo dukterį
Aš pagrobiau; tuoj išvesta bus ir antra.

OIDIPAS

Ai man!

KREONTAS

Netrukus aimanuosi dar labiau.

OIDIPAS

Ji — pas tave?

KREONTAS

(rodydamas Antigonę)

Viena, tačiau netrukus bus...

OIDIPAS

Svetimšaliai, ar kęsite? Išduosite
Ir neišvysite niekšingojo žmogaus?

KORIFĖJAS

Išeik greičiau, svetimšali, nes tiesą tu
Esi dabar įžeidęs, o taip pat anksčiau.

KREONTAS

(asmens sargybiniams)

Atėjo jūs eilė: mergaitę veskite
Per prievartą, jei eit geruoju nenorės.

ANTIGONĖ

Mane jie gaudo! O dievai, padėkite!
Pasigailėkit, žmonės!

KORIFĖJAS

(Kreontui)

Ką darai, svety?

KREONTAS

Aš jojo nebeliesiu — ji, tačiau, mana!

OIDIPAS

(tiesdamas rankas į chorą)

Valdovai žemės!

KORIFĖJAS

Neteisus svetimšali!

KREONTAS

Ne, aš teisus!

KORIFĖJAS

Bet kaip?

KREONTAS

Kas mano, tai vedu.

(Sugriebia Oidipą ir Antigonę už rankų ir mėgina vesti)

TREČIA SCENA

AMOIBAJONAS

Strofa

OIDIPAS

I-o, o mieste!

KORIFĖJAS

Svetimšali, ką dirbi? Tu juos paleisk!.. Dar išmėginsi mūs rankas!
Atsitrauk greičiau!

KREONTAS

Susilaikyk!

KORIFĖJAS

Ne, kada taip tyčiotis drįsti!
(Apnuogina kalaviją)

KREONTAS

Jei jūs mane įžeisit, Tėbai atmokės!

OIDIPAS

Ar jums to nesakiau?

KORIFĖJAS

(Kreonto asmens sargybiniui)

Tuojau paleiski
Mergaitę!

KREONTAS

Galios nėr — tai neįsakinėk!

KORIFĖJAS

(asmens sargybiniui)

Palik ją, tau sakau!

KREONTAS

(tam pačiam)

O aš — keliauki sau!

KORIFĖJAS

O, žmonės, čionai! O, žmonės, pas mus!
Jie miestą štai mūs naikina jėga!
Visi pas mane!

(Asmens sargybiniai sugriebia Antigonę)

ANTIGONĖ

Mane jėga jie veda, o svetimšaliai!

OIDIPAS

Kur tu esi, vaikeli?

ANTIGONĖ

Verčiama einu!...

OIDIPAS

Ištiesk rankas, dukrele!

ANTIGONĖ

Niekaip negaliu.

KREONTAS

(asmens sargybiniams)

Bet ar jūs vesite?

OIDIPAS

O, vargšas, vargšas aš!

KREONTAS

O, taip, su ramsčiais šiais jau nebevaikščiosi;
Klajok be jų! Tu nugalėti sumanei
Draugus gimtuosius ir tėvynę savąją,
Kurių įsakymui aš nusilenkdamas,
Nors ir esu valdovas, — atėjau tavęs —
Tai nugalėk! Gerai suprasi pats, tikiuos,
Kad kaip tada, taip ir dabar, tu pats save
Baudi, savajam pykčiui pasiduodamas,
Kuris tave labiausiai visad biaurina.

(Nori išeiti)

KORIFĖJAS

Svetimšali, sustok!

KREONTAS

Neliesk, aš tau sakau!

KORIFĖJAS

Tavęs aš neišleisiu, jei jos pagrobtos!

KREONTAS

Na, jeigu taip — didesnį laidą ruoškite:
Aš įsakysiu dar išvest ne vien tik jas!

KORIFĖJAS

O ką?

KREONTAS

(rodydamas Oidipą)

Paimsiu aš nelaisvėn jį taip pat!

KORIFĖJAS

O, baisūs žodžiai!

KREONTAS

Tuoj bus tai įvykdyta!

KORIFĖJAS

Jei tik šios žemės viešpats tau nesukliudys!

OIDIPAS

Begėdi pagyrūne! Liesi ir mane?

KREONTAS

Nutilk, sakau!

OIDIPAS

(tiesdamas rankas į Eumenidžių girią)

Dar šitos deivės išlaikys
Man balsą, kad galėčiau aš tave prakeikt
Dar kartą. O, prakeiktas būk, piktadary!
Juk tu išplėšei paskutinę akį man,
Kuri švitėjo dar aklybės tamsoje —
Tegu tad Saulės dievas tau taip pat suteiks
Senatvę tokią nelaimingą, kaip mana.

KREONTAS

Gyventojai šios žemės, matote tatai?

OIDIPAS

Abu jie mudu mato — žino jie gerai,
Kad aš žodžiu į tavo darbą atsakiau.

KREONTAS

(chorui)

Užteks kantrybės mano! Nors aš senas jau
Ir vienas, bet įstengsiu dar nuvesti jį.

(Prieina prie Oidipo)

A n t i s t r o f a

OIDIPAS

O, vargšas aš!

KORIFĖJAS

Koks įžūlus tu atvykai, jei pasielgti taip rengies!

KREONTAS

O, taip!

KORIFĖJAS

Miesto šio nebelaikau miestu!

KREONTAS

Ir silpnas stiprų nugalės, jei to tiesa!

OIDIPAS

Ar girdit, ką jis kalba?

KORIFĖJAS

Neįvykdys to.

KREONTAS

Težino tai tik Dzeusas viens.

KORIFĖJAS

Tai įžūlumas!

KREONTAS

Bet tu jį turi pakęst!

KORIFĖJAS

I-o, žmonės, čion! Čion, šalies vadai!
Skubinkit greičiau! Į nelaisvę jis
Išvedė svečius!

(Asmens sargybiniai išveda Antigonę ir pagauna Oidipą)

KETVIRTA SCENA

TĖSĖJUS

(įeina)

Kas per šauksmas? Kas ištiko? Kas per išgąstis mane čia
Nuo altoriaus jūrų dievo, nuo globėjo miesto mūsų,

Kur aš jaučius jam aukojau, šaukė čion? Kas kaltas būtų,
Kad greičiau turėjau bėgti, nei norėčiau to aš pats?

OIDIPAS

Mielasis, aš tave iš balso pažinau,
Šiam vyrui patapau aš prievartos aukà!

TĖSĖJUS

Kokios gi prievartos? Kas įžeidė tave?

OIDIPAS

Pagrobęs paskutinį dvejetą vaikų,
Kreontas jau iš čia išvyksta, kaip matai.

TĖSĖJUS

Ką pasakei?

OIDIPAS

Ką iškentėjau, vien tik tai.

TĖSĖJUS

(tarnams)

Greičiau, tarnai, jūs prie altoriaus bėkite,
Visus karius, raitus ir pėsčius, be žąslų
Pasiųskit ten, kur susitinka du keliai
Važiuojami. Kitaip jie jas nuves, o aš
Galiu pavirsti svečiui daiktu pajuokos,
Jei nusilenksiu tokiam prievartavimui.

Greičiau jūs eikit vykdyt visa ką,
(rodydamas Kreontą)
o jo
Teisingas mano pyktis — jei jis kaltei tik
Prilygtų — gyvo nebišleistų jau daugiau.
Bet ne; manasis teismas jįjį teprivers
Tik bausmę savojo įstatymo pajust.
Iš šitos žemės neišeisi tu, pakol
Abi grąžinsi pagrobtąsias mergaites.
Sumindei garbę tokiu pasielgimu
Ir manąją, ir savąją, ir protėvių.
Į miestą atėjai, kur gerbiama tiesa,
Kuris nedaro nieko be įstatymų,
Paniekinęs esi šios žemės taisykles.
Ką nori, tą imi ir savinies jėga;
Tūr būt, vergais tu mus laikai, o gal taries,
Kad čia žmonių nėr, kad karalius — niekis vien!
Bet juk ne Tėbai blogą auklėjo tave:
Ir jie nekenčia neteisybės juk taip pat.
Jei jie patirtų, kad valstybę manąją
Ir dieviškus namus įžeidęs tu esi,
Kaip prašančius pagalbos tujen išvedei, —
Aš tau sakau, tikrai atstumtų jie tave!
Kaip aš galėčiau atkeliaut tavan kraštan,
Nors būtų mano pusėje visa tiesa,
Paniekinęs valdovo teisės nuostatus, —
Pagrobti, kas yr mano, ir nunešti sau?
Ne; jei tu svečias, neužmirški pagarbos,
Kurią visiems piliečiams čia turi suteikt!
Be jokio reikalo gi miestą suteršei,

Išgėdinai, o tavo amžius senasai
Tave padarė seną, beprotį drauge.
Įsakymą girdėjai; pakartosiu dar:
Greičiau žygūną siųski, kad jis mergaites
Atvestų, o jei ne — Atėnų žemėje
Belaisvis visą amžių tu turėsi būt.
Taip įsakau, taip sako protas ir kalba.

KORIFĖJAS

Matai, ką priėjai? Aukštos esi kilmės,
Bet garbę giminės tu darbu suteršei.

KREONTAS

(Tėsėjui)

Sūnau Aigėjaus, aš neniekinau jėgos
Tavosios žemės, bet ir mano darbą tu
Be jokio reikalo kvailu pavadinai.
Aš negalvojau, kad manas giminaites
Staiga nepaprastai pamils taip jūs tauta,
Kad jas ji iš manęs per prievartą atims;
Arba kad tą priims ji, kurs yra save
Sutepęs, savo tėvą nužudydamas
Ir baisiomis vedybomis su motina.
Galvojau aš, kad papročiais gerais čionai
Arėjopagas rūpinas, kad jis tokiems
Klajotojams duris į kraštą uždarys.
Tai štai kodėl ašai laikiau sava teisė
Suimti jį — ir vis dėlto susilaikiau.
Bet jis man pasiuntė baisius prakeikimus
Ir mano giminei. Tada aš įnirtau

Ir į piktus žodžius piktai jam atsakiau.
Visokio amžiaus žmonės pyktį jaučia juk, —
Nebent tik mirusieji nebegali jaust!
Ką nori, tu, be abejo, gali daryt;
Nors aš teisus — bet silpnas jau esu dėl to,
Kad vienas aš. Bet vis dėlto ir tu žinok —
Nors aš ir senas, bet mėginsiu keršyti.

OIDIPAS

O, begėdystė! Ir iš ko tu tyčiojies —
Ar iš manęs, jau seno, ar savęs paties?
Vedybas, užmušimą tu man prikiši —
Šią dvigubą nelaimę, pasiųstą dievų,
Kurią kadais kentėjau ne sava valia!
O, taip; dievai taip nulėmė; tačiau, kodėl?
Aš nežinau: matyti, jie neapkentė
Ir iš anksčiau jau Labdakidų giminės.
Bet kur many gi nuodėmės tu suradai
Užuomazgą, kuri pražudė mus visus?
Paaiškinki: jei tėvui pranašavimas
Nelemtą mirtį nuo jo vaiko nulėmė —
Tad kokia nuodėme aš čia nusikaltau?
Nei tėvas man nebuvo davęs dar tada,
Nei mano motina gyvybės gemalo.
Paskui užgimęs, vargšas nelaimingasai,
Sutikęs tėvą užmušiau iš nežinių,
Net nenuvokdamas, ką aš darau ir kam;
Man prikiši nesąmoningą nuodėmę?
Paskui — vedybos... argi tad ne gėda tau
Tikros sesers vedybas čia viešai paskelbt

Ir man išplėšt iš lūpų pripažinimą
Jos nešlovės!.. Tylėti jau nebegaliu:
Bedieviškam liežuviui atsakyt turiu.
Ai man! Mane pagimdė, buvo motina,
Bet aš to nežinojau; sūnui gi savam
Nešlovei savajai pagimdė dar vaikų!
Tačiau gerai žinau, kad vien laisva valia,
Kreontai, tu terši mane ir ją kartu;
Manoji gi — nesąmoninga nuodėmė,
Nenoromis dabar aš apie ją kalbu.
Nebūsiu blogo vardo jųjų akyse,
Mane nors šmeižtum amžinuoju priekaištu,
Kad motiną vedžiau ir tėvą užmušiau.
Sakyki man tik viena: jei tave dabar
Iš pasalų prislinkęs priešas nelauktai
Galvotų nužudyti — ar pradėtum tu
Jį klausinėti, kas jis toks yra, iš kur
Ir ar ne tavo tėvas kartais — ar ūmai
Dėl užpuolimo tokio šoktum keršyti?
Manau, kad, jeigu tau gyvenimas brangus,
Įvykdytum tatai, net negalvodamas,
Ar teisiai, ar neteisiai čia pasielgei.
Į tokią tai nelaimę stūmė ir mane
Dievų sprendimas; pripažintų tai tikrai,
Jei būtų gyvas, manasai gimdytojas.
Bet ne; esi tu neteisus; tu leidi sau
Kalbėt padorius ir net draudžiamus žodžius;
Jei taip nebūtų, tu nedrįstum juk tikrai
Mane su tokiu pykčiu štai prieš žmones šmeižt.
Tėsėjui pataikauji, miestą šį giri.

Bet daug ko neatsimeni; tu nežinai,
Kad, jeigu kur kitur dievus pagarbinti
Dar žmonės moka, — tai Atėnai jau tikrai
Šiuo atžvilgiu Eladės pralenkė miestus.
Ir jųjų žemėje prašytojus pagrobt
Tu išdrįsai — senelį su dukterimis!
O, deivės baisiosios! Štai, aš maldaudamas
Šaukiuosi jūsų: užtarėjos būkit man;
Te negarbingas šis žmogus dabar patirs,
Kas tai per vyrai, kur šį miestą saugoja!

KORIFĖJAS

Valdove, pasiteisino svetimšalis.
Nelaimes pražūtingas reik pašalinti.

TĖSĖJUS

Užteks kalbų; štai, pagrobėjai skubinas,
O mes, gynėjai, nukentėję stovime.

KREONTAS

Bet silpnas aš; ką man paliepsi padaryt?

TĖSĖJUS

Tu rodysi mums kelią. Kaip keleivis aš
Keliausiu su tavim. Ir jei tu mergaites
Čia paslėpei — tu pats man jas parodysi.
O jeigu pagrobėjai bėga su jomis
Prie sienos — tokio įvykio aš nebijau:

Kiti taip pat skubės juos greitai pasivyt, —
Tikrai neteks už laimę padėkot dievams,
Kad iš valstybės mano leido jums pabėgt.
Bet priekin ženk. Sugautas pats, jei sugavai;
Lemtis sučiupo gaudytoją. Būna taip:
Į gera neišeina neteisi klasta.
Ir nemanyk, kad aklas aš esu: žinau,
Kad tu ne vienas, ne beginklis būdamas,
Įžeist mūs garbę sugalvojai įžūliai:
Matyt, jauties turįs sau stiprią paramą.
Gerai apsižiūrėt turiu, kad miesto mūs
Įžeisti neišdrįstų vienui viens žmogus.
Ar supratai mane? Ar vėl manus žodžius
Tuščiais laikai, kaip pinklių ankstesnių metu?

KREONTAS

Kol esam čia, tu neišgirsi priekaišto,
O būdamas namie, žinosiu, ką daryt.

TĖSĖJUS

Gali grasint, bet eik. O tu gali ramiai,
Oidipe, čia palikt. Pasitikėk manim:
Jei nenumirsiu, nepaliausiu rūpintis,
Kol tu valdovas būsi vėl saviems vaikams.

OIDIPAS

Palaimintas, palaimintas būk amžinai,
Tėsėjau, už kilnumą ir už rūpestį!

ANTRAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Norėtume būt tenai,
Kur triukšmą, žvangėjimą
Išgirs gimta mūs šalis.
Ar Pitijos tai krantas bus,
Ar švyturių krantas,
Kur amžinas žmonėms parodo paslaptis
Galingos deivės, ten, kame
Eumolpidų žyniui lūpas aukso raktas užrakina.
Ten Tėsėjus kovon stos,
Ten seserų jaunų pora,
Seserys neliestos,
Kovos šauksmais šioj vietoje greit susirems
Mūsų valstybėj!

I antistrofa

Jie į vakarus, gali būt,
Kur snieguotos uolos vien
Iš Ojos apylinkės
Ant žirgų lekia ar skuba
Ant ratų riedančių?
Bet jį sugaus! Baisus Arėjas vietų šių,
Baisi Tėsėjidų galia!
Kamanos visiems jiems blizga, smarkiai veržiasi
tolyn

Raiteliai be žąslų
Raitelių pulkas, gerbiantis
Dievaitę Atėnę,
Drauge ir žemę laikantįjį jūrinį
Kibelės sūnų!

II strofa

Ar laukia dar, ar kaujasi?
Nujaučia siela man —
Likimas dar geresnis bus!
Jų nenuskriaus to pat kilimo kraujas giminių
tikrų —
Atliks, atliks Dzeusas, ko reiks;
Dabar aš pranašauju kautynes šaunias.
O, jei greitu aš balandžiu
Pakilčiau staiga į padangę, — lėkčiau kaip
audra
Ir žvilgsnį savo sotinčiau ta kova!

II antistrofa

I-o! Dzeuse, valdove dievų
Visaregi! Kariams
Šioj žemėje gyvenantiems,
Nugalėtojai jų jėgai siųsk laimingą gaudymą!
Atėne! Apolone! Jojo seserie,
Kur vaikot šlakuotus miške
Elnius! Aš maldauju ateiti man pagalba didžia
Ir žemei šiai, ir jos visiems gyventojams!

TREČIAS EPEISODIJUS

KORIFĖJAS

Svety klajūne, melagiu nepavadink
Skelbėjo: lydimos tarnų ištikimų,
Visai nebetoli jau tavo dukterys.

OIDIPAS

Kame? Ką tu sakai?

(Įeina Antigonė ir Ismenė, lydimos Tėsėjaus ir tarnų)

ANTIGONĖ

O, tėve, tėve, jei
Dievai galėtų leisti pamatyti tą
Geriausią, kurs čia mus ir vėl tau atsiuntė!

OIDIPAS

Vaikai! Ar jūs čia esate?

ISMĖNĖ

Išgelbėjo
Mane Tėsėjus ir mieliausi jo tarnai.

OIDIPAS

Artyn, vaikeliai! Leiskite paliesti jus!
Tariaus nebesutiksiąs jūsų amžinai.

ANTIGONĖ

Gerai, tėvel; juk džiaugsmui lygus ilgesys.

(Abi eina)

OIDIPAS

O, kur jūs, kur?

ANTIGONĖ

Mes artinamės, štai!

(Abi prieina)

OIDIPAS

(jas apkabina)

O, mielos átžalos!

ISMĖNĖ

O, taip, tėveli, — tau!

OIDIPAS

O, párama!

ANTIGONĖ

Be laimės — nelaimingajam.

OIDIPAS

Turiu, kas man mieliausia. Nebijau mirties,
Kada abi jūs esate vėl su manim.
Prie tėvo prisiglauskit, brangiosios, švelniau,
Ir tu, ir tu! Vaikeliai, aš nebetikiu,
Kad jau ir vėl aš lioviaus buvęs vienišas.

Sakykite trumpai, kaip išsigelbėjot,
Nes jūsų amžiui tinka tik trumpa kalba.

ANTIGONĖ

Jis — mus išgelbėjo. Tepasakoja jis,
Kuris tatai padarė. Štai mana kalba.

OIDIPAS

(Tėsėjui)

Svetimšali, nesistebėk, kad su jomis
Įsikalbėjau. Netekau jau aš vilties
Jų pamatyt — bet štai ir vėl jos su manim,
Ir atsitraukt nuo jų nebeturiu jėgos.
Bet vis dėlto žinau, kad vien tik tau ašai
Už tavo gerą darbą padėkot turiu;
Juk tu, o ne kas kitas jas išgelbėjo.
Tegu gerai atlygina dievai ir tau,
Ir tavo kraštui. Teradau aš tik pas jus
Giliausią pamaldumą, tiesą tikrąją,
Meilumą ir ištikimybę pažadams.
Atsidėkoti tegaliu aš vien žodžiu,
Bet viena aš gerai žinau: ką tik turiu,
Už tai tik tau vienam turiu dėkingas būt.
Duok ranką dešinę, valdove, leiski man
Paliesti tavo galvą, pabučiuoti ją...
Bet ką sakau? Kaip, vargšas tapęs, aš tave
Paliest galėčiau, kuriame nėra dėmės?
Aš nenorėčiau ir neleisčiau tau manęs
Paliesti. Nes kas sužalotas pats yra,
Tiktai tasai tegali būti draugas man.

Tave tiktai iš tolo aš pasveikinsiu
Ir paprašysiu, kad tu būtum ir toliau
Gynėjas mano tikras, kaip lig šios dienos.

TĖSĖJUS

Nesistebėčiau, jeigu tu net ir ilgiau
Ramintum savo sielą meile dukterų.
Tau neprikaišiosiu ir to, kad pirmas jas
Pasveikinimu sutikai, o ne mane.
Juk mes ne žodžiais stengiamės gyvenimą
Įžymų padaryti, tik darbais. Ir aš
Savosios priesaikos nesutepiau melu:
Aš atvedžiau vaikus tavuosius tau, senel,
Sveikus ir gyvus, nepakenkus grasymui.
Bet kaip laimėjome — nenoriu girtis tuo:
Tegu apsako tai tau tavo dukterys.
Susitikimas kitas sielą jaudina:
Įsidėmėk, ką aš kalbėsiu: nors mana
Kalba ir bus trumpa, nustebti ji privers:
Netur dalyko jokio niekinti žmogus.

OIDIPAS

Mane tu, kaip nežinantį, pamokyki
Ir pasakyk, ką sužinojai, išgirdai.

TĖSĖJUS

Kažin koks vyras — tėvynainis tau jis nėr,
Bet tavo giminaitis, — nepastebimai
Atėjo ir prie Poseidono aukuro
Prisėdo, kur aukojau, čia skubėdamas.

OIDIPAS

Iš kur jis? Ir ko geidžia, čia sėdėdamas?

TĖSĖJUS

Tik viena težinau: jis paprasta kalba
Nežymiu reikalu nor kreiptis į tave.

OIDIPAS

Kokiu? Laukimas jo, tur būt, nėr paprastas.

TĖSĖJUS

Girdėjau, su tavim kalbėtis prašosi, —
Ateit ir be pavojaus iškeliaut atgal.

OIDIPAS

Bet kas gi, iš tiesų, prie aukuro sėdįs?

TĖSĖJUS

Pats atsimink gerai: ar kartais Arge tik
Nėr giminaičio, geidžiančio tave matyt.

OIDIPAS

Daugiau nė žodžio, mielas!

TĖSĖJUS

Bet kas daros tau?

OIDIPAS

Nereikalauki iš manęs —

TĖSĖJUS

Sakyki, ko?

OIDIPAS

(rodydamas Antigonę ir Ismėnę)

Aš supratau, kas toks tasai maldautojas!

TĖSĖJUS

Bet kas jis, pasakyk! Ar nusikaltęs taip,
Kad jį turėčiau aš kažkaip paniekinti?

OIDIPAS

Valdove, jis sūnus manasis, bet žodžius
Jo skausmingiausiai už visus pakęst galiu.

TĖSĖJUS

Bet juk gali, išklausęs jo, nepadaryt,
Kas sielai tavajai abuoja, priešinga;
Kokį jis skausmą žodžiais gali tau sukelt?

OIDIPAS

Vien balso jo nepakenčia mana ausis.
Prašau tave, manęs neverski nusileist!

TĖSĖJUS

Bet vis dėlto atminki: Poseidono jis
Prašytojas; prieš dievą susitaikinki.

ANTIGONĖ

O, leiski, tėve, man, nors aš dar ir jauna,
Kad patarnaučiau tau geru patarimu.
Kai mūs karalius dievo valią nori gerbt,
Taip pat pagerbt ir balsą savo sąžinės, —
Tu pagalvok, ar prieštarauti jam gali?
O mes su juo to pat geidaujam: leiski mums
Išvysti brolį; juk negali niekaip jis
Sprendimo tavojo sava jėga pakeist;
O išklausyti žodžių jo — ar tai žala?
Pikti darbai žodžiu juk bus įrodyti.
Juk tu jį pagimdei; net jeigu būtų jis
Didžiausias niekšas niekšų tarpe, net tada
Tu neturi už piktą atmokėt piktu.
Blogų vaikų turėti tenka ir kitiems,
Supyksta smarkiai, bet, bičiulių patarti,
Nurimsta jie, nutildo savo prigimtį.
Nelaimės dabartinės valandą užmiršk;
Geriau atmink anas kančias, susijusias
Su savo tėvu, su savąja motina.
Kokia liūdna gi įnirtimo pabaiga!
Nemaža gali juk įtikinti tave
Ir tavo akys, kur daugiau neberegi.
O, nusileiski! Ir nebesispirk daugiau
Šiam neteisingam pykty; gerą pažinai,
Ir nedėkingumu mokėti — nėr garbės.

OIDIPAS

Vaikeli mano, prašote mane sunkaus
Dalyko; na, bet ką gi? Tebūnie jau taip.

(Tėsėjui)

Bet, kai jisai ateis, bičiuli, nieks tada
Gyvenimo valdovas mano tenebus.

TĖSĖJUS

Tokius žodžius ne du kartu, bet vienąkart
Galiu aš išklausyt. Nereikia girtis man,
Bet vis dėlto žinok: tavęs nieks nepalies,
Kol mūsų dievas dar apsaugoja mane.

(Nueina)

TREČIAS STASIMAS

CHORAS

S t r o f a

Netoli mato tas, kuris
Nori savo gyvenimą,
Vidurio nežinodamas,
Dar pratęst, — tam tikrai tuštybėj
Bėgs diena po dienos skubiai,
Prie skausmų kaupsis vien skausmai;
Retas džiaugsmo bus spindulys,
Vos sužibės ir užges tuojau jis.
Vis tiek mes degam troškuliu
Laimės; bet visų mūsų laukia, tyko
Požemių merga šiurpioji,

Giesmei, šokiui svetima, —
Viso gyvo galas.

Antistrofa

Laimingiausias, kas negimė;
Jeigu šviesą jau pamatei —
O, skubėki atgal keliaut
Vėl į tą nebūtį, iš kur kilęs!
Vos jaunystė karšta praeis,
Amžius be bėdų, rūpesčių:
Tuoj prislėgs rūpesčiai, darbai,
Sielvartai ir didi vargai.
Nesantaikos, maištai, karai,
Užmušimai. Ir nelemtoji mūs lauks
Ir bejegė, ir niaurioji
Jau senatvė neapkenčiama,
O su ja vien bėdos!

Epodas

Ir jį, našlaitį, ne mane tik vieną,
Lyg tartum krantą kokį žiemą šiaurėje,
Įsiutę bangos daužo iš visų kraštų.
Ir visą jį štai taip
Kaip bangų šiaurūs pylimai
Šėlsmas vilnių amžinai kankina:
Čia įsibėgs iš saulėtekio krašto,
Čia iš saulėlydžio žemės,
Čia iš vidudienio spindulio,
Čia iš rifinių nakties kalnų!

KETVIRTAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

ANTIGONĖ

Jau artinas prie mūsų, tėve, tas žmogus.
Jis vienas ir labai nuliūdęs: ašaros
Jam nesuvaldomai srovena iš akių.

OIDIPAS

Kas jis?

ANTIGONĖ

Tas pats, apie kurį iš karto tu
Galvojai: Polineikas eina štai čionai.

(Įeina Polineikas)

POLINEIKAS

(Antigonei ir Ismėnei)

O, ką daryti man? Ar skausmą savąjį
Anksčiau, o sesers, apraudoti? Ar apverkt
Man seno tėvo išvaizdą vargingąją?
Keleivis be pastogės, svetimam krašte,
Jį dengia skarmalai; biauriausias kvapas jų
Seniai negarbę daro kūnui jo senam;
Laisvai sau vėjas ant šio neregio galvos
Sutaršo nešukuotus plaukus; o krepšy
Nešiojas elgetiško maisto likučius.
O, vargas man! O, kaip vėlai aš supratau,
Nedėkingasis, ką padaręs tau esu!

(Oidipui)
Turiu prisipažinti: tarp visų sūnų
Tikrai visų blogiausias aš pasaulyje!
Už nuodėmę aš, tėve, pats save baudžiu,
Ir tiesą kalba juk žmonijos išmintis:
Prie Dzeuso sosto reikale kiekviename
Taryboje Malonė sėdi visuomet;
Ir dėl tavęs ji, tėve, tesisieloja.
Didžiulė mano nuodėmė, didesnė ji
Negali būti, bet atpirkti ją galiu.
Tyli tu?
O, tėve, atsiliepk! Į sūnų bent pažvelk!
Ar, net nė žodžio nepasakęs, tu mane
Išvysi, nepranešęs, ko gi rūstauji.
(Antigonei ir Ismėnei)
O, iškankintojo senelio dukterys,
O, tikros seserys, jūs įkalbėkite,
Bent jūs, kad lūpas jis suakmenėjusias
Pravertų, kad nevytų to su panieka,
Kursai atvyko nuolankiai maldaut dievų!

ANTIGONĖ
O, ne, geriau, nelaimingasis, pats sakyk,
Ko atvykai. Dažnai juk esti, kad kalba
Ar džiaugsmą, liūdesį, ar pyktį sukelia,
Bekalbėms lūpoms sugrąžina kalbą vėl.

POLINEIKAS
(Antigonei)
Jums pasakysiu viską. Patari gerai.
O, Poseidone, mano maldą išklausyk!

Nuo tavojo juk švento aukuro mane
Valdovas krašto šio pakėlęs paliepė
Ateiti čia ir prakalbėt be išgąsčio,
Laiduodamas, kad saugiai ir išeit galiu.

(Chorui)

Ir jus, svetimšaliai, padėti man prašau,
Tave, o, tėve, jus, o, brangiosios, taip pat.

(Oidipui)

Kodėl, o, tėve, atėjau pas jus? — O štai,
Iš žemės tėviškos pabėgau tremtiniu
Aš nuskriaustas, nes, būdamas pirmagimis,
Garbingą sostą tavąjį paimt geidžiau.
Mane išvijo jaunesnysis brolis, kurs
Vadinas Eteoklis; jis mane žodžiu
Nulenkti negalėjo, nugalėt kovoj —
Tiktai klasta mūs miestą įkalbėdamas.
Matyti, sielą jam yra apsėdusi
Erinija tavoji; tai aš pats jaučiau,
Be to, man tai pasakė net ir pranašai.
Koki, paklausi? Į Dorėnų Argą aš
Vykau; tenai Adrasto dukterį vedžiau;
Karingi susirinko prie manęs kariai.
Visi kariuomenėj manojoj buvo tie,
Kurie Pelopo žemėj žygiais garsinas.
Mes prisiekėme eiti septyniais būriais
Prieš Tėbų miestą ir garbingai žūti ten
Ar pradininkus iš mūs žemės išvaryt.
Taip mes nusprendėm... bet kodėl čia atėjau,
Norėjau pasakyti, tėve. Aš tavęs
Prašyti atėjau, karštai maldaut tave

Ir savo, ir visos savos draugės vardu.
Mes, septyni vadai, su septyniais pulkais
Tvirtovę, Tėbų miestą, jau apsupome.
Amfijarajus didis ten iečiasvydis,
Kuris iš paukščių lėksenos gal pranašaut;
Tidėjus iš Aitolijos, sūnus jisai
Oinėjaus; Eteoklis Argo trečiasai;
Hipomedontas — ketvirtasis, siuntė jį
Talajus; Kapanėjus — vadas penktasai,
Kuris sudegint Tėbų miestą prisiekė;
Partenopajus arkadietis šeštasai,
Garbė savosios motinos, kuri ilgai
Mergaitė buvo ir tiktai labai vėlai
Už vyro ištekėjo ir pagimdė jį, —
Gražiosios Atalantės tikrasai sūnus;
Septintas — tavo aš sūnus... ne tavo, ne:
Sūnus likimo pikto; vis dėlto tavu
Vadintis pagal tėvą pratęs aš esu —
Ir aš drąsius karius vedu štai į Tėbus.
Visi, o tėve, mes maldaujame tave
Tavu gyvenimu ir siela dukterų:
Prašau, sumažink savo pyktį sunkųjį,
Nubausti brolį leisk, kuris štai tėviškę
Iš rankų broliškų išplėšė, atėmė!
Tikroji pranašystė tiems pulkams nulems
Laimėjimą, kuriuos tu teiksies pripažint.
O, dėl gimtų šaltinių, dėl gimtų dievų,
Tave maldauju, tėve, o pasigailėk!
Aš elgeta klajotojas toks pat kaip tu;
Kitiems lankstydamies, mes stumiame dienas —

Ir tu, ir aš tą pačią laimę gavome.
Aš nelaimingas, jis — valdovas namuose
Pajuokia mus abu, didžiuojas, ir aš jį,
Jei palaikysi mano nuomonę, lengvai
Per trumpą laiką sunaikinsiu, prisiekiu.
Aš jį nuversiu — ir tu vėl taip, kaip anksčiau,
Karalius būsi — aš gi su tavim drauge!
Tau padedant, galiu tikrai didžiuotis tuo,
Tačiau tik su tavim; jei nepadėsi man,
Iš mūšio lauko aš neišsigelbėsiu!

KORIFĖJAS

Oidipe, tą pagerbk, kuris jį pasiuntė.
Jam atsakyk, kas reikia, ir atleisk iš čia.

OIDIPAS

(chorui)

Tiesa, o vyrai. Jeigu ne valdovas pats
Atėnų žemės, jeigu ne Tėsėjus jį
Būt siuntęs čia kalbėti ir atsakymo
Gaut iš manęs, — jam būčiau buvęs nebylys.
Dabar, sulaukęs tėvo žodžio, jis tikrai
Iš čia išeis su nelinksmu atsakymu.

(Polineikui)

O, niekšingiausias! Sostą, skeptrą tu taip pat
Valdei juk, kaip dabar kad brolis Tėbuose;
Ir savo tėvą iš tėvynės išvijai,
Tu pats jį šitais skarmalais juk aprengei,
O štai dabar verki iš didžio gailesčio,
Kada jau į blogybių vargą patekai.

Dabar vėlu man verkti! Ligi kapo jau
Kentėsiu aš, tave vis atsimindamas,
Žudiką savąjį! Tu juo pasidarei.
Juk tu mane įstūmei į didžius vargus,
Tu išvijai mane; ašai klajodamas
Vien dėl tavęs turiu gyvent iš išmaldos;
Jei man nebūtų užtarėjų dukterų,
Tikrai jau būčiau miręs — vien tik dėl tavęs!
Jos — mano gelbėtojos; jos mane maistu
Aprūpina, ir ten, kur man padėti reik,
Jos būna vyrai, o ne silpnos moterys.
Tebūna tėvas jums, kas nori, tik ne aš!

(Rodydamas į Antigonės ir Ismėnės pusę)

Tas daimonas dabar, kuris tave nubaus,
Jau savo žvilgsnį yr atkreipęs į tave.
Tačiau dabartinysis siaubas niekis tėr
Prieš tą, kurs atsiras, kada tu į Tėbus
Kariuomenę pasiųsi. Nesvajok kvailai
Išgriauti miestą: tu vien tik savu krauju
Pats susitepsi, lygiai brolis susiteps.
Tokius Prakeikimus siunčiu jums; ir anksčiau
Aš juos šaukiau, kaip savo sąjungininkus,
Dabar šaukiu taip pat, kad jūs žinotumėt,
Kaip jums pagerbti reik gimdytojus savus
Ir kad nereikia sau laikyti negarbe,
Kad jus, didikai, gimdė vargšas neregys.
Su tėvu šios mergaitės taip nesielgė!
Taip! Jeigu tik teisingi padavimai tie,
Kad danguje gyvena dar budri Tiesa,
Kuri visus įvykdo Dzeuso įstatus —

Keliauk dabar, paėmęs šiuos Prakeikimus,
Šlykštus, be tėvo, blogas iš blogiausiųjų.
Siunčiu aš prakeikimą tau dar iš paskos.
Gimtosios žemės nevaldysi ietimi,
Daugiau nebgrįši jau į Argą slėnųjį.
Nuo brolio rankos žūsi ir užmuši tą,
Kurs ištrėmė tave iš krašto gimtojo.
Tegu manęs išklauso tėvas Tartaro, —
Tik požemio tamsa tau prieglauda tebus!
Tegu išklauso šitos deivės žiauriosios,
Arėjas teišklauso, jūsų širdyse
Sukėlęs šitą baisią neapykantą.
O, eiki, eik! Kadmiečiams tai pranešt keliauk,
Taip pat ištikimiesiems sąjungininkams,
Kad tokias dovanas pasižymėjimo
Yra Oidipas skyręs pats saviems vaikams.

KORIFĖJAS

(Polineikui)

Dėl tavo atvykimo aš nesidžiaugiau.
Dabar jau kuo greičiausiai eik iš čia atgal.

POLINEIKAS

Ai man, kelionė nesėkminga, oi, draugai,
O, kokiai nelaimingai daliai esame
Laukus palikę Argo mes be reikalo!
Bet ne — aš neturiu jėgų sakyt draugams,
Kas laukia mūs; atgal mums kelio nebėra.
Be balso, tyliai reik dabar mums laukt mirties!
Sesutės mielos, tėvo rūsčiojo vaikai!

Girdėjot jo prakeikimus: bent jūs manęs
Pasigailėkit, brangiosios! Kai dievas siųs
Įvykdymą šių prakeikimų tėviškų,
Jei jums bus leista į gimtus namus sugrįšt,
Mane palaidokite su apeigomis.
Ir pagyrimas judviejų, kur gavote
Iš jo už savo žygį, ne mažesnį dar
Atneš ir antrą, jei man patarnausite.

ANTIGONĖ

Dėl vieno bent dalyko paklausyk, brolau...

POLINEIKAS

Sakyk, dėl kokio, Antigone mylima!

ANTIGONĖ

Savus karius į Argą tu greičiau grąžink,
Tėvynės nenaikink ir nežudyk savęs!

POLINEIKAS

Negalima. Kaip aš galėčiau vest atgal,
Pabūgęs kartą, savąją kariuomenę?

ANTIGONĖ

Bet kam gi antrą kartą pykčiui pasiduot?
Kas per nauda tau bus iš krašto pražūties?

POLINEIKAS

O, ne. Man gėda bėgti. Broliui jaunesniam
Ašai nenoriu virsti daiktu pajuokos.

ANTIGONĖ

Tad tėvo prakeikimams kelią tu patsai
Paruošti nori — kad jūs žūtumėt abu?

POLINEIKAS

Jis pranašauja, aš gi trauktis negaliu.

ANTIGONĖ

Bet kas galės išdrįst eit, tavo vedami,
Kai jo baisiuosius pranašavimus išgirs?

POLINEIKAS

Bet kas gi ims juos skelbti? Vadas, jei gudrus,
Teskelbia tai, kas gera, tyli, jei blogai.

ANTIGONĖ

Ar savo nutarimo nekeiti, brolau?

POLINEIKAS

Nebeįtikinėk manęs. Jau kelias man
Yr pažymėtas — skausmo bei tamsos, ir jį
Jo žymi neapykanta, erinijos.
Telaimina jus Dzeusas... brolio jūs tiktai
Nebeužmirškite. Atleiskite! Sudiev!
Daugiau jau gyvo neregėsite manęs.

ANTIGONĖ

O, vargšė aš!

POLINEIKAS

Bet nedejuoki dėl manęs!

ANTIGONĖ

Man nedejuot? Bet, jeigu tu dabar veržies
Tiesiog į Hadą, kas gi nevaitos, brolau?

POLINEIKAS

Numirsiu, jei reikės.

ANTIGONĖ

Ne, paklausyk manęs!

POLINEIKAS

Ko būt neturi, neįkalbinėki!

ANTIGONĖ

Aš
Tavęs neteksiu!

POLINEIKAS

Žūsiu aš, ar ne, nuspręs
Tik dievas pats... Dievus maldauju, kad abi
Jūs niekuomėt nebesutiktumėt bėdų:
Visokios laimės esat vertos, seserys!

(Išeina. Scenoje įsiviešpatauja rūkas)

ANTRA SCENA

KOMATIKAS

I strofa

CHORAS

Nelaimė vėl dėl neregio,
Nelaimė graso vėl sunki dėl neregio,

Jei likimas dar nepasikeis!
Nes reikalavimų bergždžių dievai neturi; reik sakyt:
Žiūrės, žiūrės laikas valios jų, — per metus
Ar staiga viską jis iškels aikštėn!

(Žaibas ir griaustinis)

Dangus sugriaudė, Dzeuse mūs!..

OIDIPAS

Vaikai, vaikai, o kas man iš čia esančių
Tėsėjų taurųjį galėtų tuoj atvest?

ANTIGONĖ

Bet koks gi reikalas, o tėve, kam šauki?

OIDIPAS

Perkūnas, sparnuotasis Dzeuso pranašas,
Tuoj ves mane į Hadą. Siųskite greičiau.

(Žaibas ir griaustinis)

I antistrofa

CHORAS

Žiūrėk! Jau blykčioja žaibai,
Nukrito griausmas, Dzeuso nusviestas!
Baimė plaukus sušiaušė ant galvos...

(Žaibas ir griaustinis)

Širdis man dreba. Žaibas dangiškas liepsnoja jau ir vėl.

Ir koks gi galas mums ateis? Bijau, nes ugnis
Be reikalo ir be bėdos netvyksteria!
O, Dzeuse! Didelis dangau!

OIDIPAS

Vaikai, dievų apreikštas galas artinas,
Kurio nukreipti niekaip nebegalima!

ANTIGONĖ

Iš kur žinai? Kodėl taip spręsti mėgini?

OIDIPAS

Gerai žinau; te kuo veikiausiai kas nueis
Ir pas mane valdovą žemės šios atves!
(Žaibas ir griaustinis)

II strofa

CHORAS

Žiūrėk! Griaudžia vėl dundesys žvarbus
Jau iš visų šalių.
O, dieve, pagailėk! Malonus būk, meldžiu,
Kraštui mūs gimtam atsiuntei vargus!
Būk geras, kad aš jį, prakeiktąjį, veizėdamas, dabar
Nebepriimčiau jau be pelno dovanos.
O, Dzeuse, prašau!

OIDIPAS

Ar jau arti šis vyras? Ar sutiksiu jį,
Kol gyvas dar esu ir sąmonę turiu?

ANTIGONĖ

Tėveli, ką norėtumei jam patikėt?

OIDIPAS

Už tai, ką davė man, žadėtą padėką,
Kuri vien gera lemia, noriu jam suteikt.

CHORAS

II antistrofa

I-o, eikš, sūnau! Nors tu dabar, išties,
Esi ant skardžio ten,
Ir Poseidonui, štai, jūrų dievui, pats
Jaučių aukai židinį šventini.
Ateik, svetimšali, tave, ir miestą, ir mane
Pagerbs,
Atlygins už tai, ką pats gavo čia.
...Skubėki...
(Viskas staiga nušvinta)

TREČIA SCENA

TĖSĖJUS

(įeina)

Ką turi reikšti garsūs ir bendri šauksmai —
[Piliečių aiškus ir ryškus svetimšalio]
Ar nepradėjo veržtis žaibas ir ledai?
Ar jus išgąsdino perkūnas? Audroje
Iš dievo įnirtimo visko reikia laukt.

OIDIPAS

Tu mano geidžiamas, valdove, atėjai.
Už šią kelionę skyrė laimę tau dievai.

TĖSĖJUS

Kas naujo, Lajaus vaike, atsitiko čia?

OIDIPAS

Ateina mano laikas. Bet, prieš mirdamas,
Tau pažadą ir miestui noriu ištesėt.

TĖSĖJUS

Kokį savos mirties įrodymą turi?

OIDIPAS

Dievai skelbėjai patys aiškiai pranešė,
Nes išsipildė pranašavimai visi.

TĖSĖJUS

Sakyk, o seni, kaip apreiškė jie tatai?

OIDIPAS

Daug nuolatinių, daugel nepaliaujamų
Dundėjimų, griaustinio svaidomų žaibų.

TĖSĖJUS

Tikiu, kad lūpos nemeluoja tavosios:
Dabar sakyki man, ką aš turiu daryt?

OIDIPAS

Sūnau Aigėjaus, pasakysiu tau dabar,
Kaip miestas bus be liūdesio ir rūpesčio.
Tuojau tave nuvesiu vieton, kur mirtis
Mane ištiks, — be palydovų, vienui viens.
Bijoki vietą tą kam nors kitam išduot, —
Ir tai, kur ji yra, ir tai, kas siaučia ją:
Tau ši vieta tvirtovė galingiausia bus,
O priešui — pabaisa; kaimynų ji tikrai
Skydus, samdytas ietis visad nugalės.
O kas užkeikta, ko sakyti nevalia,
Tenai tu sužinosi iš manęs pats viens:
Nei šiems piliečiams aš nepatikėčiau to,
Taip pat nei savo mylimosiom dukterim —
Ne, saugoki tu pats šią šventą paslaptį;
O kai pajusi, kad jau artinas mirtis,
Ją pranašiausiam sūnui teikis atiduot.
Tegu ir jis taip elgiasi, ir ainiai jo.
Sūnų drakono pyktis jums nebus baisus,
Ir gražioje taikoj valstybė jūs klestės.
Juk miestų tūkstančiai, nors valdomų gerai,
Vis tiek išdilti gali, net gana lengvai.
Budriai juk mato mūsų amžini dievai,
Bet pamažėle jie teatkreipia akis,
Jei koks žmogus, atmetęs tai, kas dieviška,
Daryti ima kvailystės, niekadirbys.
Te šitaip niekados neatsitinka tau!
Nors tu ir išmintingas, bet tatai atmink.
Dabar kelionėn! Ragina dievų ženklai:
Jau laikas eiti, delsti nebegalima.

(Eina pats. Kreipiasi į Antigonę ir Ismėnę)

Vaikeliai, sekite mane. Jūs ligi šiol
Man kelią tamsųjį parodydavote;
Dabar aš netikėtai būsiu vadas jums.
Keliaukite, manęs nelieskit; leiskite
Surasti man pačiam tą kapą šventąjį,
Kur lemta būt palaidotam man žemėje.
Skubėkite! Jau Hermis veda čia mane,
Vadovas mirusių, ir deivė požemio.

(Kelia ranką į saulę)

Nematoma šviesa! Kadaise tu buvai
Mana. Dabar gi paskutinį kartą jau
Mane tu palieti savuoju spinduliu.
Einu aš slėptis jau paskutiniu keliu.

(Tėsėjui)

Svetimšali mieliausias! Būki amžinai
Laimingas tu, ir tavo žmonės, ir šalis;
Bet, laimėje gyvendami, jūs ir manęs,
Kai jau numiręs būsiu, neužmirškite!

(Nueina; Tėsėjus, Antigonė, Ismėnė ir Ismėnės tarnas seka jį)

KETVIRTAS STASIMAS

CHORAS

S t r o f a

Jei valia nematomąją garbinti
Deivę maldomis ir tave,

Dieve požemių,
Aidonėjau! Aidonėjau! Aš meldžiu: tenužengs svetys,
Iš jūs mirtį gavęs be skausmų, be vargų,
Mirusiųjų lygumon, kuri paslepia,
Į stiginius namus.
Kadangi daugel tau vargų be reikalo reikėjo kęst,
Teisusis dievas vėl išaukštins dar tave!

Antistrofa

Deivės požemio! O, žvėrie, kuris
Guli svetinguos vartuose —
Ir visuomet urzgi
Neįveikiamas — iš urvų baisių — Hado sargas tu, kaip kad sakoma,
Tu Žemės kūdikis, taip pat ir Pragaro!
Svetimšaliui duok kelią eiti, meldžiu,
Nes jis keliasi
Į mirusiųjų požemines lygumas, numirėliui!
Tavęs ašai šaukiuosi, amžiais snaudžiančio!

EKSODAS

PIRMA SCENA

ISMĖNĖS TARNAS

(įeidamas, chorui)

Piliečiai, jau Oidipas amžinai iš čia
Išnyko; štai, ką aš trumpai galiu pranešt.

Bet, kaip jis mirė, — nepaseksi to trumpai,
Nes daugelį dalykų teko man regėt.

KORIFĖJAS

Jis žuvo nelaimingas?

ISMĖNĖS TARNAS

Sužinoki gi,
Kad jis paliko žemišką gyvenimą.

KORIFĖJAS

Kaip mirė jis? Be skausmo, dieviška valia?

ISMĖNĖS TARNAS

Taip atsitiko, ir tikrai tai nuostabu.
Tu pats regėjai, kaip nuėjo jis iš čia,
Ir niekas jam nevadovavo einančiam.
Jis pats be baimės į tą vietą vedė mus.
Ir kai priėjo jis prie kelio nuolydžio,
Kur pákopos varinės yr pritvirtintos
Ir laikosi giliai įlindę žemėje —
Sustojo prie išsišakojimo kelių,
Nuo tos lomos nebetoli, kur liudija
Tėsėjaus draugiškumą su Peiritojum.
Sustojo vidury — tarp Toriko uolos,
Tuščiavidurės kriaušės ir kapų akmens
Jis atsisėdo, nusivilko skarmalus
Ir pašaukė savąsias dukteris, kad jos
Atnešti teiktųsi jam iš versmės vandens
Nuliet ir praustis. Ir nuėjo jos abi

Gražiai žaliuojantin Dėmėtrės kauburin,
Ko buvo prašęs tėvas, greit įvykdė jos;
Jį nuprausė ir aprengė, kaip priimta.
Kai visa buvo padaryta, kas tik reik,
Ir visa jos atliko, ko tik geidė jis, —
Staiga sugriaudė Dzeusas požemy, ir jos
Iš baimės sudrebėjo; krito į kelius
Bematant tėvui, ėmė išgąsty raudot,
Krūtinėn mušės, verkdamos be paliovos.
Oidipas, vos išgirdo balsą veriamą,
Apsikabino jiedvi rankomis abi
Ir tarė: „Jau atėjo mano valanda!
„Jau tėvo nebeturite; jau amžinai
„Pasibaigė jums sunkūs rūpesčiai manim.
„Nemaža jus aš priverčiau kentėt, žinau, —
„Tik vienas mano žodis apmokės vargus:
„Jūs niekur tokios meilės neberasite,
„Kokia mylėjo visad jus gimdytojas.
„Dabar jau visa baigta; į kelionę jau
„Gyveniman naujan keliausit be manęs".
Kukčiodami taip verkė jie ir rankomis
Viens kitą apkabino; ir galų gale,
Kai jau pavargo verkdami, nutilo jie.
Nutilo viskas. Balsas kažin koks staiga
Oidipą pašaukė. Mus siaubas apėmė,
Per odą bėgo šaltis, ir staiga plaukai
Mums atsistojo iš tos baimės didelės.
O balsas jįjį šaukė ilgai, daugelkart:
„Oidipe! Šaukiame tave! Juk jau seniai
„Keliauti laikas; jau perdaug ilgai delsi".

Supratęs, kad jį šaukia dievas, pats jisai
Savęsp Tėsėjų pašaukė, karalių mūs.
Priėjo tas. „O, miela galva!" sako jam
Oidipas, „savo ranką duoki dukterim, —
„Ir jūs, vaikeliai, duokit jam savas rankas —
„Ir man prisiek, kad niekad neapleisi jų
„Ir padarysi visa tai, ko tik reikės
„Gerovei jų". Kilnus žmogus nedelsdamas
Žadėjo, iškilmingą davė priesaiką.
Tada Oidipas, jau nusilpusia ranka
Vaikus savuosius lietė paskutinįkart,
Ir sakė jiems: „Vaikeliai, nusižeminę
„Pakelti turite, ką dievas siunčia jums.
„Palikit mus; girdėti nenorėkite,
„Kas uždrausta yra, taip pat matyti tai.
„Tiktai Tėsėjus čia valdovas viens tebus;
„Tegu jis sužinos, kas turi čia įvykt".
Tą jojo kalbą mes visi girdėjome
Ir su mergaitėmis keliavome atgal,
Liūdnai raudodami. Nuėję netoli,
Atsigręžėm ir matėm, kad tas vyras jau
Išnyko, o valdovas pridengė ranka
Akis, tarytum siaubą neapsakomą
Pamatė. Palūkėjęs žemėn krito jis,
Dievams Olimpo sveikinimą siųsdamas.
Bet kaip Oidipas žuvo, to nežino nieks,
Tiktai taurus Tėsėjus. Žaibas jo tada
Neužmušė, taip pat jo ir nenunešė
Ten įsisiáutėjusi tuo metu audrà.
O, ne, matyti, jį dievų pasiuntinys,

Ten atsiųstas, nusivedė; bedugnė gal
Tamsi, gyvenimo nuvargintų vieta,
Meilingai prasiverė paliai kojas jo.
Išėjo jis be skausmo, be dejavimų,
Su nuostabia palaima, kaip lig šiol dar nieks.
O jeigu kas galvotų, kad beprotis aš,
Protingieji! Aš negaliu jums draugas būt!

KORIFĖJAS

Mergaitės kur? Bičiuliai palydovai kur?

ISMĖNĖS TARNAS

Jie jau nebetoli, garsiau vis ir aiškiau,
Kad jie ateina, skelbia jų vaitojimas.
(Įeina Antigonė ir Ismėnė)

ANTRA SCENA

KOMAS

I strofa

ANTIGONĖ

Deja! Deja! Ak!.. Štai, kame mums
Apverkti tenka tėvo mūs, gimdytojo,
Prakeiktą kraują — mudviem nelaimingojom —
    Dėl kurio mudvi, štai,
Daug esam kentusios vargo be pastogės!
Šiandien tai, kas nesakyta, tarsime, —
    Ką matėm, kaip kentėjau aš.

CHORAS

Bet ką gi?

ANTIGONĖ

Juk jūs tai jau žinote, draugai!

CHORAS

Išėjo?

ANTIGONĖ

Kaip norėtum tu sau pačiam!
Ar ne taip?.. Arėjas
Nesutiko jo nei jūra,
Bet nematoma pakalnė
Priglaudė, ir ištiko jį mirtis.
O, varge! O mums ant akių
Pražūties naktis užkrito!
Kaip dabar, kur, kraštuos
Tolimuosiuos ar bangose,
Blaškomos audringoj jūroj,
Maistą sunkiai gausime?

ISMĖNĖ

Nežinau. Žudikas Hadas
Kad ir man atsiųstų mirtį
Su gimtuoju tėvu,
Nelaimingai, nes dabar
Man nebebus gyvenimo.

CHORAS

Kilnių vaikų pora! Ką pasiųs dievai,
Tai rimtai reik iškentėti.

Nesijaudinkit per daug jūs. —
Nedarykit peiktino žygio.

I antistrofa

ANTIGONĖ

Aš kankinuos dėl nelaimių ankstesnių.
Dažnai man miela, kas buvo nemiela net,
Kai jį savo rankose ašai laikiau.
Mano tėve! O, mylimas!
O, apsuptasis požeminės tamsumos!
Niekad senelis nebūsi nemylimas
Jau tu nei man, nei jajai.

CHORAS

Įvyko jau?

ANTIGONĖ

Įvyko, kaip norėjo jis.

CHORAS

Bet kaip gi?

ANTIGONĖ

Kaip jis geidė — žemėj svetimoj, —
Mirė čia. Miega jis
Amžinu miegu lemtoj paunksnėj,
Liko ašaros ir skausmas.
Tėve, tave tai apraudа dabar mana
Akis — nebėra man jėgų.
Kaip dabar man nelaimingai

Sielvartą numaldyt?
Aiman, žemėj svetimojoj
Tu mirei ir mirt norėjai,
Vienų viens man būdamas.

ISMĖNĖ

Nelaiminga! Kokis laukia
Vienišas, be išėjimo
Mūs likimas...
Mes be tėvo, vienišos,
Aš ir tu, o brangioji!

CHORAS

Laimingai baigė jis gyvenimą
Savo, mieli kūdikiai.
Kam dejuoti, ašaroti?
Nuo nelaimės nieks neištrūksta.

II strofa

ANTIGONĖ

Atgal, mieloji, eikim!

ISMĖNĖ

Ką darysime?

ANTIGONĖ

Ilgiuosi aš...

ISMĖNĖ

Bet ko?

ANTIGONĖ

Regėt po žemėm židinį...

ISMĖNĖ

Kieno?

ANTIGONĖ

Tėvo! Nelaiminga aš!

ISMĖNĖ

O nuodėmė? Juk tu žinai:
Uždrausta!

ANTIGONĖ

Kam priekaištauti?

ISMĖNĖ

...Juk žinai gi...

ANTIGONĖ

Ir ką gi vėl?

ISMĖNĖ

Jis be kapo, vienui vienas...

ANTIGONĖ

Ten nuveski ir užmušk!

ISMĖNĖ

Ai, ai! Kur man, vargšei, vėl reiks
Vienišai, visų apleistai
Gyventi, sunkiai vargti!

II antistrofa

CHORAS

Jūs nedrebėkit, mielosios!

ANTIGONĖ

Kur bėgti man?

CHORAS

Ir anksčiau pabėgo...

ANTIGONĖ

Kas?

CHORAS

Gi nelemta jūs pražūtis.

ANTIGONĖ

Manau...

CHORAS

Daugiau ką ketini?

ANTIGONĖ

Kaip pareisime namo,
Nežinau aš...

CHORAS

Nė nesistenk.

ANTIGONĖ

Vargas spaudžia!

CHORAS

Anksčiau gi spaudė.

ANTIGONĖ

Sunku, o dabar — sunkiau dar.

CHORAS

Jūs vargų didžiūlė jūra!

ANTIGONĖ

[Taip, taip...

CHORAS

Sutinku ir pats aš.]

ANTIGONĖ

Ak, ak! Kur gi eiti, Dzeuse, mums!
Į kokį netikėtumą
Veja daimonas mane?

TREČIA SCENA

(Įeina Tėsėjus)

TĖSĖJUS

Neraudokit, vaikeliai: kam laimė — mirtis,
Ką palaima nušvietus yra po žeme,
To neliepia gailėt Nemezidė.

ANTIGONĖ

O Aigėjaus sūnau, puolam mes prieš tave!

TĖSĖJUS

Kas jus rūpina? Kuo aš galiu jums padėt?

ANTIGONĖ

Vieno tegeidžiame:
Pačios norime kapą mes tėvo matyt.

TĖSĖJUS

Bet neleista yra jums [nuvykti tenai.]

ANTIGONĖ

Ką sakai, o Atėnų karaliau didus?

TĖSĖJUS

Jūsų tėvas man uždraudė ten ką prileist,
Kad jokis žmogus į tąsias vietas
Neišdrįstų nueiti ir garsiai maldaut
Prie šventojo kapo, kur turi jisai.
Jei laikysiuos aš to, laimė švies amžinai
Ir ramybė graži mano kraštui ir man.
Ir daimonas mūsų girdėjo tatai,
Ir visa regįs Dzeuso Horkas.

ANTIGONĖ

Jei valią jis savo yra skelbęs taip,
Tai to ir užtenka. Tėvynėn išleisk,
Į senuosius Tėbus, kur galėsim, gal būt,
Sukliudyt žmogžudystę, kur gresia dabar
Mūsų broliam tikriem.

TĖSĖJUS

Aš ir čia patarnaut noriu jums, ir visur,
Kas naudinga tik jums ir kas džiugina jį,
Tą, kuris po žeme nukeliavo dabar, —
Nereikia man būti pavargus.

CHORAS

Bet liaukitės žadinusios jūs abi
Savąsias raudas,
Nes tai, ką tariau, yra tvirta.

(Visi nueina)

ANTIGONĖ

VEIKIAMIEJI ASMENS

KREONTAS, Tėbų karalius.
EURIDIKĖ, jo žmona.
HAIMONAS, jų sūnus.
ANTIGONĖ, Kreonto giminaitė ir Haimono sužieduotinė.
ISMĖNĖ, jos sesuo.
TEIRĖSIJAS, aklas senis, pranašas.
SARGAS.
Kreonto TARNAS.
CHORO KORIFĖJAS.
CHORAS, Tėbų seniai.

Kreonto asmens sargybiniai ir tarnai. Euridikės tarnaitės.

Veiksmas vyksta Tėbuose, prieš rūmus.

PROLOGAS

ANTIGONĖ

Ismėne, bendrakrauje mano seserie,
Ar dar žinai Oidipo sielvartą, kurio
Nebūt įvykdęs Dzeusas, esant mums gyvoms?
Atrodo, kad ir skausmo jau, ir nešlovės,
Ir nešvarumo, nuodėmės tokios nėra,
Kurios nebūčiau mačius mūsų sielvartuos!
Girdėjai, kokį neseniai įsakymą
Visiems Kreontas skelbė, vadas naujasai? . . .
Žinai ką nors? Ar nuo tavęs gal paslėpta,
Kokia nelaimė gresia broliui mudviejų?

ISMĖNĖ

Ne, Antigone, nei džiaugsminga, nei skaudi
Žinia nėra pasiekus dar manų ausų
Nuo laiko to, kai brolių mes netekome.
Kur krito viens nuo antro ta pačia diena.
Bet štai naktis atėjo, ir kariuomenė
Argiečių pasišalino; aš nežinau —
Nuo to nėra geriau man ir nėra blogiau.

ANTIGONĖ

Kaip tik aš taip maniau, todėl prašiau tave
Iš rūmų čion pakviesti, kad galėčiau čia
Pasikalbėti su tavim vienui viena.

ISMĖNĖ

Tu susijaudinus... Kas atsitiko, tark!

ANTIGONĖ

Klausyki, kas įvyko. Vieną brolį tik
Kreontas pagerbė, palaidojo jis jį,
Kitam gi garbę paskutinę nuplėšė.
Palaidojo jis Eteoklio kūną taip,
Kaip paprotys to reikalauja ir tiesa, —
Jis tarp šešėlių Hade gerbiamas dabar.
Lavoną Polineiko nelaimingąjį
Piliečiams uždraudė viešai palaidoti.
Be laidotuvių ir be apverkimo jį
Palikti liepė, kad jo palaikai godiems
Galėtų būti paukščiams puota prabangi.
Kreontas malonusis tą įsakymą
Ketina skelbti mums — ir tau, ir man drauge.
O, taip! Ir man! O kas nežino dar, tam jis
Įsakymą tą savo pakartos čia pat.
Jis anaiptol nelaiko tuščią esant jį:
Kas jo nepaklausys, užmuš akmenimis
Tą miesto liaudis. Štai, ką tau turiu pranešt.
Dabar turi nuspręst: ar rodysies kilni,
Ar, iš kilniųjų kilus, būsi nedora?

ISMĖNĖ

Bet ką gi aš? Koks tvirtas mazgas, juk matai:
Aš nei surišti, nei atrišt jo negaliu.

ANTIGONĖ

Ar sutinki tad vargt ir veikti su manim?

ISMĖNĖ

Ką užsimojai? Ką esi nusprendusi?

ANTIGONĖ

Padėsi man palaidoti numirėlį?

ISMĖNĖ

Manai jį laidoti? Daryt, kas uždrausta?

ANTIGONĖ

Aš brolį savąjį tikrai palaidosiu —
Ir tavąjį, net jeigu nenorėtumei;
Ar aš, išties, galėčiau būt išdavike?

ISMĖNĖ

O, įžūli! Kreontui nori prieštaraut?

ANTIGONĖ

Ne jo dalykas mano pareigoms kliudyt.

ISMĖNĖ

Sesute mano! Atsimink, kaip tėvas mūs
Pražuvo be garbės, nemylimas žmonių;

Kada jisai, supratęs, kad nusižengė,
Save pasmerkęs, sau ranka abi akis
Išdūrė pats. Atminki, kaip kentėtoja
Žmona ir motina — du žodžiai, kūnas viens! —
Gyvenimą pražudė kilpoj susuktoj.
Dar atsimink ir tai, kaip broliai mylimi,
Įnirtę, užsidegę žmogžudžių aistra,
Abu pražuvo viena, ta pačia mirtim.
Dabar štai mūs eilė. Ir vargingiausiai mes
Pražūsime, pamynusios įstatymą,
Karaliaus mūsų valdžią, valią griaudamos.
O, atsimink, mes užgimėme moterys;
Ne mums, sesute, juk su vyrais vest vaidus.
Jie — valdo, mes — tik valdinės; ir jeigu net
Mus vadas įžeidė labai skaudžiu žodžiu —
Mes turim nusilenkt. Maldausiu požemio
Dievus, kad man atleistų šitą nuodėmę,
Bet valdantiesiems nusilenksiu, nes kovot
Su didesne jėga — juk jokios nėr prasmės.

ANTIGONĖ

Daugiau jau nieko aš tavęs nebeprašau,
Ir jeigu man pagalbą net pasiūlytum,
Tikriausiai aš priimčiau ją nenoromis.
Laikykis savo nuomonės, o brolį aš
Palaidosiu. Jei man už tai net mirt reikės,
Tai bus graži mirtis. Gulėsiu tad su juo,
Broleliui mylimam aš mylima sesuo,
Nusikaltimo švento kritusi auka.

Ilgesnį laiką man mylėt reiks mirusius
Nei gyvus, nes aš ten gulėsiu amžinai.
Jei nori, tu negerbk dievų įstatymų.

ISMĖNĖ

Dievų įstatymų negerbti nemanau,
Bet ir piliečiams prieštaraut nesugebu.

ANTIGONĖ

Nuo to tu, žinoma, gali atsisakyt,
O aš einu mielajam broliui kapo pilt.

ISMĖNĖ

Nelaimingoji! Aš bijausi dėl tavęs!

ANTIGONĖ

Bijok ne dėl manęs; geriau tu pagalvok,
Kaip pasirūpinti savuoju likimu.

ISMĖNĖ

Sumanymą, pavojaus pilną, saugoki
Slaptai. Neprasitark kitiems! Ir aš drauge.

ANTIGONĖ

Visiems sakyk! Tylėdama didesnę dar
Nusipelnysi mano neapykantą.

ISMĖNĖ

Karšta širdis tavoji, kur mirties grėsmė!

ANTIGONĖ

Tačiau patenkinti tikrai aš moku tuos,
Kuriems visų labiausiai aš turiu įtikt.

ISMĖNĖ

Jei tik galėsi. Bet sieki negalimo.

ANTIGONĖ

Aš nenurimsiu, jei pajėgti galima.

ISMĖNĖ

Nereik pradėti, ko negalima pabaigt.

ANTIGONĖ

Jei taip kalbėsi, neapkęsiu aš tavęs,
Taip pat, tikrai, ir tas, kurs mirė, neapkęs.
Na, leiski beprotybei manajai patirt
Tą baisų siaubą. Negaliu pakęsti aš,
Kad man numirti reiktų ne gražia mirtim.

(Nueina)

ISMĖNĖ

Na, eik, jei taip manai! O, neprotingoji,
Nors tu saviems bičiuliams ir ištikima.

(Nueina)

PARODAS

CHORAS

I strofa

Sveikas būk, saulės spinduly! Už ankstesnius
švieti puikiau.
Viršum Dirkės šventos srovės
Sužibėjai, skaisčios dienos žvilgsnį siųsdams, neši,
Šviesą duodi septyniavarčiams Tėbams.
Tuos, kurie žibančiais skydais iš Argo atkeliavo
čia,
Privertei kuo greičiau bėgti, skubėt ir paraginai
žąslais.
Išdidžiai ėmė kilti prieš kraštą jie mūs,
Įbauginti baisių Polineiko kalbų,
Kaip žibėjo jų ginklai ir jųjų šalmai!
Taip skraido virš žemės didus erelis:
Jį linguoja kaip sniegas jo šviesūs sparnai,
Su daugybe ginklų,
Su šalmais, papuoštais arklio karčiais.

I antistrofa

Jis sustojo viršum namų; pražūtingu strėlių mišku
Jis apstatė mūs pylimus.
Bet jam paragauti neteko mūs kraujo, dervos
Dar ugnis nepalietė mūs tvirtovės.
Jis atgal tuoj metėsi bėgt, kai išgirdo viršum savęs
Šnypščiant kažką pragaištingai, ir tuoj jis pažino
Drakoną.

Neapkenčia pagyrų, kalbų išdidžių
Mūsų Dzeusas teisus. Kai išvydo jis
Nesuskaitomų vyrų ginkluotus pulkus,
Paauksuotus ginklus — tad jisai prie ribos
Nugalėjo priešus ugnies perkūnu,
Kurie geidė pradėt
Nugalėjimo šūkauti riksmą.

II strofa

Tas, kurs nešiojo mums ugnį, pargriuvo lauke
Tiesiai ant žemės. Alsavo įnirčiu ir lyg
Audra siáutėjo čia,
Tarės miestą nušluosiąs mums.
Bet tokia jau dalia;
Mirtim kita baudė kitus Arėjas didis, mūsų globėjas,
Grūsdamas laukan.
Septyneriuos vartuos septynetas,
Kur tikėjos laimėjimo kovoje,
Ginklus davė Dzeusui, kad laimintų juos.
Vien tik tie, negarbingi, vienos giminės
Pagal tėvą ir motiną, ietis savas
Mirčiai atgręžę viens prieš antrąjį,
Juodu bendrą patyrė nelaimę.

II antistrofa

Mums nugalėjimas duoda garbės vainiką,
Šviesioji viešnia, kur vežimais yr pagarsėjusi,
Tad po šių karų didelių
Mes užmirškim visus karus.

Chorais šventyklas mes
Naktį lankykim savo dievų; Tėbuose būk, o Dionise,
Vadas mūs šokiams!
Bet matau jau valdovą gimtosios šalies, —
Menoikėjaus sūnus,
Tai Kreontas, dievai valdžią suteikė jam.
Eina jis. Kokį svarsto sumanymą, štai?
Ne be reikalo siuntė šauklius seniams,
Šaukdamas aikštėn,
Kviesdamas juosius bendru pranešimu.

PIRMAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

KREONTAS

(chorui)

O, vyrai, miestą, smarkiai įsiūbuotąjį,
Išgelbėjo atsargiai, štai, ir vėl dievai.
Ir aš jus sušaukiau — kiekvieną atskirai
Per pasiuntinius — nes laikiau aš jus visus
Karaliaus sosto kuo tikriausia parama.
Jau senajai karaliaus Lajaus valdžiai jūs
Ištikimybę saugojote; o paskui
Oidipui; o kai tėvas buvo žuvęs jau,
Jausmais pastovūs buvote ir jo vaikams.
Dabar gi juos pražudė dviguba dalia
Tą pačią dieną — jie abudu žmogžudžiai,

Taip pat ir aukos, susitepusios rankas
Visų baisiausia brolžudybės nuodėme, —
Kaip artimiausiam giminaičiui, teko man
Paveldėt žuvusių ir sostas, ir valdžia.
Aš jums ne svetimas; tačiau, be reikalo
Taries žinąs žmogaus jau dvasią, siekimus,
Kol jų nebandė dar valdžia, įstatymai.
Kas, visą tautą būdams pašauktas valdyt,
Tai, ką geriausiu laiko dalyku, nedrįs
Gyvenime įvykdyti, liežuvį kas
Prikandęs laiko — blogas visuomėt yra.
Taip pat paniekinimo vertas ir tasai
Žmogus, kurs už gerovę tėviškės aukščiau
Statyti drįsta draugiškumą ir draugus.
Ne toks esu. Te visaregis Dzeusas man
Tai liudija! Tikriausiai netylėsiu aš,
Supratęs, kad po priedanga išganymo
Prie mūs piliečių jau nelaimė artinas.
Tėvynės priešo niekados aš negaliu
Tikru laikyti bičiuliu nė sau pačiam.
Tėvynė — štai stipriausia eldija, kuri
Išgelbės mus: tiktai šioj, laimingojoje,
Ir draugiškumas tikrą vietą sau suras.
Tokiu būdu laimingas mano miestas bus.
Su tuo sutinka ir įsakymas, kurį
Apie Oidipo sūnus skelbęs jau esu.
Jis sako: Eteoklį kaip herojų reik, —
Nes žuvo jis tėvynę savo gindamas,
Didžiai pasižymėjęs daugely kovų, —
Palaidoti kape ir visa ką aukot,

Kas gera mirusiems po žemėms teikiama.
O broliui, — apie Polineiką aš kalbu, —
Kuris, žmonių išvytas, vėl į kraštą mūs
Jėga sugrįžo, geisdamas ugnim išgriaut
Tėvų savųjų miestą, šventovės dievų,
Pasotint savo kerštą mūs žmonių krauju,
Nelaisvės jungą gi piliečiams mūs uždėt, —
Paskelbtas tautai ir dėl jo įsakymas:
Negali niekas žemėje palaidoti
To išdaviko ir negal pagerbti jo
Laidotuvių verksmu; yra jis pavestas
Šunims suėsti alkaniems, taip pat tegu
Plėšrieji paukščiai jojo kūną sudraskys.
Nebus to niekad, kad manoj valstybėje
Už gerą būtų niekšas pagerbtas labiau;
Kas miestui palankus, tam bus ir po mirties,
Ir šiam gyvenime vienoda pagarba.

KORIFĖJAS

Valia tavoji, Menoikėjaus tu sūnau,
Laikyt šį priešininku, palankiu — aną;
Visa tava valdžia ant mirusio žmogaus
Ir ant gyvųjų mūsų — tepriklauso tau,
Tavasis paliepimas — mums įstatymas.

KREONTAS

Žiūrėkit, kad šis žodis būt įvykdytas!

KORIFĖJAS

Paveski tai atlikti jaunesniam kam nors.

KREONTAS

Tai aišku; prie lavono sargus pastačiau.

KORIFĖJAS

Valdove, ką mums dar tu teiksies įsakyt?

KREONTAS

Nebūti atlaidiems, jei kas nepaklausys.

KORIFĖJAS

Nėra tokio bepročio, kurs norėtų mirt.

KREONTAS

Tiesa, bus nubaustas, kas drįs nepaklausyt;
Bet juk gana dažnai pagundos apimtus
Kvailius godumas įvilioja pražūtin.

(Įbėga sargas)

ANTRA SCENA

SARGAS

Jau iš tikrųjų tau, valdove, negaliu
Sakyti, kad per daug čionai skubėdamas
Aš, net uždusęs, štai atbėgau pas tave.
O, ne: ne kartą rūpestis mane kely
Sustoti vertė, ir ne kartą jau maniau,
Vėl apsigręžęs, grįžti kuo greičiau namo,
Nes siela man kalbėjo, daug sakydama:
„O, vargše? Kur? Nemielas tau gyvenimas? —

„Ko lauki, nelaimingas? Jeigu sužinos
„Kreontas šį dalyką — kas gi bus tada?"
Taip sau galvojau, pamažu stabdydamas
Savuosius žingsnius, — jeigu gi galvoji taip,
Ir trumpas kelias ilgas gal pasidaryt.
Bet viršų paėmė drąsa! Aš atėjau.
Nors pasakyti nieko neturiu, tačiau
Sakysiu vis dėlto: ne veltui kalbama,
Kad niekur nepaspruksi nuo savos lemties.

KREONTAS

Kas tau yra? Kodėl taip dvasios netekai?

SARGAS

Pirmiausia pasakysiu savo reikalą;
Tai padariau ne aš, o kas — to nežinau.
Todėl ne man ir atsakyt reik prieš tave.

KREONTAS

Vis išsisukinėjimai, gudrybės vis!
Nedelsk, bičiuli! Pasakyk, kas naujo, man!

SARGAS

Iš baimės delsti aš turiu, nes man baisu!

KREONTAS

Greičiau atliksi ir greičiau galėsi eit.

SARGAS

Gerai, klausyk: lavonas jau palaidotas.

Pasislėpė, kas tai padarė. Mirusis
Sausu užpiltas smėliu ir aplaistytas.

KREONTAS

Ką pasakei? Kas drįso padaryti tai?

SARGAS

Aš nežinau. Dirva ten — ištisa uola:
Nei dalba neišlauši jos ir nei kirviu
Jos neprakirsi; ir vežimo ratų ten
Žymės nelieka. Kaltininko nežinia!
Ir kai dienos sargybinis pirmasis mums
Parodė tai, — visiems taip nuostabu, klaiku
Mums pasidarė: mirusio nebematyt!
Nebuvo jis palaidotas: vien iš viršaus
Tik plonu dulkių sluoksniu buvo uždengtas,
Tarytum, kaltininkas kaltės bandė vengt.
Nei šuns, ne kito kokio nematyt žvėries
Ten padarytų pėdsakų — dantų, nagų.
Pradėjome tada viens antrą smarkiai keikt
Ir vienas antrą kaltinti mes šokome;
Muštynės net bematant kilo, mūs tačiau
Kam perskirti nebuvo, sukliudyt tatai.
Mes ant kits kito kaltę bandėme suverst —
Bet veltui: neprisipažino mūs nė viens.
Metalą karštą pasiruošę buvom imt
Ir eit per ugnį, ir į liudytojus šaukt
Dievus, kad nusikaltę nesame tikrai,
Kad mes sumanyme, taip pat įvykdyme
Nedalyvavom. Ginčijamės, baramės —

Ir nieko neišeina. Žodį pratarė
Čia vienas mūsų, bet tas žodis buvo toks,
Kad kiekvienam galva nusviro išgąsty:
Mes negalėjom priešintis, o kad bėda
Įvykti turi — tai visi žinojome.
Tas žodis — štai koks: reikia eiti pas tave
Ir tau nusikaltimą mūsų reik pranešt.
Ir ką daryti? Mes sutikom, metėme
Ir burtus — man dalia įvykdyt lėmė tai.
Ir štai aš čia, ne savo noru, kaip ir jūs;
Visiems biaurus yra piktybės pranašas.

KORIFĖJAS

Seniai nelaimę pranašavo nuojauta;
Karaliau, pagalvok, gal dievo darbas tai.

KREONTAS

Nutilk! Pripildei įnirtimo tu mane.
Ar protas tau išnyko metų eigoje?
O, kas per šventvagystė! Argi net dievai
Staiga pradėtų rūpintis numirėliu!
Ar jie kaip geradarį būtų laidoję
Tą, kurs atvyko į mūs šalį ugnimi
Naikint šventovių su kolonomis aplink,
Aukų daiktų išplėšti, žemės suniokot,
Mūs papročių išjuokti ir įstatymų?
O jeigu niekšas jis — ar gali būti taip,
Kad piktadariu tokiu rūpintųs dievai?
Negali būti! Tarp piliečių jau seniai
Girdžiu murmėjimą. Slaptai jie tariasi

Kelt sumišimą, nes jiems neapkenčiama
Mana valdžia, jų sprandui nepatinka juk
Karaliaus jungas, jungas papročių sunkus.
Tai jie ir juos — juk aiškiai aš tatai žinau —
Papirko, siūlydami jiems atlyginti,
Kad mano jie įsakymą sulaužytų.
O, pinigai! Pagundos didesnės nėra
Mirtingajam. Tvirčiausius siaubia jie miestus,
Išgriauna, o taip pat ir iš gimtų namų
Išvaro vyrus; sunkias pinigų nuodai
Žmonių gerųjų sielon ir piktų darbų
Sužadina aistras; jie moko papročių
Nepáisyti gerų, pagundai pasiduot
Ir padorumo peržengti visas ribas.
Tačiau visi, kur geismas pasipelnymo
Į nuodėmę įtrauks — nors gal ir ne staiga —
Už savo darbus susilauks tikrai bausmės.

(Sargui)

Įsidėmėk: kaip dievą Dzeusą aš gerbiu! —
Suprask tatai gerai — prisiekdamas sakau —
Tuoj prieš manas akis jūs pastatysite
Tą, kas čia nusikalto, laidodamas jį;
Jei ne — sulauksite ne paprastos mirties,
Bet būsit pakabinti ir kabėdami
Piktadarybę šitą man išaiškinsit.
Aš jus pamókysiu, kur reik nebūt godiems,
Ir ką reik vogt žinot, be to, tvirtai atmint,
Kad ne visur saldus mums pelnas gali būt.
Godumas pavojingas, ir su juo dažnai
Ne pelno susilauksi, tik vienų vargų.

SARGAS

Ar liepsi atsakyti, ar — keliaut iš čia?

KREONTAS

Ir dar nesupranti, kaip šlykščiai tu kalbi?

SARGAS

Ar įžeidžiau ausis tau, ar širdies jausmus?

KREONTAS

Tu sugalvojai skausmo vietos dar ieškot?

SARGAS

Kaltasis širdį įžeidė, o ausį — aš.

KREONTAS

Kaip aš matau, esi tu gimęs vien plepėt!

SARGAS

Bet vis dėlto ne tas aš, kurs palaidojo.

KREONTAS

Ir sielą savo pardavei už pinigus.

SARGAS

Deja!

(Į šalį)

Baisu galvoti taip, nes tai nėra tiesa.

KREONTAS

Plepėki sau! — Tačiau, jei nenurodysit
Man nusikaltėlio, tai pamatysite,
Kokių karčių jums vaisių pelno geismas duos!

(Nueina)

SARGAS

Ir aš norėčiau, kad būt surastas jisai.
Tačiau visvien, pagauti jį ar nepagaut,
Pareina nuo likimo — nebelauk manęs
Sugrįžtant. Aš nebegalvojau jau tikrai,
Kad savąją gyvybę dar išgelbėsiu.
Dievai, dėkoju jums už jūs malonę man!

(Nueina)

PIRMAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Daug gamtoj nuostabių jėgų, bet už žmogų nėr
stipresnės.
Staugiant įnirtusioms audroms, drąsiai leidžiasi
per marias.
Siautėja aplink vilnys, o jis plaukia sau laivelyje.
Visų dievų aukščiausią, Žemę,
Motiną visad vaisingą, jis vargina;
Ištisais metais jis sėja sau pasėlius,
Arklą traukia jam draugas arklys.

I antistrofa

Nerūpestingus jis paukščius, ir laukinių žvėrių
veisles,
Ir visas vandenų žuvis valdžiai savajai pavergė.
Juos visus tinklais nupintais gaudo išmanus
žmogus.
Ir liūtas išdidus laukinis
Jėgai jo lenkiasi, ir sugauti arkliai,
Tie gražiakarčiai, nusilenkia jungui jo,
Taip pat jautis nenuilstamas kalnų.

II strofa

Ir kalbą, ir lakias mintis,
Visuomenės tvarką jisai
Susikūrė; išrado apsaugą:
Jį nuo šalčių gina ugnis,
Nuo darganų jis turi dangą.
Laimė jam! Nebus daugiau bėdų, vargų;
Tiktai vienos mirties jisai,
Kaip lig šiol, išvengt negal.
Grasinimas baisių ligų jau nebaisus.

II antistrofa

Kas išmintim padarė meną,
Save sutramdydamas smarkiai,
Sunkiam kelyje sutiks tas ir džiaugsmą;
Kas dar moka gerbt Priesaiką,
Įstatymus ir dievybes,
Tas taurus. O kas sau rinkosi skriaudos

Gyvenime kreivus kelius,
Su blogiu jei sutapo kas, —
Tą įžūlų tegu iš miesto išveja.

KORIFĖJAS

Abejoju, ar tai ne stebuklas dievų.
Ar tai tu, Antigone? Kodėl negaliu
Paties savo akių bemeluojant pagaut?!
Nelaimingoji tu!
O, Oidipo kentėtojo vargše dukrel!
O, dėl ko, karalaite, pagavo tave?
Ar karaliaus įsakymą tu išdrįsai
Neprotinguoju darbu įžeisti?

ANTRAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

SARGAS

(įeidamas su Antigone)

O, taip, tai nusikaltėlė; pagavome
Belaidojančią ją. Kreontas gi kame?

KORIFĖJAS

Jis iš namų ateina čion geru laiku.

KREONTAS

(įeina)

Kokiam gi reikalui laiku aš ateinu?

SARGAS

Karaliau, taip; neturi mirštamas žmogus
Ko nors prakeikt, nes kiekvienam galvojimui
Galvojimas vėl naujas atsiras. Štai aš:
Ar nebuvau prisiekęs, kad jau niekados
Čia nebegrįšiu? Taip tavų grasinimų
Buvau aš išsigandęs. Bet juk pats žinai:
Man malonesnis už visus malonumus
Šis džiaugsmas netikėtas, nesvajotasai.
Ir štai aš čia, ir užmirštos vėl priesaikos,
Ir šią mergaitę atvedžiau: ją užtikau
Aš kapą puošiant. Burtų nereikėjo čia:
Šis radinys be ginčo skirtas man tikrai.
Aš tau dabar ją perduodu: paimki ją,
Kankinki, bausk, bet iš rūstybės išvaduok
Mane ir teikis leist keliauti man namo.

KREONTAS

Kokiu būdu ją sugavai, iš kur vedi?

SARGAS

Belaidojant lavoną. Aiškiai pasakiau.

KREONTAS

Ar protą tu turi? Teisingai praneši?

SARGAS

Taip, nes mačiau ją laidojant numirėlį,
Prieš tavo uždraudimą, — aiškiai aš kalbu?

KREONTAS

Kaip buvo pastebėta ji ir sučiupta?

SARGAS

Tai atsitiko taip. Tenai aš sugrįžau,
Baisių grasinimų tavųjų slegiamas;
Nuvalėm dulkes, dengusias numirėlį,
Ir kūną jojo šuntantį apnuoginom.
Paskui mes ant aukštos kalvos susėdome, —
Stipresnis vėjas pūtė ten — nuo karščio, mat,
Puvimo kvapą skleidė jau numirėlis.
Vos tik užmigdavo kuris, tuoj keikdamas
Kaimynas kėlė jį — žinok, mat, ką darai.
Taip ėjo laikas. Štai dangaus jau vidurį
Skaidrusis saulės ratas užėmė, ir mus
Pradėjo kepinti kaitra. Ir sūkurys
Staiga nuo žemės kilo, dangų remdamas
Viršūne. Visą lygumą akimirksny
Pripildė jis ir visą nepabaigiamą
Eterą; o aplink pradėjo lapai krist
Ir medžių šakos. Mes, užmerkdami akis,
Nelaimę, dievo siųstą, stengėmės iškęst.
Taip laukėm netrumpai; tačiau, galų gale,
Audrà nurimo. Mes atmerkėme akis —
Ir ką gi? Štai prieš mus mergaitė! Verkia ji,
Dejuoja taip gailingai, tartum paukštis koks,
Kai jis, sugrįžęs pas mažuosius vaikelius,
Pamato lizdo guolį tuščią, be vaikų.
Ir ji, lavoną nuogą vos išvydusi,
Šios šventvagystės kaltininkus keikdama,

Bematant saują dulkių paėmė sausų,
Be to, ąsotį vario keldama aukštai,
Triskart nuliedama, lavoną pagerbė.
Vos tai išvydome, prišokome prie jos.
Stovėjo nesumišusi. Pagavom ją,
Pradėjom klausinėti apie apeigą
Jos pirmutinę, apie antrąją, — ir ji
Prisipažino visa ką. Man ir džiugu,
Ir gaila pasidarė. Iš tiesų smagu,
Kad sausas pats aš iš bėdų šių išėjau,
Ir gaila vis dėlto, kai įstumi bėdon
Savus draugus. Bet ką žmogus gali daryt?
Save išgelbėti už viską juk svarbiau.

KREONTAS

(Antigonei)

Tai tu! Tai tu! Kam galvą nulenki žemyn?
Sakyki man, ar tu šį darbą padarei?

ANTIGONĖ

Prisipažįstu ir nesiginu, kad ne.

KREONTAS

(sargui)

Dabar keliauki, kur tavoji siela geis:
Aš nuo tavęs apkaltinimą nuimu.

(Antigonei)

Tu aiškiai atsakyk, — trumpai tik, ne ilgai:
Ar mano tau skelbimas buvo žinomas?

ANTIGONĖ

Žinojau. Kaip gi nežinoti? Aiškus jis.

KREONTAS

Kaip nusižengti išdrįsai įstatymams?

ANTIGONĖ

Dėl to drįsau, kad ne Olimpo Dzeusas juos
Išleido, o taip pat ne Teisė mūs šventa,
Kur požemiuos gyvena su dievais drauge.
Įsakymui tavajam šitokios jėgos
Aš pripažinti negalėjau, nes jisai —
Žmogaus vien kūrinys, kad nerašytąjį
Ir nesugriaunamą dievų įstatymą
Pranešt galėtų. Jis nebe nuo šios dienos
Jau buvo pašauktas gyveniman ir ne
Nuo vakar: jis gyvena amžinai, ir nieks
Nežino, kuomet pasirodė tarp žmonių.
Tai štai kaip tik dėl to bijojau atsakyt,
Prieš dievo teismą atsistojus bet kada, —
Antroji baimė nugalėjo pirmąją.
Juk puikiai tai žinojau — kaip gi ne? — kad aš
Vis tiek numirt turiu, net nepaskelbus tau,
O jei reikės man savąjį gyvenimą
Prieš laiką baigti — net laimėsiu aš iš to.
Žinok, kad tas, kuriam gyvenimas tėra
Vien sielvartas be krašto, laimi mirdamas.
O, ne. Likimo tokio nebijojau aš.
Tačiau, jei brolį, kurs pradėtas su manim
Tose pat įsčiose, — jeigu palikčiau jį

Numirusį be laidotuvių pagarbos,
Dėl to skaudu man būtų, dėl ano gi — ne.
Tu proto nematai manuosiuos veiksmuose,
Bet klausiu: argi nėr pats neprotingas tas,
Kuris neprotingumą man prikaišioja?

KORIFĖJAS

(sau)

Matyt, atkaklų tėvo būdą tu turi.
Nemoka tavo būdas nusilenkt bėdoms.

KREONTAS

Tačiau žinok: juo atkaklesnis kas yra,
Juo būdą jo greičiau palaužti galima.
Kiečiausias plienas, ugnimi įkaitintas,
Visų greičiausiai trupa, lūžta, skeldėja.
Bingumą karšto arklio juk taip pat gali
Tuoj numalšint menkais žąslais: netinka juk
Tam pasipūst, kuris kitiems vien vergas tėr.

(Korifėjui)

Ji išdidžiai pasielgė jau ir tada,
Kai sąmoningai, nors ir pirmą kartą dar,
Sulaužė žinomą visiems įstatymą;
Dabar prie šio nusikaltimo antrąjį
Pridėjo ji, didžiuodamasi darbu tuo,
Kurį padarė, ir išjuokdama mane.
Ne vyras būčiau — vyras būtų vien tik ji,
Jei šis dalykas liktų jai nenubaustas.
Ne; jei ji artimesnė būtų kaip sesuo,

Jei artimesnė būt už gimines visas, —
Vis tiek ji su Ismėne neišvengs bausmės,
Žiaurios bausmės. Abi gi kaltos jos yra:
Abi ketino jos lavoną laidoti.

(Tarnams)

Pašaukti eikite Ismėnės man čionai.
Dar neseniai aš ją regėjau viduje,
Iš didžio sielvarto subeprotėjusią.

(Antigonei)

Taip, kas tamsoj negerą darbą sugalvos,
Tas išdaviką savo sieloj išaugins;
Blogiausias tas, kas, nusikalstant užkluptas,
Dar savo kaltę žodžiais nori gražinti.

ANTIGONĖ

Ar tu daugiau geidi dar nei užmušt mane?

KREONTAS

Daugiau nenoriu nieko. To visai pakaks.

ANTIGONĖ

Tad ko gi laukti? Nesmagi tava kalba,
Ir niekados maloni man ji nebebus.
Taip pat juk nemalonus mano tau asmuo.
Ir vis dėlto — ar didesnės dar aš garbės
Sulaukt galėjau kaip dabar? Aš brolį juk
Palaidojau; ar gali būt tai nuodėmė?
Žinau, sutinkat su manim visi, tik jums
Vien baimė surakintus laiko liežuvius.

Valdžia laiminga daugeliu yr atžvilgių:
Tik ji, ką nori, gal kalbėti ir daryt.

KREONTAS

Geriausiai iš visų kadmiečių tu matai.

ANTIGONĖ

Ir jie juk mato, bet burna jiems užčiaupta.

KREONTAS

Ar tau kitaip galvot ne gėda negu jiems?

ANTIGONĖ

Visai ne gėda gerbti savo gimines.

KREONTAS

Netikras brolis, kritęs pusėj priešingoj?

ANTIGONĖ

O taip, jis brolis pagal tėvą, motiną.

KREONTAS

Anam kaip drįsti nemalonę rodyti?

ANTIGONĖ

Velionis mirusis neliudys to tikrai.

KREONTAS

Ar lygiai su nedorėliu tu jį gerbi?

ANTIGONĖ

Ne vergas koks juk žuvo, — brolis žuvo man.

KREONTAS

Anas niokojo žemę, o šis gynė ją!

ANTIGONĖ

Tačiau abiem vienodi Hado įstatai.

KREONTAS

Negalima blogųjų lygint su gerais!

ANTIGONĖ

(rodydama žemėn)

Iš kur žinai, kad ten taip pat nusprendžiama?

KREONTAS

Net jeigu priešas miręs — nepavirs draugu!

ANTIGONĖ

Ne neapkęsti, bet mylėti čia esu.

KREONTAS

(rodydamas žemėn)

Pas juosius nusileisk ir juos mylėki sau;
Gyvam man moteriškė neįsakinės!

(Įeina Ismėnė)

ANTRA SCENA

KORIFĖJAS

Pažiūrėkit: Ismėnė prie vartų, draugai!
Skausmo ašaros rieda štai jai iš akių;
Jos veidai kruvini; akyse liūdesys,
Tartum debesis rymo, karštąja srove
Apšlakstydamas skaistųjį skruostą.

KREONTAS

(Ismėnei)

Aa, tai tu, kuri namų pavėsyje
Siurbei man kraują, tartum šliaužianti angis,
Ir nežinojau maištininkes auginąs,
Kurios net mano sostą gali pražudyt!
Dabar sakyk: ar pripažįsti buvusi
Prie laidotuvių tų sesers bendrininke,
O gal gali prisiekt, kad nežinojai to?

ISMĖNĖ

Tu prisipažinai? — Aš su tavim drauge:
Dalysiuos su tavim kalte ir likimu.

ANTIGONĖ

Bet tau juk Teisėtumas to tikrai neleis:
Tu nenorėjai — aš neleidau prisidėt.

ISMĖNĖ

Tu nelaiminga — ir tavam kentėjime
Aš nesigėdinu tau bendrininkė būt.

ANTIGONĖ

Kieno tai darbas, Hadas žino tai ir tie,
Kurie dabar jau ilsisi po žemėmis.
Nemėgstu aš bičiulės, žodžiais mylinčios.

ISMĖNĖ

O, neatstumk manęs! Abidvi mes drauge
Numirsim, mirusį pagerbdamos mirtim.

ANTIGONĖ

Nemirsi tu; ko tu nesi palietusi,
To nesisavinki; pakaks, jei mirsiu aš.

ISMĖNĖ

Koks malonumas bus man be tavęs gyvent?

ANTIGONĖ

Paklausk Kreontą: juk tik juo tu rūpinies.

ISMĖNĖ

O, kam mane įžeidinėji be naudos?

ANTIGONĖ

Skaudu man, žinoma, jei pajuokiu tave.

ISMĖNĖ

Kuo dar galėčiau tau ašai dabar padėt?

ANTIGONĖ

Save išgelbėk; tau ašai nepavydžiu.

ISMĖNĖ

O, varge! Ar nemirsiu su tavim drauge?

ANTIGONĖ

Gyvenimą rinkaisi tu, o mirtį — aš.

ISMĖNĖ

Aš savo pasiteisinimą pasakiau.

ANTIGONĖ

Elgeisi tu protingai šiems, o ne aniems.

ISMĖNĖ

Tačiau abi mes lygiai nusikaltome.

ANTIGONĖ

Drąsos! Gyva tu — mano siela jau seniai
Numirusi, kad aš padėčiau mirusiems.

KREONTAS

(chorui)

Neteko proto šios mergaitės, kaip matau:
Viena dabar, antroji — tik užgimusi.

ISMĖNĖ

Sakai, karaliau, tiesą: protas įgimtas
Kartu su laime mus palieka visuomet.

KREONTAS

Kad jis tave yra palikęs, aišku man:
Pasirinkai daryti bloga su blogais.

ISMĖNĖ

Kaip vieniša galiu gyventi aš be jos?

KREONTAS

Nebesakyk „be jos". Jau josios nebėra.

ISMĖNĖ

Užmušt nusprendei sužieduotinę sūnaus?

KREONTAS

Juk ariamos yra dar dirvos ir kitų.

ISMĖNĖ

Tokios patogios tu nerasi jam nė jai.

KREONTAS

Blogos žmonos aš savo sūnui negeidžiu.

ANTIGONĖ

O, mielas Haimone! Kaip niekina tave!

KREONTAS

Vedybomis man galvą kvaršini per daug.

ISMĖNĖ

Ar savo sūnui tu gali išplėšti ją?

KREONTAS

Taip, Hadas jų vedybų išardys ryšius!

KORIFĖJAS

Kaip supratau, tu nori jąją nužudyt?

KREONTAS

Ir aš, ir tu. — Dabar užteks jau! Ei, vergai,
Nuveskit jas vidun... Ir dar, klausykite:
Šias moteris jūs turit pririštas laikyt.
Juk net ir drąsūs bėga, kai pamato jie,
Kad Hadas artinas, jiems mirtį nešdamas.

(Sargai nuveda Antigonę ir Ismėnę)

ANTRAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Laimingi tie žmonės, kurių skausmai nepaliečia!
Jei dievai jų namą įnirtę sujudins, tai
Naujos kartos vien tik padidins bausmės didybę.
Banga per bangas kunkuliuoja,
Tartum pūgos siuntančiosios,
Povandeninį pragarą iškelia!
Viršum smėlys išplaukia juodas iš gelmių,
Aidi uolos pakrašty,
Baugiam kaukimui jūros vėtros pritaria.

I antistrofa

Prisimena mums Labdakidų nelaimės ir vėl,
Kaip, kartoms besikeičiant, augo, gausėjo, plito;

Tėvo vargingos aukos sūnaus negali išpirkti,
Dievas prapultin pats stumia.
Paskutinė ten gėlelė
Išaugo, šviesdama Oidipo giminę, bet,
Deja! Ją požemio dievaitis sugalvojo
Savo piautuvu pakirsti:
Kalbos kvailumas žudo dvasią audriąją.

II strofa

Dzeuse, tavos valdžios negali
Pažaboti žmogaus didybė;
Ir miegas žmogaus prieš tave yra visai bejėgis,
Ir nenuvargstamosios dienos;
Jaunas tu visados ir visuomet tu valdai,
Ir tave Olimpo skaidriosios šviesos globia,
Ogi žmogui nustatyta
Jau seniau, dabar ir vėliau net:
Mirtingiems nieko nebėra
Jųjų gyvenime, ko neliestų vargas.

II antistrofa

Daug kam padeda juk viltis dar,
Bet daug ką vien geidulių tuštybė
Apvylė labai, ir tie be prasmės turėjo žūt.
Slenka ji į tave artyn vis,
Kol kojas nudegins geležia, smarkiai kaitinta.
Protėviams kažkas teisingai yra pasakęs:
Yr palaima blogume,
Kai apakusį protą mums
Pražudyt geidžia dievas;
Ilgai tuomet jau nereikia sau laukt nelaimės.

TREČIAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

KORIFĖJAS

Štai ateina čion Haimonas; tavo vaikų
Tai ūgis pastaras... Liūdi, matyt,
Sužieduotinės savo ir sielojas jis
Dėl iširusių savo vedybų.

(Įeina Haimonas)

KREONTAS

(korifėjui)

Geriau už burtininkus greit patirsime.

(Haimonui)

Sūnau, bet kas tave čionai atvijo? Ar
Ant tėvo tu pyksti, patyręs apie tai,
Kad sužieduotinę nusprendžiau aš nubaust?
O gal vis tiek, ką tėvas padarys, sūnus
Tikrasis, nieko nežiūrėdamas, jį gerbs?

HAIMONAS

Aš, tėve, tavo; savo sprendimu meiliu
Nurodei kelią — ir aš tuo keliu einu.
Aš iš visų vedybų vertinu labiau
Tik tas, kurios bus tavo vadovaujamos.

KREONTAS

Tiesa, sūnau. Reik būti persiėmusiam
Mintim, kad tėviška valia — visų aukščiau.

Todėl ir prašome dievus, kad mūs vaikai,
Kaip reik, mokėtų priešininkus mūs nubaust,
Kad bičiulius jie gerbtų lygiai kaip tėvus.
O jei pagimdė sūnų kas nenaudėlį,
Ką apie jį sakyti? Ar neaišku dar,
Kad sau jis užaugino vien tik graužatį,
O priešininkams — vien tik didžią pajuoką?
Ne, ne, vaikeli! Nesileisk, kad protą tau
Aiškiausią gudrūs meilikavimai moters
Supainiotų; moters puikumui nesilenk!
Kas su piktádare meilaujasi, tasai
Namuos tikriausiai turi blogą moterį.
Atstumki ją ir tu su panieka tikra:
Ji — mūsų priešas. Te sau požemio tamsoj
Ji susiranda kitą sužieduotinį!
Aš sugavau ją su tikrais įrodymais,
Kai, iš piliečių tarpo išsiskyrusi,
Viena neklausė manojo įstatymo;
Prieš visą miestą pasirodyt melagiu
Nenoriu aš: suprask — turiu ją nužudyt.
Tesididžiuoja, dėl manęs, kad giminės
Globėjas Dzeusas, bet, jei savo giminėj
Auginsiu neklusnius, labiau augs svetimi.
Kuris yra ir tarp savų be priekaišto,
Teisingas pasirodys ir miestiečiams mūs.
Ir, priešingai, beprotiškoj puikybėje
Kas mindžiot papročius pradės, valdovams kas
Užsimanys nurodinėti, tas tikrai
Jau pagyrimo iš manęs nesusilauks.
Jei savo viršininku rinko miestas ką,

To valią reikia vykdyti ir mažuose
Teisinguose dalykuose ir. . . priešingai.
Kas šitoks bus, tas — įsitikinęs esu —
Valdžioj toks pats bus tvirtas kaip nuolankume.
Rikiuotėje išbus jis savo vietoje,
Teisingas ir narsus karys bendroj kovoj.
Visų blogiausias daiktas — tai anarchija.
Miestus ji žudo, pražuvimą į namus
Ji neša, sąjungininkų kariuomenės
Eiles pralaužia, negarbingai verčia bėgt.
Bet, kur kariuomenė patikima, tenai
Jos eilės ryžtasi klusnumui pasiduot.
Tokiu būdu laikyti reik paliepimus
Ir niekados nenusileisti moteriai.
Jei lemta žūti — tai nuo vyro rankos, bet
Nebūsime mes menkesni už moteris!

KORIFĖJAS

Jei dėl senatvės mes neapsirinkame,
Vien išmintis byloja tavo lūpomis.

HAIMONAS

Ak, išmintis. . . O, tėve, tai, be abejo,
Dievų visų didžiausia dovana žmonėms;
Kad neteisingas tu, — ašai įrodyti
Nepajėgiu, — bet ir nenoriu to pajėgt.
Bet ir kitam gal kilti juk gera mintis.
Tokia mana vieta: aš daug lengviau matau,
Ką daro, veikia ir ką peikia mūs tauta.
Tavasis žvilgsnis baimę žmogui paprastam

Teįkvepia, kai jo kalba netinka tau.
O aš šešėlyje geriau matau, girdžiu.
Taip aš girdžiu, kaip jos kiekvienas gailisi
Ir kalba: „Argi turi žūti ta, kuri
„Mažiausiai iš visų verta yr pražūties? —
„Ar ji už šį gražiausią darbą nubausta
„Turės būt šia visų blogiausiąja bausme? —
„Ar tos, kur brolį kruvinoj žudynėje
„Suradus, neiškentusi palaidojo,
„Neapkentė, kad jįjį šunes alkani
„Atradę maitotų ir paukščiai niekintų, —
„Ar jos nereik pagerbti dovana šaunia?"
Neaiškiai gandas toks sau klaidžioja slapta.
O, tėve! Už visas pasaulio gėrybes
Visų brangiausia man gerovė vien tava.
Kitaip ir būti juk negali, nes garbė
Laiminga tėvo — tai didybė ir sūnaus,
Taip pat kaip tėvas džiaugiasi sūnaus sėkme.
Galvojimą išdidų ir vienodą mesk;
Tu negalvoki, kad teisinga tai tėra,
Ką tvirtini, o būt kitos tiesos negal.
Kas didį protą mato vien tik savyje,
Dvasia ar iškalba kas tariasi gabus,
Tą žmogų neretai tuščiai besigiriant
Gyvenimiška patirtis aikštėn iškels.
Nėra juk vyrui jokios gėdos, jeigu jis,
Protingas, nori mokytis ir nusileist.
Kai vandenys pavasarį smarkia srove
Pakalnėn veržias, vien tik šakos lanksčiosios
Atlaiko ją, o medžiai stiprūs, dideli,

Srovės tos išrauti, išvirsta iš šaknų.
Jei jūrininkas virvę įtempia tvirtai
Ir net audroj jisai nenori jos paleist —
Jam tenka plaukti apverstu deniu aukštyn.
Paliauki pykt, pakeiski nusistatymą!
Leisk man, nors aš esu dar jaunas, tau tikrai
Žodžiu teisingu, tėve, patarimą teikt:
Aš tobuliausiu tokį žmogų telaikau,
Kuris išmano viską jau iš prigimties.
Bet tai nedaug kam būva; antra vertus gi, —
Juk gero patarimo paklausyt — gražu!

KORIFĖJAS

Vienam iš kito pasimokyti nauda,
Jei vienas, kaip ir kits, protingai pataria.

KREONTAS

Esu jau senas aš; ar laikas gi dabar
Iš šio jaunuolio mokytis man išminties?!

HAIMONAS

Vien tik tiesos! O jeigu jaunas dar esu —
Ne amžiaus, bet pačių darbų žiūrėtina.

KREONTAS

Ar tau atrodo gera gerbti neklusnius?

HAIMONAS

Nereikalauju, tėve, gerbt blogų žmonių.

KREONTAS

Bet argi jiji šios ligos neapimta?

HAIMONAS

Mūs Tėbų miesto žmonės nepatvirtins to.

KREONTAS

Ar gali savo valią miestas mums primest?

HAIMONAS

Kaip visiškas jauniklis pasakei dabar —

KREONTAS

Ar kitas kas, ne aš, šį kraštą tur valdyt?

HAIMONAS

Tai ne valstybė, kur tik viens valdytojas.

KREONTAS

Bet ar valstybė — ne valdovų savastis?

HAIMONAS

Mėginki dykumoj pabūti viešpačiu!

KREONTAS

(chorui)

Matau, jis šalininkas moteriškės tos!

HAIMONAS

Jei tu — ta moteris; tavim aš rūpinuos.

KREONTAS

O, niekše! Ginčytis su tėvu išdrįsti?

HAIMONAS

Nes aš matau, kad tiesai pats nusižengi.

KREONTAS

Ar, valdžią garbindamas, aš nusižengiu?

HAIMONAS

Tu dieviškuosius pamini įstatymus!

KREONTAS

Biaurusis būde! Moteries tu valdinys!

HAIMONAS

Bet negarbingo nieko aš nepadariau!

KREONTAS

Kiekvienas tavo žodis kalba vien tik tai!

HAIMONAS

Apie tave, mane ir požemio dievus.

KREONTAS

O, verge moteries, nepataikauki man!

HAIMONAS

Kalbėti nori, bet klausyti negeidi.

KREONTAS

To niekuomet nebus, kad gyvą vestum ją.

HAIMONAS

Ji mirs ir mirdama kai ką dar pražudys.

KREONTAS

Grasindamas taip drąsiai, prieš mane eini.

HAIMONAS

Negrasinu, kalbu vien prieš tuščius žodžius.

KREONTAS

Vaitodamas patirsi proto neturįs.

HAIMONAS

Nebūtum tėvas, — pavadinčiau bepročiu.

KREONTAS

Tiesa? Bet, prisiekiu Olimpu, atsimink,
Kad nebaustas tikrai neniekinsi manęs.

(Tarnams)

Atveskite jūs tą biaurybę čia. Tuojau
Aš nužudysiu ją jaunikio akyse!

HAIMONAS

O, ne! Nebus to! Jau manų akių tikrai
Nei sužieduotinė daugiau nebematys

Bausmės baisingos kančiose, nei tu patsai:
Kitų sau beprotybei paieškok draugų!

(Nueina)

ANTRA SCENA

KORIFĖJAS

Valdove, jojo žingsnius pyktis skubina —
Žiaurus tai patarėjas įkarštyj jaunam.

KREONTAS

Tedaro, tegalvoja net daugiau už tai,
Ką gal žmogus, — jų nuo bausmės neišvaduos.

KORIFĖJAS

Ar nužudyti jas abidvi ketini?

KREONTAS

O, ne; tos ne, kuri lavono nelietė;
Laiku ją priminei. Dėkoju tau už tai.

KORIFĖJAS

Gi kokia mirtimi tą nori nužudyt?

KREONTAS

Už miesto, negyvenamoj dykumoje,
Po žemėmis išmūrytas rūsys, o jo
Skliautai akmens. Ten gyvą uždarysiu ją,
Kiek maisto davęs, kaip įsako apeiga,

Kad miestas būt nesuterštas žmogžudyste.
Tegu ten meldžiasi ji Hadui — juk tik jį
Tegarbina ji vieną tarp dievų! Gal būt,
Jis teiksis ją išgelbėti ir iš mirties.
O jeigu neišgelbės — įsitikins ji,
Kad Hadą garbint — vargas tėr nepaprastas.

(Nueina)

TREČIAS STASIMAS

CHORAS

Strofa

Erote, tu laimi kovoj,
Erote, gyvulius puoląs,
Nakvoji mergelės švelniuose skruostuose. Tu skraidai
Sau po jūras ir po kaimiečių pirkias — tu aplankai visus.
Neišvengs tavęs nemirtingieji dievai
Nei iš mūsų nieks, trumpadienių, — ką tu valdai, tasai siunta.

Antistrofa

Ir sielas teisingų žmonių
Į neteisybes įstūmei,
Dabar tu kivirčą šį įliepsnojai tarp giminių.
Nugali tačiau kilniam žmogui pažadėtos jaunas žvilgsnis,

Soste sėdintis su įstatymais dideliausiais,
Nes nieks nestengia nugalėti žaidžiančiosios Af-
roditės!

KETVIRTAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

KORIFĖJAS

Štai, dabar aš ir pats išeinu už ribų
Mūs įstatų, vaizdą regėdamas šį,
Jau ašarų valdyt negaliu,
Nes matau Antigonę besiartinant
Visus nuraminančion vieton.

(Įeina Antigonė, sargybinių vedama)

KOMAS

I strofa

ANTIGONĖ

Rengiuos keliaut, Kadmo piliečiai, jau kelionėn
Saulės paskutinįkart [pastarojon.
Spindulius auksinius regiu.
Nebematysiu aš jau niekad; Hadas dar gyvą
Veda Acherontan [mane
Be dainų sutuoktuvinių net.

Nieks giesmėmis nelydi; ten vedybų dainų nėr
Man, jaunajai; aš už Acheronto ištekėsiu.

KORIFĖJAS

Bet garsi, gerbiama iškeliauji juk tu,
Į numirėlių rūsį eini, o tave
Ne naikinančios ligos nuvargino
Ir ne priešo durklu tu esi sužeista:
Savu noru gyva ir vienintelė štai
Mirtingųjų Hadan nužengsi.

I antistrofa

ANTIGONĖ

Girdėjau žuvus dukrelę Tantalo, frigietę svetimšalę:
Kur Sipilo gūbriai baltieji,
Lyg vijoklio atžala, ji
Ten įsikabino uolon. Ji lietumi pasruvusi;
Tirpstantis sniegas
Taip pat jos nepalieka niekuomet.
Vilgo ašarotom akim keteras kalno.
Daimonas man parengė lygiai tokį galą.

KORIFĖJAS

Neužmirški: tai deivė, dievų giminės,
O mes mirštami žmonės, žmonių mes vaikai;
Ir tačiau tai, kur miršta, paguoda didi;
Nes likimą tą pat gauna ji su dievais
Ir gyvendama, ir mirdama.

II strofa

Juokiesi tu! O, kam mane — dievai gimtieji! —
Nenumirusią taip pajuokia,
Tebematančią?
O, mieste, ir jūs, vyrai,
Vyrai didžiai turtingi!
I-o, šaltini Dirkės, giria
Tėbės gražiavežimės, jus
Į liudytojus dabar imu,
Kaip draugų neapverkta — kokia teise? —
Kalvon supilton kapo aš einu, į negirdėtą rūsį.
Ai, nelaiminga! —
Dar tebesu tarp mirtingųjų,
Nebe draugė mirusiems, gyviesiems.

KORIFĖJAS

Viršūnėj atkaklybės tu
Prie Teisės sosto parkritai,
Vaikel, skaudžiai susižeidei
Ir tėvo kančią atpirkai.

II antistrofa

ANTIGONĖ

Tu palietei rūpestį, kurs man skausmingiausias,
Išgarsintą tėvo likimą
Ir bendrąjį mūsų
Sielvartą šeimos;
Labdakidų garsiųjų.
I-o, vedybos nelaimingos

Ir meilės santykiai su tėvu
Motinos mano, gimdžiusios
Jįjį. Juodu taip pat mane yra gimdę.
Pas juos aš prakeikta, neištekėjus išvykstu gy-
I-o, nelaimę [vent.
Lemiančiom vedybom, brol,
Tu pražudei save, mane, dar gyvą!..

KORIFĖJAS

Nors mirusius dievota gerbt,
Bet valdančio įsakymo
Nereikia niekad peržengti;
Žudo tave tavo vien būdas.

EPODAS

ANTIGONĖ

Be raudų, be draugų, vestuvių
Mane veda, vargingąją,
Man jau paruoštu keliu.
Saulės šventosios akies jau aš niekad išvyst ne-
Likimo neapraudoto [begalėsiu!
Nieks bičiulių nelydi!
(Įeina Kreontas)

ANTRA SCENA

KREONTAS

Ar žinot, kad, jei būtų leista šaukt, vaitot
Prieš mirtį, — nesiliautų šaukt tada nė viens?

Dabar užteks. Mergaitę gi nuveskite
Greičiau į rūsį suskliaustą, uždarę ten,
Kaip įsakiau, ją vieną jūs palikite,
Norės — numirs, norės — sau vestuves iškels.
Dėl elgesio su ja man sąžinė gryna.
Su žmonėmis gyventi jai neteks daugiau.

(Sargybiniai ima Antigonę)

ANTIGONĖ

O kape, o vestuvių mano kambary,
Kuris suėmęs amžinai laikai mane!
Einu dabar pas jus — pas savo gimines,
Kurių tiek daug jau Persefonės šalyje.
Iš jų aš paskutinė nužengiau, tikrai
Nelaimingiausia, tikslo nepasiekusi.
Ir vis dėlto nužengdama ašai tikiu
Miela ir tėvui būsianti ir tau, motut,
Miela ir tau, broleli mano mylimas.
Gimdytojai, kai mirėte, sava ranka
Nuploviau jūsų kūnus ir jus papuošiau,
Ir ant jūs kapo atlikau nuliejimus.
O, Polineike, man jie taip atlygino,
Kad kūną tavąjį esu palaidojus.
Vis tiek nesigailiu. Teisingas pasakys,
Kad aš tave taip pat teisingai pagerbiau.
Jei būčiau motina vaikų arba našlė,
Jei mano vyras būtų žuvęs, vien dėl jų
Valstybės įstatų nebūčiau laužiusi;
Dėl kokio dėsnio iš tikrųjų tai sakau?

Juk kitą vyrą dar galėčiau susirast
Ir dar sūnaus galėčiau susilaukti vėl
Iš kito vyro, jeigu būčiau aš našlė.
Bet, jei jau Hade mano tėvas, motina, —
Man kitas brolis gimti niekad negalės.
Toksai įstatymas. Aš jam patenkinti
Sava garbe, o broli, pagerbiau tave.
Broleli mylimas! Kreontas darbą šį
Vadina nuodėme, baisiu įžūlumu.
Dabar mane jau veda rankom budelių
Į mirtį — netekėjusią, vestuvinių
Dainų dar negirdėjusią, nežinančią
Vedybų ir vaikų auginimo dalios;
Bičiulių apleista ir nelaiminga aš
Kokiam dievų įstatymui nusižengiau?
Štai įžengiu viena į rūsį mirusių.
Kam reikia nelaimingai man žiūrėt dievų?
Kurio pagalbos šauktis? Susilaukiau jau
Už gerą darbą atpildo bedieviško.
Bet jei tatai dievams patinka, mirusi
Turėsiu aš prisipažinti klydusi.
Bet, jei Kreontas kaltas, noriu, kad ir jis
Sulauktų tokio pat likimo, kaip kad aš.

KORIFĖJAS

Josios sieloj audringieji vėjai tie pat
Tebesiaučia dar vis.

KREONTAS

Už tatai dar tarnai aimanuoti turės,
Kad jie delsia, kad vilkina, ką įsakiau.

ANTIGONĖ

Ai man, šitas žodis mane prie mirties
Artina vis labiau!

KREONTAS

Taip, nepatariu tau aš turėti vilties,
Kad ne šitaip įvyks, kaip įsakęs esu.

(Nueina)

ANTIGONĖ

Tėbų žemės mieste, kur aš gimiau,
Mūsų vietos dievai!
Štai jau veda mane neatidėtinai.

(Chorui)

Pažiūrėkite, Tėbų valdovai, čia:
Karalaitė pastara ir viena
Kenčia kokias kančias ir iš kokių žmonių,
Kad pareigą šventą išpildžiau.

(Antigonę nuveda)

KETVIRTAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Ir Danaja šviesą dangaus turėjo palikti,
Kai namuos, variu apmuštuose, laikė ją karsto
    Pavidalo menėj uždarytą.

Ir toje kapų menėje ji ištekėjo,
Ir kilmės buvo ji garbingos, o dukterėl,
Ir iš Dzeuso srūvančią sėklą auksinę į save kaip
lietų ėmė.
Bet likimo skirtoji galia yra baisinga.
Tikrai nei turtas, nei Arėjas, nei pilys, nei
plakami jūrų
Jos išvengt negali juodlaivių pulkai.

I antistrofa

Buvo sučiuptas ir karštuolis sūnus Drianto
(Valdė jis ėdonus), kad tyčiojos Dionisu.
Buvo ir jisai uždarytas
Ir užmūrytas akmeniniam kalėjime.
Bet greitai — lašas po lašo — jo įšėlimas tas
Jam praėjo; per vėlai sužinojo, kad įdūkęs
Dievą šėldamas palietė liežuviu dagiuoju;
Kad bakchantes trukdė jis, ir gesino džiaugsmo
ugnis,
Ir mūzas erzino, pamėgusias vamzdžius.

II strofa

Prie krantų Mėlynųjų, kur Dviguba jūra, ten,
Kur uolos Bosforo, nevaišingas Trakijos
Salmidėsas, — kaimyninis matė Arėjas tų
Abiejų Finejidų
Nelemtąsias žaizdas,
Aklų, su keršto šaukiančiom akių duobėm.
Akis apakino piktoji pamotė

Sukruvintomis rankomis ir be ieties,
Vien tiktai aštriais audėjų verpstės smaigaliais.

II antistrofa

Nyko nelaimingieji, ir motinos nelaimingos
Kančią apverkė, jos nelaimingi kūdikiai.
Buvo kilusi ji iš sentėvių giminės,
Net iš Erechtejidų.
Tolimuose urvuose
Tarp tėvo vėjų buvo ji išsaugota,
Boreadė ant stačios kalvos, dievų duktė,
Ji greita kaip žirgas, bet puolė ir ją,
Dukrele, Moiros, ilgą amžių turinčios.

PENKTAS EPEISODIJUS

PIRMA SCENA

TEIRĖSIJAS

(įeidamas su vaiku vadovu)

Pas jus, valdovai Tėbų, mes atėjome,
Abu tuo pat keliu. Mes dviese, bet viena
Akis abu mus vedė — jį ir mane.

KREONTAS

Teirėsijau, ką naujo pasakysi man?

TEIRĖSIJAS

Pamokysiu. Tu burtininko paklausyk.

KREONTAS

Aš niekad nebuvau kitokios nuomonės.

TEIRĖSIJAS

Todėl šį miestą vairavai tiesiu keliu.

KREONTAS

Prisipažįstu, kad naudingas man buvai.

TEIRĖSIJAS

Tu priėjai vėl lemiamą akimirką!

KREONTAS

Kas tai? Nuo tavo žodžių darosi šiurpu.

TEIRĖSIJAS

Ženklai būrimo meno viską pasakys.
Sėdėdamas senojoj paukščių vietoje,
Kur pranašingų paukščių įlanka yra,
Aš išgirdau neaiškius, nesuprantamus
Baisingo įnirčio pasiutusius šauksmus.
Nagais kits kitą paukščiai draskė negyvai,
O jųjų klegesys ten buvo toks ryškus!
Išsigandau; paskui ugninę auką aš
Nusprendžiau paaukot ant aukuro, kuris
Liepsnojo ten. Hėfaisto vieno tik liepsna
Skaidrioji nesužibo iš avies šlaunų;
Sušutę tirpo vien taukai į pelenus
Tiršta srove ir smilko, švirkštė rūkdami;
Išputusi tulžis į viršų sklido vien.

Gulėjo plikos kulšys, vienos, be taukų.
Berniukas visa tai apsakė tuoj; rūkai
Man pranašysčių visą šviesą uždengė.
Juk jis yra vadovas mano, aš — kitų.
Dėl miesto mūs kentėjimų yra dabar
Kalti, valdove, tavo nusistatymai.
Ir židiniai, ir aukurai šventi yra
Tikrai subiaurinti lavono antkryčio:
Neveltui šunes, paukščiai prinešė tenai,
Kas liko iš Oidipo žuvusio sūnaus.
Tai štai dėl ko maldavimų prie aukurų
Nė kulšių suliepsnojusių nebegeidžia
Iš mūs dievai priimt; jau paukščiai nesušuks
Tam tikro ženklo pranašinguoju šauksmu,
Pririję nužudyto kraujo riebalų.
Apsigalvok, vaikel. Nėra tai gėda juk
Suklysti — jau tokia yra žmogaus dalia.
Bet, jei žmogus padarė klaidą, tad nebus
Beprotis arba nelaimingas, jeigu vėl,
Į bėdą puolęs, taisosi, ir vėl gerai;
O atkaklumas — neišmanymo žymė.
Ne, nusileiski mirusiems; nes kas badys
Jau žuvusį? Ar tai narsumo pažymys
Numirusį nubausti dar antra mirtim?
Linkėdamas tau gero, patariu gerai.
Malonu mokytis iš gera sakančio.

KREONTAS

O, seni! Jūs visi, nelyginant šauliai,
Nutaikote ir leidžiat į mane strėles.

Dabar dar ir būrimais jūs pribaigt mane
Nusprendėte; o burtininkų giminės
Išduotas ir parduotas jau esu seniai.
Šviesiuoju Sardų auksu jūs prekiaukite
Ir auksu Indijos, jei norit, jo tačiau
Neleisiu aš kape palaidoti! Jei net
Ereliai Dzeuso sudraskytą kūną jo
Atneštų prie pat Dijo sosto, ir tada
Tikrai nepabijočiau to, Teirėsijau!
Dievų suteršti juk negali joks žmogus!
Vis tiek aš niekam jo neleisiu laidoti!
Labai net gabūs žmonės, o Teirėsijau,
Sužlunga, jeigu gėdiškus patarimus
Vien iš gobšumo nori dengt gražiu žodžiu.

TEIRĖSIJAS

Ai!
Bet argi žmonės žino, ar išmano jie...

KREONTAS

Ką? Kokią čia taisyklę bendrą mums turi?

TEIRĖSIJAS

...kad vertingiausias turtas — sveikas protas
tėr.

KREONTAS

Manau, tiek, kiek blogiausias — neišmanymas.

TEIRĖSIJAS

Tačiau iš tikro pilnas šios ligos esi!

KREONTAS

Aš pranašui piktai nenoriu atsakyt.

TEIRĖSIJAS

Sakai, kad aš meluoju pranašaudamas?

KREONTAS

Dažnai pasipelnyti geidžia pranašai.

TEIRĖSIJAS

Valdovai godūs nešvariai pasipelnyt!

KREONTAS

Ar užmiršai, kad su valdovais pats kalbi?

TEIRĖSIJAS

Išgelbėjęs šį miestą per mane esi.

KREONTAS

Gudriai buri, bet mėgsti neteisingas būt.

TEIRĖSIJAS

Tai ragini paskelbt, kas sieloj slepiasi?

KREONTAS

Gali paskelbti, tik ne pasipelnymui!

TEIRĖSIJAS

Bet jo tu ir negausi, kaip galvoju aš.

KREONTAS

Tu neprekiausi mano nusistatymu!
Manęs tu nepapirksi! Sprendžiu aš tvirtai!

TEIRĖSIJAS

Įsidėmėk. Jau saulės dievo nebedaug
Apsisukimų tau belikę tėr gyvent —
Tu savo kūno, kraujo tikrą atžalą
Turėsi atiduot — mokėt už mirusius,
Nes gyvą sielą, dukterį dienos šviesos,
Bedieviškai esi uždaręs kapuose,
O tą, kuris priklauso požemio dievams,
Laikai nelaidotą, kaip dera ir kaip reik —
Jo kūną nelaimingą, nepašventintą.
Jis nėr nei tavo, nei aukščiausiųjų valdžioj —
O tu vartoti smurtą šičia išdrįsti.
Ir štai nuolankios Hadui ir aukštiems dievams
Erinijos kerštingos žiūri pasalom,
Kad įsipainiotum į tas pačias bėdas.
Man pelno noras gimdo pranašavimus?
Palauk tiktai: iš tavo rūmų pasigirs
Greit moterų ir vyrų aimanavimai.
Kils sumišimai priešiškuose miestuose,
Kur šunes sudraskytų kūnų likučius
Su visomis apeigomis palaidojo,
Arba žvėris, sparnuotas paukštis, nešdamas
Nešventą kvapą aukurų pilnan miestan.
Mane pavadinai šauliu. Ir aš tikrai
Supykęs, — pats sukėlei pyktį man, — gan daug

Strėlių paleidau tau širdin. Labai taikli
Strėlė mana: jos karščio tu neperveiksi.

(Berniukui)

Dabar mane, sūneli, veski jau namo.
Telieja savo pyktį jis ant jaunesnių
Ir savąjį liežuvį mokosi valdyt.
Tebus jo nuomonė sveikesnė nei dabar.

(Teirėsijas su berniuku nueina)

ANTRA SCENA

KORIFĖJAS

Nuėjo pranašas, tik pranašavimas
Baisus paliko. Metų jau praslinko daug
Nuo tų laikų, kada juodieji man plaukai
Šviesiais pavirto. Bet aš pranašavus jį
Klaidingai miestui mūs atminti negaliu.

KREONTAS

Žinau ir pats. Dėl to nerimsta man dvasia.
Ar nusileisti? . . . O, baisu. . . Taip pat baisu,
Kad pražūtis man pykčiui smūgį gal suduot.

KORIFĖJAS

Reik šalto proto, Menoikėjaus tu sūnau!

KREONTAS

Sakyk, ką veikt. Sakyk, klausysiu visa ko.

KORIFĖJAS

Iš požemio paleist mergaitę tu nueik
Ir išmestą lavoną atiduok kapams.

KREONTAS

Taip patari, — manai, kad reikia nusileist?

KORIFĖJAS

Valdove, ir nedelsk. Nemėgsta laukt dalia:
Kurie yra pikti, užklumpa greitai tuos
Žudikės greitakojės, atsiųstos dievų.

KREONTAS

Nelengva savo atkaklumą nugalėt,
Bet reikia, nes pradėti su būtinumu
Nelygią kovą — tai tikriausia pražūtis.

KORIFĖJAS

Eik ir daryki tai; kitiems to nepavesk.

KREONTAS

Nelaukdamas einu.

(Tarnams)

Tarnai, greičiau čionai!
Ir tie, kur čia, taip pat kiti. Visi kirvius
Paimkit — eisime į vietą tolimą.
O aš... Aš eisiu paskui jus. Ne kitas, — pats
Šį mazgą užrišau — pats ir atrišiu jį.

Aš baimėj pripažįstu, kad visų geriau
Įvykdyti gyvenimo įstatymus.

(Nueina)

PENKTAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Daugiavardi, Kadmo nimfos žiede,
Dzeuso griausmingiausio sūnau!
Saugoji garsingąją tu
Italiją, viešpatauji
Slėnyje bendrajam Dėmėtrės
Eleusino. Tu
O, Bakche! — Gimtam
Mieste bakchančių, Tėbuos,
Gyvenąs prie tekančiųjų
Vandenų Isměno, kur yr
Drakoniška sėkla!

I antistrofa

Ant dviejų viršūnių uolos tavin žiūri
Liepsnos, Korikijos tenai
Nimfos vaikšto ir bakchantės,
Kur Kastalijos vanduo.
Ir tave mums Nisos atšlaitės,
Gebene apaugę,
Vynuogynų šlaitai

Siunčia Tėbų lankyt, —
Kai dieviški palydai
„Eu-oi" šaukia, ir šį tu gerbi
Visų miestų labiausiai! —

II strofa

Juos gerbi labiausiai tu, su motina lygiai,
Žaibo, griausmo nutrenktąja!
Ir dabar, kai apimtas
Miestas mūs sunkiosios ligos,
Ateiki nuodėmes nuplaunančiąją koja mums
Per Parnasą arba sąsiaurio šniokštimą.

II antistrofa

O, ugnim žeriančių žvaigždžių naktinių vadove!
Atgarsių nakties globėjau,
Vaike, Dzeuso kūdiki,
Pasirodyki su savo palydovėm
Tijadėm, kur tave kiaurą naktį kaip pašėlę,
Rateliuos šokdamos, valdovą gerbia Jakchą!

EKSODAS

PIRMA SCENA

PIRMASIS SKELBIKAS

(įbėgdamas)

Kaimynai Kadmo ir Amfijono namų!
Neturime vadint žmogaus gyvenimo

Nei karčiu, nei laimingu — kol dar nemirė.
Likimas iškelia, likimas nubloškia
Laimingąjį ir nelaimingą visuomėt.
Kas mirtingiesiems skirta—nieks atspėt nestengs.
Lig šioliai aš maniau: kieno gyvenimui
Labiau nekaip Kreonto galim pavydėt!
Nuo priešų Kadmą išvadavo jis, taip pat
Kaip vienavaldis miestą valdė, o vaikai
Žydėdami senatvę jojo lengvino.
Dabar pražuvo viskas. Juk kada žmogus
Nustoja džiaugtis, tokio aš nebelaikau
Gyvenančiu, bet gyvu vien numirėliu.
Visus pasaulio lobius savo namuose
Surink ir prašmatnybėje gyvenki sau:
Jei džiaugsmo nėr, aš už didybę tavąją
Šešėlio dūmų nesutikčiau atiduot.

KORIFĖJAS

Kokia karaliaus šeimą slegia vėl bėda?

PIRMASIS SKELBIKAS

Jie mirė; o gyvieji dėl mirties kalti.

KORIFĖJAS

Sakyk! Kas užmušėjas, kas gi užmuštas?

PIRMASIS SKELBIKAS

Pražuvo Haimonas, paplūdęs kraujuose.

KORIFĖJAS

Ar tėvo jį ranka pražudė, ar sava?

PIRMASIS SKELBIKAS

Sava. Ant tėvo nirto, kad nužudė ją.

KORIFĖJAS

O, burtininke, kaip teisingai pasakei!

PIRMASIS SKELBIKAS

Jei taip, tad apie kitką reik mums pasitart.

KORIFĖJAS

Matau štai vargšę Euridikę, ji žmona
Kreonto. Ar iš rūmų atsitiktinai
Čionai ateina, ar dėl savojo sūnaus?

(Įeina Euridikė)

ANTRA SCENA

EURIDIKĖ

Piliečiai! Aš tatai patyriau, maldomis
Pagarbinti Atėnės deivės eidama.
Vos atsitiktinai aš durų užšautų
Atstūmiau velkę — ir nelaimės mūs šeimos
Ausis man pervėrė baisinguoju šauksmu.
Aukštielninka parpuoliau. Patarnautojas
Mane be sąmonės pakėlė. O dabar
Aš išėjau pas jus; sakykit viską man.
Nelaimių jau seniai esu užgrūdinta.

PIRMASIS SKELBIKAS

Mieloji ponia, viską aš patsai mačiau
Ir viską teisingiausiai nusakysiu tau.
Kam reikia man tave raminti, kad vėliau
Aš apgavikas pasirodyčiau? O, ne,
Vien tik teisybė visuomet yra tiesi.
Aš, kaip karaliaus tarnas, paskui jį sekiau
Tenai, į tos kalvos viršūnę tolimą.
Ateinam, žiūrime — ten guli gėdoje
Lavonas Polineiko; visas jis šunų
Suplėšytas. Tada mes šaukėmės maldoj
Plutoną ir Hekatę nekalčiausiąją,
Kelionių budrią deivę, kad jie teiktųsi
Maloniai savo pyktį suvaldyti mums.
Paskui grynoj vandens srovėj nuplovėme
Tai, kas iš karalaičio buvo likę dar,
Ir ant naujai skintų šakų visi drauge
Ugny kaip reikiant mes sudeginome jį.
Tėvynės žemės kapą jam supylėme
Gan aukštą, o paskui skubėjome toliau,
Įėjome į klotąjį akmenimis
Vestuvių Hado josios tuščią kambarį.
Dar iš toli išgirdo vienas mūs staiga
Garsingą šauksmą, sklindantį iš kapo to
Nepašvęsto. Tada jis šoko kuo greičiau
Kreontui, mūs karaliui, šios žinios pranešt.
Artyn jis slinko. Antrą kartą šauksmas vėl
Neaiškus skverbės į ausis. Karalius mūs
Dejavo nelaimingas: „Vargšas aš! Ar aš
„Jaučiu nelaimę? Bloga lemia man širdis!

„Liūdna kelionė! Balsas manojo sūnaus
„Man ausį glosto — glamonėjimu mirties!
„Tarnai, skubėkit! Ir prie požemio angos
„Prišliaužę kuo greičiau, pakėlę akmenį
„Didžiulį nuo angos, vidun pažvelkite
„Pro plyšį pasidariusį — ar tai dievai
„Mane apgaudinėja, ar dabar tikrai
„Aš Haimoną girdžiu". Taip pratarė jisai,
Iš baimės jau vos gyvas. Jo įsakymą
Įvykdėme. Ten, rūsio pačiame gale,
Prieš mus štai Antigonė, Haimonas — abu.
Ji kybo, panarinus kilpa, susukta
Iš drobės siūlų, kaklą; jis parkritęs taip,
Kad apkabintų ją pusiau, raudodamas
Dėl mirusiosios sužieduotinės žūties,
Vestuvių nelaimingų, tėvo elgesio.
Po mūsų ir Kreontas paregėjo jį
Ir, šiurpulingai šaukdamas, staiga pas jį
Į rūsį šoko, vargšas: „Nelaimingoji!
„Ką padarei? Ką sugalvojai sau viena?
„Kokia nelaimė taip pražudė čia tave?
„Išeik, vaikel, ant kelių aš tave meldžiu".
Sūnus gi, žiauriomis pažvelgęs akimis,
Į veidą spiovė, kalaviją traukdamas,
Bet tėvui bėgančiam jis nepataikė juo.
Nelaimingasis nirto ant savęs paties,
Nusiminimo prislėgtas, į šoną sau
Suvarė kalaviją... Sąmonės liepsna,
Matyti, dar jame ruseno: jis silpna
Ranka dar globė kūną sužieduotinės

Ir karčią kraujo srovę gargdamas lašais
Ant Antigonės skruostų leido blykštančių.
Viens antrą apkabinę, guli negyvi.
Jis vestuves atliko Hado namuose.
Tebus visiems likimas jųjų — pamoka,
Kad neišmanymas — didžiausias blogis tėr.

(Euridikė išeina)

TREČIA SCENA

KORIFĖJAS

Ką reikšti tai galėtų? Karalienė mūs
Atgal išbėgo, žodžio nepratarusi.

PIRMASIS SKELBIKAS

Ir aš stebiuos; bet raminuosi viltimi,
Kad ji, sūnaus nelaimę sužinojusi,
Neleis klyksmams pasklisti visame mieste,
Bet grįžus į namus, vidun, tarnaitėms ji
Paves šį liūdesį naminį apraudot.
Ji išmintinga, neprotingai nesielgs.

KORIFĖJAS

Aš nežinau. Tačiau per didelė tyla
Nelaimę slepia, kaip ir riksmas dėl niekų.

PIRMASIS SKELBIKAS

Bet pamatysim, ar slaptų sumanymų
Ji nėr paslėpusi širdy suaudrintoj,

Nuėjusi į rūmus. Tu gerai sakai:
Nelaimė slypi ir per didelėj tyloj.

(Nueina)

KETVIRTA SCENA

KORIFĖJAS

Štai ateina karalius; ką atneša jis?
Tai įrodymas tikras — rankose jo —
Jeigu leista sakyt — ne kaltės svetimos,
Tik savo paties paklydimo.

(Įeina Kreontas su Haimono lavonu. Paskui nešа Antigonės lavoną)

KOMAS

I strofa

KREONTAS

I-o!
O, beproti prote, o, nuodėme,
        Tris jau nužudei!
    Jūs, kurie matot čia
Užmuštus ir užmušėjus, gimines!
Vargas man, deja, nuo sprendimų tų!
    I-o, jaunasai su jauna mirtim!
        Ai, ai, ai, ai!
        Skyreis, numirei!
Dėl manojo, ne tavo neišmanymo.

KORIFĖJAS

Deja, tu per vėlai teisybę pamatei!

II strofa

KREONTAS

Aiman!
Aš viską, vargšas, supratau; tikrai, tikrai
Tada, ak, tada dievas smogė man galvon
Ir nuvijo mane žiauriais keliais.
Aiman, parbloškęs kojom, džiaugsmą sutrypė!
Ak, ak, sunkūs mūs, mirtingųjų, vargai!

(Įeina antrasis skelbikas)

PENKTA SCENA

ANTRASIS SKELBIKAS

O, viešpatie! Tu ateini, turėdamas
Visas bėdas, bet pamatysi greit naujų.

KREONTAS

Kokia bėda? Kas dar baisiau gal būti man?

ANTRASIS SKELBIKAS

Žmona jau mirė, motina tikroji to
Velionio; nuo žaizdų ji mirė tik dabar.

I antistrofa

KREONTAS

I-o!
I-o! Hado uoste be atgailos!
Kam mane žudai?

(Skelbikui)

O, vargų pranaše,
Kokią žinią vėl atneši tu man?
Ai, ai! Vyrą žuvusį dar kart žudai!
Ką dar man sakai? Ką kalbi tu man?
Ai! Ai! Ai! Ai! Ai!
Pražūtį žmonos,
Kuri įvyko po pirmesnės pražūties!

KORIFĖJAS

Žiūrėti galima: ji nebe viduje.

(Atsiveria vidurinės rūmų durys. Matyti Euridikės lavonas)

II antistrofa

KREONTAS

Aiman!
Štai, vargšas, aš matau nelaimę antrąją.
Koks dar negandas tykoja manęs?
Aš vaiką rankose tiktai dabar laikiau
Ir matau štai priešais šią numirėlę.
Ak, vargšė, vargšė motina! Vaikeli, ak!

ANTRASIS SKELBIKAS

Parkrito ji ant aukuro su įsmeigtu
Aštriu kalaviju, ir akys juodosios
Jai užsimerkė, apraudojusios anksčiau
Numirusiojo Megarėjaus garsųjį
Likimą, šį paskui, o tau, vaikažudžiui,
Paskiausiai palinkėjo ji blogos sėkmės.

III strofa

KREONTAS

Ai! Ai! Ai! Ai!
Baimėje drebu! Kodėl niekas man
Nevėrė krūtinės dviaštriu kardu!
Vargas, vargas man!
Vargšas vėl ašai širdgėloj karčioj!

ANTRASIS SKELBIKAS

Tu mirusios buvai tikrai apkaltintas,
Kaip kaltas dėl vienos ir dėl antros mirties.

KREONTAS

Kaip skyrės su gyvybe nusižudžiusi?

ANTRASIS SKELBIKAS

Pati sau širdį perdūrė, kai tik sūnaus
Patirt jai teko verksmingiausią pražūtį.

IV strofa

KREONTAS

Deja man! Kitiems — kada kaltas aš, —
Kaltės šios negali niekam bepriskirt!
Juk, aš, aš — vargšas — užmušiau tave!
Sakau teisybę aš. I-o! O, tarnai,
Nuveskite mane kuo greičiau šalin! —
Deja! Aš mažesnis net negu nieks!

KORIFĖJAS

Naudingas skatinimas, jei bėdoj nauda.
Trumpiausioji bėda — dabar geriausioji.

III antistrofa

KREONTAS

Teateina
Gražiausioji dalios lemtis — pražūtis,
Atsivesdama dieną pastarą!
Teįvyksta taip!
Kad nebeišvysčiau jau kitos dienos!

KORIFĖJAS

Tai ateities dalykas. Reik dabartinius
Atlikt. Kam reikia, pasirūpins tas anais.

KREONTAS

Bet ko geidžiam, su jumis meldžiau drauge.

KORIFĖJAS

Dabar tu nieko nemaldauk, nes nieks skirtos
Nelaimės iš žmonių vis tiek negal išvengt!

IV antistrofa

KREONTAS

Veskit žmogų šį niekingąjį šalin!
Aš tave, vaikel, nenorom nužudžiau!
Ir tave, o žmona, nelaimingas; nėr
Kaip į jus abu vargšui man žiūrėt!
Laimė dingo jau, ir man štai ant galvos
Nepakeliama užgriuvo lemtis!

(Nusilenkia ties Haimono lavonu)

KORIFĖJAS

(žiūrovams)

Laimei nuosaikumas laidas tėr
Pats pirmasis. Dievų gi nereikia įžeist
Darbais bedieviškais, nes išdidus kalba,
Žodžiai įžūlių didžiu smūgiu nukris,
    Patiems keršydami,
Ir proto pamókys senatvėj.